

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMI COMENIUS I
ve
EĞİTİM KURUMLARI PROJE KOORDİNATÖRLERİNİN
PROGRAM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ERSİN HASPOLATLI

BURSA 2006

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMI COMENIUS I
ve
EĞİTİM KURUMLARI PROJE KOORDİNATÖRLERİNİN
PROGRAM HAKKINDA GÖRÜŞLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ERSİN HASPOLATLI

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Rüçhan ÖZKILIÇ**

BURSA 2006

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ' NE

Ersin HASPOLATLI' ya ait “ Avrupa Birliği Eğitim Programı Comenius 1 ve Eğitim Kurumları Proje Koordinatörlerinin Program Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışma Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza
Başkan
Prof. Dr. Rıdvan Ezentaş

İmza
Üye
Doç Dr. Gülten Güler

İmza
Üye (Danışman)
Yrd. Doç. Dr. Rüşhan Özkılıç

ÖZET
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMI COMENIUS I ve EĞİTİM
KURUMLARI PROJE KOORDİNATÖRLERİNİN
PROGRAM HAKKINDA GÖRÜŞLERİ
Ersin HASPOLATLI
(Yüksek Lisans Tezi)

Bu araştırmada 2004 yılında Comenius projesine başvuran okullar ele alınmış ve bu okullarda proje koordinatörü olarak görev yapan kişilerin program hakkındaki görüşleri sorulmuş, 2004 ve 2005 yılında başvurusu kabul edilen projelerin sayısal değerleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca AB Eğitim Programı Comenius hakkında literatür araştırması yapılmış ve daha önce yapılmış değerlendirme çalışmaları incelenmiştir.

Proje koordinatörlerinden görüş almak amacıyla hazırlanan anket e mail veya faks kullanılarak, 2004 yılında projesi kabul edilen bütün okullara ulaştırılmış ancak 46 tanesinin araştırmaya katılımı sağlanmıştır.

Yapılan araştırma sonucu Türkiye’de Avrupa Birliği eğitim programlarına yapılan başvuru sayısında sürekli bir artış gözlenmiştir. Fakat proje başvurusu kabul edilen okul ortaklığı projelerine bölgeler ve iller arası farklılıklar tespit edilmiştir. Projelerin büyük kısmı gelir seviyesi yüksek iller tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca projeler türlerine ve okul çeşitlerine göre incelenmiş, elde edilen oranların genel olarak Avrupa Birliği ortalamalarına benzer olduğu tespit edilmiştir.

Anket sonuçlarına göre, proje koordinatörlerinin genel olarak projelerden memnun oldukları gözlenmiştir. Koordinatörler yerel kurumlardan daha fazla destek beklemektedir. Proje koordinatörlerine göre öğrencilerin yabancı kültürlerle ve yabancı dile olan ilgileri artmış, öğretmenler ise mesleki alanda kendilerini geliştirmişlerdir. Koordinatörler ise kendilerini özellikle proje hazırlama ve uygulama alanlarında geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Avrupa Birliği, Sokrates, Comenius, Ulusal Ajans

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Rüçhan ÖZKILIÇ

ABSTRACT
EDUCATIONAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CURRICULUM DEVELOPMENT AND INSTRUCTION
EUROPEAN UNION EDUCATION PROGRAM COMENIUS AND OPINIONS
OF PARTICIPANT SCHOOLS ABOUT THE PROGRAM
Ersin HASPOLATLI
(Master Thesis)

The aims of this study are to investigate the schools within European Union Education Program Comenius, opinions of coordinators at these schools about the program, and to compare numerical values of projects which were accepted in 2004 and 2005 in Turkey. Literature review about the program was included and previously conducted studies were examined.

It was found that number of application for EU projects in Turkey is increasing every year. However, there are significant differences among regions and provinces of Turkey. Most of the projects were prepared by the schools in economically advantaged provinces. Examination of the projects indicated that they were appropriate for the European Union standards.

Data collection for this study was conducted through a questionnaire which was designed for the coordinators of 2004 projects. Forty six coordinators completed the questionnaire.

Generally, project coordinators are satisfied with the program and they believe the benefits of projects. More support from local organizations is expected. Coordinators stated that, after Comenius projects interest of students in foreign cultures increased and teachers improved their professional skills in this area. Coordinators believed that their skills in project design and management were also improved as a result of the project. All coordinators are willing to take part in new Comenius projects.

Educational implications of the study and further suggestions were reported.

Keywords: EU, Socrates, Comenius, National Agency

Supervisor: Asist. Prof Dr. R uhan ÖZKILIÇ

September 2006, 107 pages

ÖNSÖZ

Eğitim ülkelerin gelişmesi ve kalkınması için en önemli unsurlardan biridir. Bu gerçeğin farkında olan Avrupa Birliği' nin eğitime verdiği önem her geçen gün artmaktadır. Birlik üyesi ülkeler arasında mesleki eğitimle başlayan işbirliği daha sonra genel eğitim alanına taşınmıştır. Bu çalışmalarla ortak Avrupa değerlerine sahip bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye' nin 1963 yılında başlayan AB üyelik girişimi, 2002 yılında katılım ortaklığı belgesinin imzalanması ile büyük aşama kaydetmiştir. Bu gelişmeler Türkiye için yeni fırsatların kapısını açmış ve 2004 yılında Türkiye, Avrupa Birliği genel eğitim programlarına kabul edilmiştir.

Türkiye'nin AB Eğitim programlarına kabul edilmesiyle birlikte, DPT bünyesinde kurulan Ulusal Ajans programların tanıtım faaliyetlerine başlamıştır. Bu çalışmaların sonucu olarak, programa yapılan başvurularda ciddi artış gözlenmiştir. 2004 yılında ülkemizde 126 olan okul ortaklığı projeleri başvurusu, 2005 yılında 765'e yükselmiştir. Bu araştırmada 2004 yılında başvurusu kabul edilen 99 okul ele alınmış, bu kurumlara hazırlanan anket formları gönderilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular çeşitli kurumlar tarafından AB komisyonu için yapılan araştırmaların bulgularıyla karşılaştırılmıştır. Bu araştırmanın ileride yapılacak benzer çalışmalara kaynak olması ümit edilmektedir.

Araştırma süresince görüş ve önerilerinden faydalandığım danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Rüçhan Özkılıç' a ve akademik bilgimin oluşmasına katkıda bulunan Doç. Dr. Zahit Dirik'e, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Sarıtaş'a, Dr. Sedat Yüksel'e saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Anket formunu doldurup bana gönderen okul koordinatörlerine, görev süre içerisinde her türlü konuda bana destek olan Yalova Öğretmen Yusuf Ziya İlköğretim Okulu ve Orhangazi Koç İlköğretim Okulu idareci ve öğretmenlerine, her türlü konuda bana destek olan ve beni yüksek lisans çalışmam konusunda sürekli motive eden aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	sayfa
TEZ ONAY SAYFASI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar	IX
ŞEKİLLER	XI
GRAFİKLER	XI
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM I

1. Avrupa Birliği Tarihi	3
1.1. Avrupa Kömür Çelik Topluluğu	3
1.2. Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Topluluğu	4
1.3. Avrupa Birliği	6
2. Türkiye Cumhuriyeti – Avrupa Birliği İlişkileri	8
2.1. Gümrük Birliği öncesi gelişmeler	8
2.1.1. Ankara Anlaşması	8
2.1.2. Katma Protokol	8
2.1.3. 1980 Sonrası Süreç	9
2.1.4. Kopenhag Zirvesi ve Gümrük Birliği Anlaşması	10
2.2. Gümrük Birliği Sonrası Gelişmeler	10
3. AB Eğitim Politikalarının Tarihi	13
3.1. 1957 – 1970 dönemi	13
3.2. 1970 – 1980 dönemi	13
3.3. 1980 – 1992 dönemi	15
3.4. 1992 – 2006 dönemi	17

4. Sokrates	19
4.1. Sokrates I	20
4.2. Sokrates II	20
4.3. Sokrates Programı Yönetim Yapısı	22
4.4. Sokrates Programı İzleme ve Değerlendirme çalışmaları	24
5. Comenius	25
5.1. Comenius 1 Okul Ortaklıkları	26
5.2. Comenius 2 Okul Eğitim Kadrosunun Eğitimi	28
5.3. Comenius 3 Comenius Uzmanlık Ağları	30
6. Comenius Değerlendirme Raporları	31
6.1. 1995 – 1999 Dönemi Comenius Değerlendirme Raporları	31
6.1.1. Sokrates 1 / Comenius 1 Değerlendirme Raporu	31
6.1.2. Sokrates 1 / Comenius 2 Değerlendirme Raporu	33
6.1.3. Sokrates 1 / Comenius 3 Değerlendirme Raporu	33
6.2. 2000 – 2005 Dönemi Comenius Ara Değerlendirme Raporları	34
6.2.1. Sokrates 2 / Comenius 1 Ara Değerlendirme	35
6.2.2. Sokrates 2 / Comenius 2 Ara Değerlendirme	36
6.2.3. Sokrates 2 / Comenius 3 Ara Değerlendirme	37
7. Türkiye Cumhuriyeti' nin AB Eğitim Programlarının Katılım Süreci	38
7.1. Türkiye Cumhuriyeti AB Eğitim Alanında İşbirliğinin Geçmişi	38
7.2. AB Eğitim programlarına Türkiye Cumhuriyeti'nin Katkısı	39
7.3. Ulusal Ajans	40
Amaç	44
Önem	45
Sayıtlılar	46
Sınırlılıklar	47
Tanımlar ve Kısaltmalar	47

BÖLÜM II

YÖNTEM

1. Evren ve Örneklem	49
2. Veri Toplama Araçları	49
3. Süre ve Olanaklar	50
4. Veri Toplama Aracının Uygulanması	51
5. Verilerin Analizi	51

BÖLÜM III

BULGULAR ve YORUMLAR

1. Sokrates ve Comenius Hakkında Genel Bulgular	52
2. Türkiye’de 2004 – 2005 Yılları Comenius Projeleri ile İlgili Genel Bulgular..	54
3. Türkiye’de 2004 yılı Comenius Projeleri ile İlgili Bulgular	63
3.1 Comenius Projeleri Hazırlık Süreci İle ilgili Bulgular	63
3.2 Comenius Projeleri Uygulama Süreci İle ilgili Bulgular	64
3.3 Comenius 2004 Projeleri ile İlgili Genel Bulgular	65

BÖLÜM IV

SONUÇ ve ÖNERİLER

SONUÇLAR VE ÖNERİLER	72
KAYNAKLAR	80
EKLER	87
ÖZGEÇMİŞ	114

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1.	Programlara Türkiye Cumhuriyeti'nin Yapacağı Katkı Tutarının Yıllara Göre Dağılımı	40
Tablo 2.	Programlar 'a Türkiye Cumhuriyeti'nin Katılım Öncesi Fonlarından Ödenecek Katkı Tutarının Yıllara Göre Dağılımı.....	40
Tablo 3.	Euro 15 Bölgesinde 2000 – 2003 Döneminde Programlara Ayrılan Yıllık Bütçeler ve Sokrates Genel Bütçesine Oranları	53
Tablo 4.	Euro 15 ve Euro 30 Bölgelerinde Bölgesinde 2000 – 2003 Dönemi Sokrates Genel Bütçesi ve Yıllık Bütçede Artış Oranı	53
Tablo 5.	2000 – 2003 Döneminde Comenius Bütçesinin Euro 15 Bölgesinde Program Alt Başlıklarına Göre Dağılımı	54
Tablo 6.	Comenius Programı 2004 ve 2005 Yılları Yararlanıcı Sayılarının Karşılaştırılması	55
Tablo 7.	Başvuru Yapılan ve Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	56
Tablo 8.	2001 ve 2002 Yıllarında Avrupa Da Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayılarının Başvurusu Yapılan Proje Sayılarına Oranları	56
Tablo 9.	2004 ve 2005 Yıllarında Bölgelere Göre Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayıları ve Türkiye Geneline Oranları	57
Tablo 10.	Bölgelerin 2004 Yılı Kabul Edilen Comenius Proje Sayısının Toplam Proje Sayısına Oranlarının, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Oranlarıyla Karşılaştırılması.....	58
Tablo 11.	2004 ve 2005 Dönemlerinde Comenius1 Projesi Yürütmeyen İl Sayısının Bölgelere Göre Dağılımı	59
Tablo 12.	2004 ve 2005 Yıllarında Kabul Edilen Projelerin, Kamu Kurumları ve Özel Kurumlara Ait Olma Yüzdeleri	60
Tablo 13.	Türkiye' de 2004 ve 2005 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerinin Proje Türlerine Göre Dağılımı	60

Tablo 14. Avrupa' da 2002 – 2003 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerinin Türlerine Göre Dağılımı	61
Tablo 15. Türkiye' de 2004 ve 2005 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerinin Okul Türlerine Göre Dağılımı	61
Tablo 16. Comenius Okul Ortaklığı Projeleri Hazırlık Dönemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	63
Tablo 17. Comenius Okul Ortaklığı Projeleri Hazırlık Dönemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. AB Komisyonu Eğitim Ve Kültür Genel Müdürlüğü Organizasyon Şeması	23
Şekil 2. Comenius Yapılanması	26
Şekil 3. Ulusal Ajans İdari Yapısı.....	42

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. 2004 Yılında Desteklenen Projelerinin Koordinatör Okulların Ülkelere Göre Dağılımı	62
Grafik 2. 2004 Yılında Comenius Projesi Hazırlayan Okulların Web Sayfasına Sahip Olma Yüzdelerini Dağılımı	63
Grafik 3. Hazırlık Sürecinin En Fazla Zorluk Çekilen Aşamasına İlişkin Proje Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı	66
Grafik 4. Avrupa' da Comenius Okul Ortaklığı Projelerinin, Hazırlık Sürecinin En Zor Aşamasına İlişkin Proje Koordinatörlerinin Görüşlerinin Dağılımı	66
Grafik 5. Projelerden En Fazla Yararlanan Gruplara İlişkin Proje Koordinatörlerinin Görüşlerinin Dağılımı	67
Grafik 6. "Ulusal Ajans Proje Hazırlık ve Uygulama Sürecinde En Fazla Hangi Konuda Katkıda Bulundu?" Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı	68
Grafik 7. "AB Eğitim Projelerinden Nasıl Haberdar Oldunuz?" Sorusuna Proje Koordinatörlerinin Verdikleri Cevapların Dağılımı	69

EKLER LİSTESİ

EK – 1 Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği Eğitim Ve Gençlik Programları Merkezi 2004 Yılı Sokrates/Comenius Programı Kabul Edilen Proje Başvuruları	87
EK – 2 Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği Eğitim Ve Gençlik Programları Merkezi Sokrates/Comenius Programı 2005 Yılı Kabul Edilen Yeni Proje Başvuruları	90
EK – 3 Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği Eğitim Ve Gençlik Programları Merkezi 2005 Yılı Sokrates/Comenius Programı İkinci Yılında Olan Ve Kabul Edilen Proje Başvuruları (Renewal Projects)	99
EK – 4 540 Sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	102
EK – 5 Anket Formu	103
EK – 6 MEB ‘den anket formu için alınan izin	107

Giriş

Dünyanın küreselleşmesi ve artan rekabet koşulları, ülkelerin birçok alanda işbirliği yapmasını zorunlu hale getirmektedir. Avrupa ülkeleri, İkinci Dünya savaşı sonrası aralarındaki işbirliğini arttırarak “Avrupa Birliği” projesini hayata geçirmişlerdir. Avrupa Birliğinin temellerinin atıldığı yıllarda, üye ülkeler ulusal egemenliklerin simgesi olarak gördükleri eğitim alanında yetkilerinin diğer ülkelerle paylaşmaktan kaçınmıştır. İlerleyen yıllarda dünyadaki değişimlerin sonucu olarak AB üyesi ülkelerin bu tutumlarında değişiklikler gözlenmeye başlanmıştır.

Eğitim, Ertürk (1994) e göre, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış meydana getirme sürecidir”. Demirel (2002) eğitimi, bireyde istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak tanımlar. Sezgin (2001) eğitimi; kalkınmanın hızlandırılması, istihdamın arttırılması ve ulusal rekabet gücünün yükseltilmesinin temel araçlarından biri olarak görmektedir. Dünya ekonomisindeki değişim ve artan rekabetin sonucu olarak kaliteli işgücüne duyulan ihtiyaç, Avrupa Birliği ülkelerini ortak eğitim politikaları hazırlamak zorunda bırakmıştır. Mesleki eğitim alanında hazırlanan ortak programlarla eğitim alanında işbirliğinin temelleri atılmaya çalışılmıştır. 1992 yılında Maastricht Antlaşması sonrası, Avrupa Birliği Komisyonu eğitim alanında hazırlanan programların kapsamlarını genişletmiş ve sayılarını arttırmıştır. 2000 yılında ise bu programlar; Sokrates, Leonardo ve Gençlik isimli üç ana program başlığı altında toplanmıştır.

Türkiye’ nin 1963 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile başlayan AET’ ye tam üyelik yolundaki yolculuğu, AB’ nin 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg’da aldığı kararla Türkiye ile tam üyelik müzakerelerini başlatmasıyla yeni bir boyut kazanmıştır. İlişkilerde gözlenen gelişmelerin sonucu olarak Türkiye 1995 yılında AB Eğitim Programlarına katılmak için başvuruda bulunmuştur. Hazırlık çalışmalarının tamamlanması ve Ulusal Ajansın kurulması sonucu, 15 Nisan 2004 tarihli Mutabakat Zaptı ile Türkiye, 2004 yılında AB Eğitim Programlarına katılmıştır.

Türkiye' nin AB programlarına katılmasıyla birlikte ilk başvurular 2004 yılında yapılmaya başlanmıştır. Bu programların katılımcı sayıları incelendiğinde 3 ana eğitim programından birisi olan Sokrates' in içerisinde yer alan Comenius ve Erasmus' un en çok katılımın gerçekleştiği programlar olarak öne çıktığı gözlenmektedir. Sokrates bütçesinin önemli kısmı bu iki programa ayrılmıştır.

Bu çalışmada 2004 ve 2005 yıllarında kabul edilen Comenius projelerinin istatistiklerinin ve katılımcı sayılarının karşılaştırılması yapılmış, veriler AB ülkelerinde yapılan benzer çalışmaların verileriyle karşılaştırılmıştır. Üyelik sürecindeki Türkiye ve AB okullarının Comenius programları sürecinde karşılaştıkları güçlüklerin ve projelerden kazanımlarının benzerlik düzeyinin tespit edilmesi hedeflenmiştir.

2004 yılında başlayan projeler ilerleyen yıllarda başlayan projelere göre daha fazla belirginleştiği için, araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan anketin 2004 yılında Comenius programına başvurusu kabul edilen 99 okulun proje koordinatörlerine ulaştırılması hedeflenmiştir. Proje koordinatörlerinin hazırlanan anketlere verdikleri cevaplar değerlendirilerek programların hazırlık ve uygulama süreçleri ile projelerden eğitim kurumlarının ve katılımcılarının kazanımları konularına ilişkin sonuçlara varılması amaçlanmıştır.

BÖLÜM 1

1. Avrupa Birliği Tarihi

Avrupa'yı bütünleştirmek için yapılan girişimlerin iki yüzyıllık bir tarihi vardır (Forsyth, 1970). Birleşik Avrupa düşüncesi birçok yazar tarafından dile getirilmesine rağmen sadece Napolyon ve Hitler gibi liderler tarafından güç kullanılarak hayata geçirilmeye çalışılmıştır (George ve Bache, 2000). Avrupa kıtası konumu ve Avrupa ülkeleri arasındaki sürekli rekabetin bir sonucu olarak birçok kanlı savaşa ev sahipliği yapmıştır.

Avrupa ülkeleri arasındaki İkinci Dünya Savaşı sonucu oluşan barış ortamını korumak, Avrupa ülkelerini ekonomik ve politik olarak bütünleştirmek, totaliter rejimlere karşı demokrasiyi güçlendirmek amacıyla yapılan girişimlerin ilk sonucu 5 Mayıs 1949 'da 10 kurucu devlet tarafından oluşturulan Avrupa Konseyidir. Avrupa Konseyinin merkezi Fransa'nın Strasbourg kentinde bulunmaktadır (Ana Britannica,1987). Avrupa Konseyi farklı fikirlerin savunulduğu bir platform olmasına rağmen "Birleşik Avrupa" düşüncesini savunan Avrupalıları tatmin eden bir yapıya kavuşmamıştır (George ve Bache, 2000).

Avrupa Birliği'nin temelleri ekonomide bütünleşmeyi sağlama amacıyla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun (AKÇT) kurulmasıyla atılmıştır (Davies, 2003). 1957 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) kurulmasıyla adını değiştiren topluluk, 60'lı yıllarda aldığı kararları uygulama yolunda çaba sarf etmiş, 70'li ve 80'li yıllarda ise genişleme çalışmalarına başlamıştır. 1992 yılında Maastricht Antlaşmasıyla, Avrupa Birliği'nin temeli yeniden tanımlanmıştır (Arı Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001).

1.1. Avrupa Kömür Çelik Topluluğu

İkinci Dünya Savaşı sonrası kömür üretimi savaş öncesi üretimin yarısından daha azdı ve dökme demirin 1946 yılı üretimi 1938 yılı üretiminin üçte biri oranındaydı (Laqueur, 1972). Bu nedenle Avrupa ülkelerinde hükümetler bozulan ekonomiyi düzeltmek için yeni arayışlar içerisindeydi.

Bu çabaların sonucu olarak Jean Monnet ve Robert Schuman 9 Mayıs 1950 tarihinde Fransız ve Alman demir-çelik üretimini, üst yetkilerle donatılmış

ortak bir kurumun denetimine bırakmak amacıyla hazırladıkları planı açıkladılar. Bu örgütlenme siyasi bir işleve de sahip olacaktı (Üstel, 2005).

1950 yılında Robert Schuman ve Jean Monnet'in önerisiyle gündeme gelen AKÇT, 1951 yılında Paris Antlaşması ile kurulmuştur. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu oluşturan ülkeler; Belçika, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Lüksemburg, Hollanda ve İtalya'dır. Bu altı ülke kömür ve çelikle ilgili tüm egemenlik haklarını AKÇT' ye devretmiştir (Arı Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001).

AKÇT, Batı Avrupa kömür ve çelik endüstrilerini bütünleştirmek amacıyla kurulmuş ve İkinci Dünya Savaşında savaşılan ülkeleri eşit şartlarda bir araya getirerek, üye ülkeler arasında barışın devamına katkıda bulunmuştur. Fransız devlet adamı Jean Monnet, "yarının politik birliği, ekonomik birliğin gündelik faaliyetlerde başarılı kılınmasına bağlı olacaktır" söylemiyle Avrupa'daki yeni birleşme hareketinin nihai hedefinin politik bütünleşme olduğu belirtilmiştir (Özcan, 2004).

AKÇT, Avrupa ülkeleri arasındaki diyalog ve karşılıklı güveni artırarak Birleşik Avrupa düşüncesinin yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır. Yapılan işbirliğinin olumlu sonuçlar vermesi üzerine Belçika, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Lüksemburg, Hollanda ve İtalya aralarındaki işbirliğini arttırmak amacıyla 1952 yılında Avrupa Savunma Topluluğu projesini gündeme getirmişlerdir. 1954 yılında bu proje Fransız Ulusal Meclisi tarafından reddedilmiştir. Bunun sonucu olarak siyasi topluluğu oluşturma çalışmaları başarısızlığa uğramış ve federasyon düşüncesi geçici olarak askıya alınmıştır (George ve Bache, 2000).

1.2. Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Topluluğu

1957 yılında AKÇT' nin altı üyesi işgücü ile mal ve hizmetlerin serbest dolaşımına dayanan bir ekonomik topluluk kurulması için görüşmelere başladı. (www.europarl.org.uk, Mart 2006). Yapılan görüşmeler sonucu 1957 yılında imzalanan Roma Antlaşmasıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM) kuruldu. AKÇT, AET ve EURATOM 1965'de kurucu üyelerin imzalamış oldukları "Birleşme Antlaşması" ile tek bir

konsey, komisyon ve parlamento çatısı altında yeniden yapılandırılmış, bütçeleri birleştirilmiş ve Avrupa Toplulukları (AT) terimi kullanılmaya başlamıştır (Ana Brittanica, 1987).

Roma Antlaşması'yla sadece tarım, ulaştırma gibi alanlarla sınırlı kalan ortak politikalar, Kurucu Antlaşma' da yapılan değişikliklerle, ekonomi ve para politikaları gibi birincil politikaların yanı sıra, tüketicinin korunması, çevre, eğitim, sanayi, kamu sağlığı gibi birçok alanda uygulanmaya başlanmıştır (Arı Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, 2001). Roma Antlaşmasının imzalanması ile Avrupa'nın bütünleşme süreci başlamıştır (George ve Bache, 2001).

AT üye ülkeler arasında ticareti ve işbirliğinin arttırmak, ekonomi politikalarını birbirine yakınlaştırmak, istikrarlı büyüme ile yaşam düzeyinin yükseltilmesi amacıyla kurulmuştur (Pinder, 2001). Bu amaca uygun olarak gümrük vergileri planlandığı gibi 1 Temmuz 1968'de kaldırılmıştır. 60'lı yılların sonunda topluluk artık kendi tarım ve ticaret politikalarını belirlemiştir. Topluluk zamanla sosyal, bölgesel ve çevresel konularda daha fazla sorumluluk üstlenmeye başlamıştır.

Belçika, Fransa, Federal Almanya Cumhuriyeti, Lüksemburg, Hollanda ve İtalya'nın elde ettiği bu başarı diğer Avrupa ülkelerini AT üyesi konusunda cesaretlendirmiştir. İngiltere, Danimarka ve İrlanda 1973'te, Yunanistan 1981'de, İspanya ve Portekiz 1986'da topluluğa üye olmuştur (Jones, 2001). Bu genişleme sonucu üye ülkeler arasındaki ekonomik gelişim düzeyleri arasındaki farklılıkları azaltmaya yönelik yapısal programlar uygulanmaya başlanmıştır.

1979 yılında "Avrupa Para" sistemi kurulmuştur. Bu sisteme katılan AT üyesi ülkelerin para birimleri birbirine bağlandı. Böylece üye ülkelerin ekonomik alanda birbirlerine karşılıklı destek vermeleri sağlanmıştır. Daha sonra işgücü ve sermayenin hareketliliğini özendirmek amacıyla işgücünün serbest dolaşımı üzerindeki kısıtlamalar kaldırılmıştır.

AT' nin kuruluşunu takip eden yıllarda Avrupa Parlamentosu üyeleri, üye ülkelerin meclisleri tarafından seçiliyordu. 1979 Avrupa Parlamentosu üyelerinin üye ülke vatandaşları tarafından seçilmesine başlanmıştır (George ve Bache, 2001).

Almanya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve Fransa tarafından 14 Haziran 1985 tarihinde imzalanan Schengen Antlaşması ile taraf ülkeler, birbirleri arasında vize ve gümrük işlemlerinin kaldırılmasını ve antlaşmaya taraf olmayan ülkelerin vatandaşlarına ortak vize ve gümrük tarifesi uygulanmasını kararlaştırdılar. İtalya (1990), İspanya ve Portekiz (1991), Yunanistan (1992), Avusturya (1995), İsveç, Finlandiya ve Danimarka (1996) da bu antlaşmaya belirtilen tarihlerde taraf olmuştur. İzlanda, Norveç ve İsviçre birlik üyesi olmamalarına karşın ikili antlaşmalarla Schengen Antlaşması'na taraf olmuştur (www.ikv.org.tr, Aralık 2005).

1.3. Avrupa Birliği

Sovyetler Birliği'nin dağılması, Doğu Avrupa ülkelerinin demokratikleşmesi ve iki Almanya'nın birleşmesi Avrupa'nın siyasi yapısını tamamen değiştirmiştir. Dünya ekonomisinin değişmeye başladığı bu dönemde AT yeni politikalar geliştirmek için ilk adımlarını 1984 yılında atmış ve birleşmenin derinleştirilmesine dayanan bir strateji belirlemiştir (Tekeli ve İlkin 2000). 1992 yılında imzalanan Maastricht Antlaşması ile başlayan süreçte Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği (AB) olarak adlandırılmaya başlanmıştır. Bu antlaşma ile üye ülkeler arasında ilişkilerin başta ekonomik ve parasal birlik olmak üzere geliştirilmesi, üye ülkeler arasında seyahat edebilme ve çalışma özgürlüğü sağlanması amaçlanıyordu (Tekeli ve İlkin, 2000). Ocak 1993 tarihinde tüm ticaret engelleri kaldırılmış Avrupa bir ortak pazara dönüşmüştür.

1995 yılında Avusturya, İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğe kabul edilmesiyle üye sayısı 15'e yükselmiştir. 1997 yılında imzalanan Amsterdam Antlaşması ile özellikle sosyal konularda bazı düzenlemeler yapılmıştır. AB yapılan son değişikliklerle üye ülkelerin kimliklerini koruyan, karar verme ve uygulama yeteneği bulunan bir kuruma dönüşmüştür (Fontaine, 1994) .

16- 17 Haziran 1997 tarihlerinde gerçekleştirilen Amsterdam Zirvesinde 1 Ocak 1999 tarihinde tek para birimi olan Avro' ya geçilmesi teyit edilmiştir. Belirlenen tarihte Avro 11 üye ülkenin (Almanya, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İtalya, Lüksemburg, Portekiz) resmi para birimi haline gelmiştir (George ve Bache, 2001). 1 Ocak 2002' de katılım

şartlarını karşılayan Yunanistan'ın katılımıyla Avro 12 ülkede banknot ve madeni para olarak kullanılmaya başlanmıştır.

AB'yi oluşturan başlıca kurumlar; Parlamento, Bakanlar Konseyi, Avrupa Konseyi, Avrupa Komisyonu, Adalet Divanı, Sayıştay, Ekonomik ve Sosyal Komite, AKÇT Danışma Komitesi, Bölgeler Komitesi, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Para Enstitüsü ve Avrupa Merkez Bankasıdır (www.abhaber.com, Aralık 2005).

Avrupa'nın değişen siyasi yapısı AB' ye yapılan üyelik başvurularını arttırmış ve yeni bir genişleme süreci başlamıştır. Bu genişleme süreci AB bünyesinde çeşitli endişelerin başlamasına yol açmıştır (European Commission, 2000). Bunun sebebi aday ülkelerin sayısının önceki genişleme dönemlerine göre daha fazla olmasıdır. Bu endişelerin sonucu olarak aday ülkelere bazı özel kriterleri yerine getirmeleri istenmiştir (www.deltur.cec.eu.int, Ocak 2006).

2004 yılında Çek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Polonya, Slovenya, Litvanya, Letonya, Malta, Kıbrıs ve Slovakya'nın katılımı ile birliğin üye sayısı 25'e çıkmıştır, Romanya, Bulgaristan ve Türkiye' nin adaylık süreci devam etmektedir. Bu genişleme ile AB'nin yüzölçümü %34 ve AB nüfusu %29 artmıştır. Buna karşılık kişi başına düşen milli gelirden artış ise yalnızca %9' da kalmıştır. Bunun sonucu olarak AB genelinde kişi başına düşen milli gelir %16 azalmıştır (Seguiti, 2003).

AB bünyesine ortak bir anayasa hazırlamak için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların sonucu olarak 17- 18 Haziran 2004 Brüksel zirvesinde Anayasa Antlaşma Taslağı kabul edilmiştir. 29 Ekim 2004 tarihinde ise Roma' da AB Anayasası üye ve aday ülke liderleri tarafından imzalanmıştır. Bu antlaşma ile anayasanın 1 Kasım 2006 tarihinde yürürlüğe girmesi kabul edilmiştir. Fakat anayasanın yürürlüğe girebilmesi için tüm üye ülkelerin onayının alınması gerekmektedir. Fransa ve Hollanda'da yapılan referandumlarda "hayır" cevabının çıkması anayasanın yürürlüğe girmesini geciktirmiştir.

2. Türkiye Cumhuriyeti – Avrupa Birliği İlişkileri

2.1. Gümrük Birliği Öncesi Gelişmeler

Türkiye Cumhuriyeti Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının öncelikli hedeflerinden biri Türkiye Cumhuriyeti'ni Avrupa'nın bir parçası yapmaktı (Lewis 2002). Bu doğrultuda ülkede Avrupa ile aynı değerler sisteminde buluşmasını sağlayacak çeşitli reformlar yapılmıştır. Modern Türkiye Cumhuriyeti' nin temelinde barışçı bir dış politika, laiklik, hukukun üstünlüğü, çoğulcu ve katılımcı demokrasi, insan hak ve özgürlükleri bulunmaktadır (Ulusal Program, 2001) .

Türkiye Cumhuriyeti İkinci Dünya Savaşında tarafsızlık siyaseti uygulamış ve savaşa katılmamayı tercih etmiştir. 1946 yılında çok partili siyasi hayata geçen Türkiye Cumhuriyeti, 1948 yılında Avrupa Konseyinin kurucu üyesi olmuş ve 1952 yılında Kuzey Atlantik İttifakı'na (NATO) katılmıştır (Sözen ve Shaw 2003).

2.1.1. Ankara Anlaşması

1959 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin AET' ye ortaklık için başvuruda bulunmasıyla birlikte, Avrupa ile ilişkilerde ilerleme dönemine girildi (Karluk1996; Eralp 1997). 1963 yılında imzalanan Ankara antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti ortak üye statüsü kazandı (Sözen ve Shaw 2003). Ankara Anlaşmasında, Türkiye Cumhuriyeti ile AT arasında kurulan ve nihai amacı Türkiye Cumhuriyeti Cumhuriyeti'nin Topluluğa tam üyeliği olan ortaklığın, üç dönemden geçerek gerçekleşmesi öngörülmüştür. Bunlar; hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönemdir (www.deltur.cec.eu.int, Ocak 2006). Bu anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti ilerde gerçekleşebilecek tam üyelik yolunda adım atmıştır (Tekeli ve İkin 2000).

2.1.2. Katma Protokol

13 Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokol'de, geçiş döneminin hükümleri ve tarafların üstleneceği yükümlülükler belirlenmiş, bir ortaklık konseyi kurulması kararlaştırılmıştır (www.deltur.cc.eu.int, Ocak 2006). Topluluk, 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol çerçevesinde 1971 yılından itibaren, tek taraflı olarak,

bazı petrol ve tekstil ürünleri dışında Türkiye Cumhuriyeti' den ithal ettiği tüm sanayi mallarına uyguladığı gümrük vergileri ve miktar kısıtlamalarını tek taraflı olarak sınırlamıştır (www.ikv.org.tr, Aralık 2005). Türkiye Cumhuriyeti'nin, Katma Protokolü izleyen yıllarda siyasi ve ekonomik nedenlerden dolayı geçiş dönemindeki yükümlülüklerini yerine getirememesinin sonucu olarak gümrük indirimleri durdurulmuştur.

2.1.3. 1980 sonrası süreç

Türkiye'de 1980 yılında yapılan askeri darbe ve Yunanistan'ın topluluğa üyeliğinin kabul edilmesi AB ile ülkemiz arasındaki ilişkileri daha fazla kötüleştirmiştir (Sözen ve Shaw 2003).

16 Eylül 1986 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti-AT Ortaklık Konseyi'nin toplanması ile ilişkilerde normalleşme sürecini başlatmıştır (Karluk, 1996). Türkiye Cumhuriyeti topluluğa tam üyelik başvurusunu 14 Nisan 1987 tarihinde yapmıştır (Tekeli ve İlkin 2000). Bu başvuru Roma Antlaşması'nın 237, AKÇT Antlaşması'nın 98. ve EURATOM Antlaşması'nın 205. maddelerine dayanarak yapılmıştır (Üstel, 2005). Avrupa Topluluğu Komisyonu 18 Aralık 1989 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin yapmış olduğu tam üyelik başvurusu konusundaki görüşünü açıklamıştır (Özcan, 2004). Komisyon kendi iç pazarı tamamlama sürecinden önce yeni bir üye kabul edemeyeceğini bildirmiş, öncelikle Gümrük Birliği'nin tamamlanması önerilmiştir. Komisyon ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik, sosyal ve politik sebeplerden dolayı üyeliğe hazır olmadığı sonucuna varmıştır (Hale, 2000). Canbolat (2002)'a göre Türkiye'nin yapmış olduğu resmi üyelik başvurusuna verilen yanıtta Türkiye'ye verilen ret cevabını sebebi dört başlıkta toplanmıştır, bunlar; demokrasi yetersizliği, insan hakları ihlalleri, ekonomik yapının yetersizliği ve geri kalmış bölgeler sorunudur. Komisyon'un kararı ret olarak çıkmamasına karşın, üyelik için herhangi bir tarih verilmemiştir (Özcan, 2004). Türkiye'de muhalefet raporu bir başarısızlık olarak yorumlamış, iktidar ise bunun bir ilerleme olduğunu savunmuştur (Bozkurt 2001).

1991 yılında AB' nin kurulmasını belgeleyen Maastricht Anlaşmasında, Roma Anlaşması'nın iptal edilen 237. maddesi yerine "Tüm Avrupalı devletler birliğin üyesi olma talebinde bulunabilirler" maddesi kabul edilmiştir. Bu

hükümle tam üyelik AB' ye katılım şeklinde ifade edilmiştir. Bu durum ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti' nin artık AB'nin siyasal birlik yönündeki taahhütlerini de kabul etmek zorunda olduğu bilinmektedir (Tekeli ve İlkin, 2000).

2.1.4. Kopenhag Zirvesi ve Gümrük Birliği Anlaşması

Avrupa Konseyi 22 Haziran 1993 tarihinde Kopenhag Zirvesinde, AB genişlemesinin Doğu Avrupa ülkelerini kapsayacağını kabul etmiş ve aynı zamanda adaylık için başvuruda bulunan ülkelerin tam üyeliğe kabul edilmeden önce karşılaması gereken siyasi ve ekonomik kriterleri belirlemiştir (Aygül ve Güvemli 2004). Tekeli ve İlkin' in (2000) belirttiğine göre Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri için kullanılan tam üyelik ifadesin Türkiye Cumhuriyeti için kullanılmaması Türk yöneticilerin beklentilerini karşılamaktan uzak kalmıştır.

İnsan hakları savunucuların ve Avrupa Parlamentosu'nun bazı üyelerinin karşı çıkmasına rağmen 6 -7 Mart 1995 tarihli Türkiye Cumhuriyeti – AB Ortaklık Konseyi toplantısında Gümrük Birliği Antlaşması imzalanmıştır (1/ 95 sayılı Türkiye Cumhuriyeti – AB Ortaklık Konseyi Kararı). Gümrük Birliği Anlaşması Avrupa Parlamentosunda onaylandıktan sonra 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir (Klauss 2000). Türkiye Cumhuriyeti'nde Gümrük Birliği, tam üyeliğe öncesi önemli bir adım olarak algılanmıştır (Arat ve Baykal 2001). Tekeli ve İlkin'e (2000) göre Türkiye Cumhuriyeti bu hedefe birçok taviz vererek ulaşabilmiştir.

2.2. Gümrük Birliği Sonrası Gelişmeler

AB ile ilişkilerin Gümrük Birliği Anlaşmasından sonra beklenen düzeyde gerçekleşmediği söylenebilir. 12- 13 Aralık 1997 Lüksemburg zirvesinde AB; Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Slovenya, Polonya, Bulgaristan, Romanya, Estonya, Letonya, Litvanya ve Kıbrıs Rum Kesimi' ni aday ülke olarak açıklamıştır (Özcan 2004). Türkiye Cumhuriyeti'nin bu ülkeler arasında yer almaması kamuoyunda büyük hayal kırıklığı yaratmıştır (Sözen ve Shaw 2003). Hanlı' nın (1999) belirttiğine göre Türk kamuoyu, diğer aday ülkelerin aksine Türkiye Cumhuriyeti'nin karşısına çıkan tam üyelik yolundaki engellerin, ekonomik nitelikli olmaktan çok siyasi nitelikli engeller olduğunu düşünmektedir. Türkiye Cumhuriyeti, üyelik başvurusunu geri çekmeyeceğini, Gümrük Birliği

uygulamasını devam ettireceğini, ancak AB ile siyasi diyalogu donduracağını açıklamıştır (www.ikv.org.tr, Ocak 2006).

Aralık 1999'da Helsinki'de yapılan Avrupa Birliği Konseyi'nde (Avrupa Zirvesi) Türkiye Cumhuriyeti oybirliği ile AB'ye aday ülke olarak kabul edilmiş, diğer aday ülkelerle eşit konumda olacağı açık ve net bir biçimde belirtilmiştir (Tuzcu, 2002). AB uzun yıllar direndikten sonra bu zirvede Türkiye Cumhuriyeti'nin adaylığını kabul etmiştir (Tekeli ve İlkin, 2000). Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği web sayfasında (www.deltur.cec.eu.int, Ocak 2006) yer alan bilgilere göre Konsey kararlarında Türkiye Cumhuriyeti hakkında aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

“Konsey, Türkiye Cumhuriyeti’ de son zamanlarda yaşanan olumlu gelişmeleri ve ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin Kopenhag kriterlerine uyum yönündeki reformlarını sürdürme niyetini memnuniyetle karşılar. Türkiye Cumhuriyeti, diğer aday devletlere uygulanan aynı kıstaslar temelinde AB’ ye katılmaya yönelmiş bir aday devlettir.”

Helsinki sonrasında AB Komisyonu, 8 Kasım 2000 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti için Katılım Ortaklığı Belgesi düzenlemiştir (Özcan, 2004). AB Konseyi tarafından resmen 8 Mart 2001 tarihinde kabul edilen Katılım Ortaklığı Belgesi, AB'nin katılım ölçütlerinin karşılanması yönünde ilerleme kaydedilmesi amacıyla Türkiye Cumhuriyeti için önceliklerin belirlendiği bir yol haritası olarak değerlendirilebilir. Türk hükümeti bu Katılım Ortaklığı Belgesi ışığında 19 Mart 2001'de *Ulusal Programı (UP)* kabul etmiştir. TBMM, Kopenhag Kriterlerini yerine getirebilmek için kanunlardaki gerekli değişiklikleri yapmaya başlamıştır (Oder 2002). Türkiye Cumhuriyeti'nin AB üyeliğinde kararlılığı 2001 yılında hazırlanan Ulusal Programda şu şekilde ifade etmiştir.

“Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliği üyesi ülkelerle, evrensel ortak değerleri esas alan, barışçı ve aydınlık bir geleceği paylaşmak ve bu hususta katkılarda bulunmak azmindedir.

Türk Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyeliğini, Cumhuriyetimizin kurucu felsefesini ve Atatürk'ün geleceğe bakışını doğrulayan kilit bir aşama ve Türkiye Cumhuriyeti için yeni bir basamak olarak değerlendirmektedir.”

2002 yılındaki Kopenhag Zirvesi sonucunda Avrupa Komisyonu Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesi'ni 25 Mart 2003'te yayımlamıştır. Bu belgede Türkiye Cumhuriyeti'nin yükümlülüklerini yerine getirmesi durumunda tam üyelik müzakerelerine başlanabileceği belirtilmiştir. Türk hükümeti de Ulusal Programı yeniden güncellenerek 24 Temmuz 2003'te Resmi Gazete'de yayımlamıştır (www.deltur.cec.eu.int, Ocak 2006).

AB Komisyonu, 6 Ekim 2004 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kopenhag kriterlerine uyum yönünde kaydettiği aşamaların ve mevcut eksikliklerin saptandığı İlerleme Raporu'nu açıklamıştır. Komisyon, Türkiye Cumhuriyeti'nin katılım için gerekli siyasi kriterleri yeterince karşıladığı sonucuna varmış ve müzakerelerin açılmasını tavsiye etmiştir (Aygül ve Güvemli 2004). Dernekler Kanunu, yeni Türk Ceza Kanunu ve İstinaf Mahkemeleri Kanununun yürürlüğe konması gerektiğini belirtilmiştir. 16-17 Aralık 2004 tarihinde Brüksel'deki AB Konseyi Zirvesi'nde, Avrupa Komisyonu'nun 6 Ekim 2004'te hazırladığı rapor ve tavsiye kararı doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti ile müzakerelerin 3 Ekim 2005 tarihinde başlamasına karar verildi. 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg'da alınan kararla AB, Türkiye Cumhuriyeti ile tam üyelik müzakerelerini başlattı (Üstel, 2005).

Bilindiği gibi Osmanlı İmparatorluğu dünyada yaşanan sanayi alanında gelişmelere ayak uyduramamış ve ekonomik anlamda bu ülkelerin gerisinde kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte yapılan ilk reformlar batı demokrasileri örnek alınarak yapılmıştır. Kurulduğu ilk yıllarda Türkiye'yi AET ile ilişkiler kurmaya iten en önemli unsurlar politik unsurlardır (Yetkin, 1998). Daha sonra ekonomik unsurlar, politik unsurların yerini almaya başlamıştır.

Arı Düşünce Grubu tarafından 2001 yılında hazırlanan Değişim ve Gelişim Sürecinde Türkiye isimli kitapçıkta; Türkiye'nin 1990' lı yıllarda, genişleyen Avrupa pazarı içerisinde yerini pekiştirmek, milli ekonomisini düzenlemek, uluslar arası pazarlarda rekabet gücünü arttırmak ve dış yatırımlar açısından daha cazip bir ülke olabilmek için Gümrük Birliği' ne katılma çalışmalarına hız verdiği belirtilmiştir.

Tam üyelik sonrası, Türkiye'nin birçok kazanımı olacağı düşünülmektedir. Üstel (2004)' e göre AB üyeliği Türkiye'de istikrarı sağlamlaştıracak, gelir dağılımını düzenleyecek ve bölgesel gelişmişlik farkını azaltacaktır. Toplumsal yaşamın çevre, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik başta olmak üzere, birçok alanında iyileşmeler yaşanacaktır.

3. AB Eğitim Politikalarının Tarihi

Avrupa Birliği'nin ilk yıllarında eğitim kelimesi resmi antlaşmalarda yer almamıştır. Birliğin eğitim alanındaki politikaları, Maastricht Antlaşması (1992)' na kadar geçen sürede üyelerin gönüllü olarak katıldıkları bir faaliyet olarak uygulanmaya çalışılmıştır (Jones, 2001). Eğitim alanında birliğin sorumlulukları Maastricht Antlaşması ile resmi olarak ifade edilmiştir.

AB Eğitim politikalarının gelişim sürecini, belli tarihlere ayırarak dört temel bölümde inceleyebiliriz: 1957 – 1970, 1970 – 1980, 1980 – 1992 ve 1992 sonrası (Brine, 1995; Field, 1998). Bu tarihlerin belirlenmesine mesleki eğitim alanındaki gelişmeler, değişen iş koşulları, küreselleşme, eğitim konusunda yapılan yasal düzenlemeler ve AB'nin genişlemesi gibi faktörler etkili olmuştur (Davies, 2003).

3.1. 1957 – 1970 dönemi

AB'nin kuruluş sürecinde, AKÇT (1951) ve AET (1957) üyelerinin önceliği ekonomik alanda işbirliğiydi (Hoggart ve Johnson, 1987). AKÇT' nin kurucu üyeleri eğitimin, ulusal kimliklerle bağlantılı olduğunu düşünüyordu, bu yüzden topluluğun eğitimle ilgili politika üretmesini uygun bulmamışlardır (Mikl, 2003). AB 'nin kurucularından sayılan Monnet' nin birliğin kuruluş aşamasında eğitimin önemini vurguladığı, birçok eğitimci tarafından kabul edilmiştir (Blitz, 2003). Fakat eğitim ile ilgili konular 1957 ve 1976 yılları arasında topluluk koridorlarında bir tabu olarak varlığını sürdürmüştür (Neave, 1988).

3.2. 1970 – 1980 dönemi

1970'li yılların başından itibaren Avrupalı politikacıların eğitim politikalarına bakış açıları değişmeye başladı. Birçok politikacı eğitimi geleceğin Avrupa vatandaşını yaratmanın yolu olarak görüyordu (Leibfred ve Pierson, 1996). Bu düşüncenin sonucu olarak "European University Institute" Floransa' da

kuruldu (Fritsch, 1998). Bu enstitünün sosyal bilimler alanında bir araştırma merkezi olmasına rağmen AB Enstitüsü olmak gibi bir konumu yoktu (Kreher, 1996) İlerleyen yıllarda politik, ekonomik ve kültürel alanlarda işbirliğini arttırmak için çeşitli adımlar atılmaya başlanmıştır (Urwin, 1995; Young, 1996; Minshull ve Dawson, 1996).

AKÇT'nin kuruluş antlaşması olan Roma Antlaşmasınının 128. maddesi mesleki eğitimle ilgili ortak politika oluşturulmasının temellerini atmıştır. Roma Antlaşması'nı da yasal dayanağı olmamasına rağmen Eğitim Bakanları 1971 yılında ilk toplantılarını yapmışlardır (Ertl, 2003). Sonuç bildirgesinde belirtilenleri beş ana başlıkta toplamak mümkündür. Bu başlıklar; öğrenci değişimi için üniversiteler arası işbirliği yapılması, ortaöğretimde kız öğrencilere eşit fırsat verilmesi, göçmen ailelerin çocuklarının eğitimi, okuldan iş yaşamına verimli geçiş sağlanması ve topluluğa üye ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki ilişkilerin artırılması olarak sıralanabilir (Ministers, 1974).

Eski Belçika Eğitim Bakanı Janne Report tarafından 1973 yılında hazırlanan "For a Community Policy of Education" isimli raporun bulguları değerlendirilerek, 1974 yılında Bakanlar Konseyi'nde eğitim faaliyetlerini düzenlemek amacıyla bir önerge hazırlanmıştır. 1976 yılında ise, daha önce hazırlanan önergenin kapsamı genişletilmiştir (Ministers, 1976). Bu çalışmaların sonucu olarak "Eğitim Eylem Programı" (Education Action Programme) 1976 yılında Bakanlar Konseyi tarafından kabul edilmiştir (Brock ve Tulasiewicz, 1994). Eğitim Bakanları ayrıca eğitim alanında koordinasyonu artırmak için "Eğitim Komitesi" kurulmasını kararlaştırmışlardır (Ertl, 2003). Eğitim Komitesinin kurulması ve Eğitim Eylem Programı AB üye ülkeleri arasında eğitim alanında işbirliğinin başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Commission, 1993; Brock ve Tulasiewicz, 2000). Ertl'in (2003) belirttiğine göre hazırlanan bu programın süresi, planlanan üç yıllık dönemin sonunda üç sene daha uzatılmıştır. 1973 yılında eğitim politikaları, AB Komisyonu tarafından araştırma ve bilim politikaları ile birlikte Komisyon alt birimlerinden olan DG XII in sorumluluk alanına dâhil edilmiştir. Böylece eğitim politikaları ilk defa Komisyonun sorumluluk alanı içine alınmıştır (Neave, 1984).

1976 yılı sonrası AET eğitime daha fazla ilgi göstermeye başlamıştır. Ekonominin küreselleşmeye başlaması, yüksek nitelikli iş gücüne ihtiyaç duyulması ve ekonomik krizlerin sonucu olarak işsizlik oranının artmaya başlaması, AET'nin eğitim politikalarında değişikliklere yol açmıştır (Brine 1995). İşgücü kalitesini artırmak için, eğitim politikalarının daha stratejik planlanmasının ve mesleki eğitim kurumlarının öneminin ortaya çıkması bu değişimi hızlandıran başlıca faktörlerdir (Economou, 2003).

3.3. 1980 – 1992 dönemi

1981 yılında eğitim alanında kullanılacak bilgi ağı olarak tasarlanan Eurydice ve mesleki eğitim konusunda çalışmalar yapmak amacıyla Avrupa Bakanlar Konseyi Avrupa Mesleki Eğitim Merkezi (CEDEFOP) kurulmuştur (Davies, 2003). Bu süreç içerisinde çeşitli programlar başlatılmıştır. İlk olarak Ulusal Akademik Tanıma Bilgi Merkezleri (NARIC's) 1984 yılında oluşturuldu. Bu programların ilki 1986 yılında başlatılan COMETT'dir. COMETT programını yükseköğretim alanında işbirliğini hedefleyen Erasmus takip etmiştir. Erasmus programının uygulanmasıyla bilgi alışverişinden öğrenci değişimine geçiş yaşanmıştır (www.deltur.cc.eu.int). Mesleki eğitim alanında ise çalışmalarını destekleyen projelerden en önemlisi üye ülkeler tarafından gençlere mesleki eğitim fırsatının verilmesi amacıyla desteklenmiştir PETRA' dır (Ertl, 2003). Hazırlanan bu programlar üç yasal temele dayanır. Bunlar; Roma Antlaşmasınının 128. maddesi; 1963 yılında belirlenen mesleki eğitimin temel prensipleri ve AET Eğitim Bakanlarının 1974 yılında yaptıkları toplantı sonucu aldıkları kararlar olarak sıralanabilir (Mc Mohan, 1995).

Bir önceki paragrafta sıralanan birinci kuşak programların birçok açıdan hedeflerine ulaştığı, ancak bu programların etkilerinin projelerde yer alan kurumlar ve kişiler üzerinde sınırlı kaldığı belirtilmektedir (Ertl,1993). Bir başka deyişle, bu programlar katılımcılar üzerinde sağladıkları olumlu gelişmeleri topluma ve eğitim sistemlerine yansıtmakta yetersiz kalmışlardır. Katılımcılara yeterli destek verilmemesi, üye ülkelerin dışarıdan yapılan yeniliklere gösterdiği direnç, projelerin ve programların yeterli kadar değerlendirilmemesi, ulusal düzeyde bürokratik engeller ve politikacıların yeterli katılımının sağlanmaması

bu problemlerin sebebi olarak gösterilebilir (Sellin, 1999). Bu programlar genel olarak kısıtlı bütçeyle hazırlanmıştır. Avrupa Komisyonu tarafından Erasmus, COMETT ve PETRA için ayrılan kaynaklar Avrupa Konseyi tarafından azaltılmıştır (Bardong, 1994).

Bu dönemde genel eğitimin Avrupalılık boyutu genişçe tartışılan bir konuydu. Bu kavram Avrupa'nın bütünleşme süreci ile ilgili tartışmalarda sıkça gündeme gelmiştir. Bu kavram 1973 yılında hazırlanan Janne Raporunda ve 1976 yılında AET Eğitim Eylem Programında (Ryba, 1992) ilk olarak ortaya çıkmıştır. 1988 yılında Bakanlar Konseyi tarafından tanımlanmıştır (Resolution 88/ C177/ 02). Bu gelişmelerle birlikte üye ülkeler Avrupa'nın bütünleşmesini kolaylaştırmak amacıyla okul programları ve öğretmen eğitim konusunda ortak adımlar attılar. AET bu amaçla materyal geliştirilmesi, enstitüler arası işbirliği ve değişim programları gibi ortak çalışmalarını destekledi. AET desteğini, politikacıların etkisinden daha uzak olmaları sebebiyle yüksek öğrenim programları üzerine yoğunlaştırdı (Economou, 2003).

1986 yılında ortak pazarı oluşturmayı hedefleyen ve Avrupa Tek Senedi'nin (Single European Act) imzalanmasını izleyen zaman diliminde AET, ekonominin iş gücü ihtiyacını göz önüne alarak eğitimde yenilikler başlatmıştır (Economou, 2003). Gümrük duvarlarının kaldırılması, ortak pazarda oluşan ekonomik, finansal, sosyal, politik ve teknolojik değişimler sonucu eğitime olan ilgiyi arttırmıştır (Brock ve Tulaseiwicz, 1994). Avrupa Tek Senedi'nin imzalanmasından sonra bazı programların süresi uzatılmıştır: Erasmus ve COMETT (1990), PETRA (1992) programları ikinci dönemlerine başladılar, Mesleki eğitim alanında ise FORCE programı hazırlanmış ve program 1990 yıllarında uygulamaya başlanmıştır (Funell ve Müler, 1991). Field'e (1997) göre bu programlarda, iş gücü hareketini motive etmek ve Avrupa vatandaşı yaratmak amacıyla değişiklikler yapıldı. 1990 yılında ise Orta ve Doğu Avrupa ülkeleriyle iş birliğini arttırmak amacıyla TEMPUS isimli yeni bir eğitim programı hazırlandı (Teichler, 1996).

Bütün bu çabalara karşın, topluluğun eğitim alanındaki faaliyetlerinin kesin bir yasal temele oturtulmaması ortak eğitim politikalarının uygulanmasını

güçleştirmektedir. Bazı üye ülkelerin eleştirileri sonucu, komisyonda alınan kararların yerel uygulamalarında değişiklikler yapıldı (Field, 1997). Topluluğun ortak Avrupa idealine ulaşması için yasal anlamda bazı düzenlemeler yapılması gerekiyordu.

3.4. 1992 – 2006 dönemi

Maastricht Antlaşması olarak bilinen Avrupa Birliği antlaşması ile topluluğun ismi Avrupa Birliği olarak değiştirilmiş ve eğitim alanında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Antlaşmanın 126. maddesi genel eğitimle, 127. maddesi ise mesleki eğitimle ilgili hükümler içermektedir. Bu maddeler aşağıda sıralanmıştır;

- *Birlik, gerekli gördüğü faaliyetleri destekleyerek, üye ülkeler arasında iş birliğini artırarak eğitim kalitesini geliştirmelidir (TEU, Article 126).*
- *Birlik üye ülkelerde mesleki eğitimi geliştirme faaliyetlerini desteklemeli ve ortak bir mesleki eğitim politikası belirlemelidir (TEU, Article 127).*

Bu antlaşmayla birlik tarihinde ilk defa bir antlaşmada eğitim kelimesi somut olarak yer almıştır (Lenarts, 1994). Maastricht Antlaşması ile mesleki ve genel eğitim kavramları birbirinden kesin olarak ayrılmıştır. Maastricht Antlaşması öncesi AB bünyesinde eğitim faaliyetleri Roma Antlaşması'nın 128. maddesine göre mesleki eğitimi geliştirme amacı taşıyordu. Maastricht antlaşması sonrası topluluğun eğitim ile ilgili faaliyetlerinin kapsamı genişletilmiştir (Blitz, 2003). Maastricht Antlaşmasının en büyük başarısı topluluğun eğitim alanında yetkisini arttırmasıdır (Lenaerts, 1994).

Maastricht sonrası dönemde birliğin eğitim alanındaki faaliyetleri, Sokrates ve Leonardo gibi programlar üzerinde yoğunlaşmıştır (Economou, 2003). 1995 yılından sonra AB Eğitim programları Avrupa Ekonomi Bölgesindeki ülkelerin katılımına da açılmıştır (Jones, 2001) . Ertl' e (2003) göre bu programların ortak amaçları;

- Çok uluslu eğitim, mesleki eğitim ve gençlik ortaklıkları oluşturmak

- Eğitim programlarının ve yurtdışında eğitim fırsatlarının değişimini sağlamak
- Yeni yaklaşımları hedefleyen eğitim ve öğretim projeleri üretmek ve uygulamak
- Eğitimde yeni teknolojiler ve mesleki niteliklerin tanınması gibi ülkeler arası konuları çözmeyi amaçlayan yeni sistemler aramak
- Akademik ve mesleki uzmanlık ağları kurmak
- Uyum, karşılaştırma ve karar alma için ortak bir altyapı oluşturmak
- Açık ve Uzaktan Eğitim ile Bilgi İletişim Teknolojilerinin eğitim alanında kullanılmasına ve eğitimde çoklu ortam desteğinin sağlanmasına katkı sağlamaktır.

Sokrates, Leonardo ve Gençlik Programları kendilerinden önce uygulanan programlardan farklı özellikler gösterdiği Ertl (2003) tarafından belirtilmiştir. Bu programlar takip ettikleri programlarla benzer amaçlar taşımalarına rağmen yaşam boyu öğrenme ve çoklu ortam gibi alanlarda işbirliği de içermektedir. Bu programlarda yeni proje fikirleri daha fazla desteklenmiştir. Üye ülkelerin ve sosyal kurumların temsilcilerinin, programların başvuru ve seçme süreçlerine daha aktif katılım teşvik edilmiştir. Proje seçim kriterleri belirgin hale getirilmiş, böylece uygulamada şeffaflık sağlanmıştır. İkinci kuşak programlarla tamamlayıcı bütçe uygulamasına geçilmiştir, bunun sonucu olarak Sokrates ve Leonardo programlarında proje bütçesinin %75 inin verilmesi benimsenmiştir (Ertl, 2003).

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği verilerine göre 1995 – 2000 yılları arasında Sokrates, Leonardo ve Gençlik isimli yeni nesil programlara katılım hızla artmaktadır. Her yıl 127.000'i aşkın öğrenci ve üniversiteler ile yüksek öğretim kurumlarından 10.000'i aşkın öğretim üyesi hareketlilik programlarına katılmaktadır (www.deltur.cc.eu.int, Ocak 2006). Bu programlara 1,9 milyar Avro hibe finansmanı sağlanmıştır. Maastricht Antlaşması sonucu AB'nin genel eğitimle ilgili hazırladığı ilk program olması Sokrates'in önemini arttırmaktadır.

Bu program sayesinde milyonlarca öğrenci ve eğitimci diğer AB ülkelerindeki yaşlılarıyla iletişim fırsatı yakalamıştır.

19 Haziran 1999 tarihinde imzalanan Bologna Deklarasyonu ile AB üyelerinin yüksek öğretimden sorumlu bakanları 2010 yılına kadar Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın gelişmesi için önemli ortak hedeflerde anlaşmışlardır.

2000 yılında Lizbon' da toplanan konferansta, Eğitim Konseyinden eğitim sistemlerinin hedeflerinin, küresel rekabetin artması ve bilişim teknolojisi alanındaki gelişmeler doğrultusunda belirlenmesi istenmiştir (Mikl 2003). 1995 ve 2000 tarihleri arasında programların sağladığı başarı sonucu, yukarıda sözü edilen programların 2000 – 2006 yılları arasında da uygulanması kararlaştırılmıştır. AB, bu programlar için 3,6 milyar Avro tutarında hibe finansmanı ile 2 milyon kişiyi programlardan yararlandırmayı öngörmektedir. Şubat 2001 tarihli Komisyon raporuna göre (www.deltur.cec.eu.int, Ocak 2006) AB eğitim programlarının amaçları:

- Eğitim ve mesleki eğitim kalitesinin iyileştirilmesi,
- Hayat boyu öğrenmenin herkes için erişilebilir olması,
- Eğitim sisteminin dış dünyaya daha açık hale getirilmesidir.

Yukarıda belirtilen amaçlara ulaşmadaki başarısı, geniş kitlelere ulaşabilmesi ve AB üyesi ülkelerin bütünleşmesine katkısından dolayı Sokrates Programı AB eğitim programları arasında ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle ilerleyen sayfalarda Bu programın içeriği ve bu programda yer alan gelişmeler açıklanmıştır.

4. Sokrates Programı

Sokrates programı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 14 Mart 1995 tarihli 819 / 95 / EC numaralı kararına istinaden, Avrupa Birliği'nin Kuruluş Anlaşması'nın 126 ve 127. maddelerini temel alarak 1 Ocak 1995 ve 31 Aralık 1999 yılları arasında uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Konsey kararının 1. maddesinde bu programın hedefi aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

“Bu program, eğitim ve öğretim kalitesinin artırılmasına katkıda bulunmak ve eğitim alanında işbirliğinin Avrupa çapında yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla tasarlanmıştır”

Yürütölmekte olan Erasmus, Lingua, Eurydice ve Arion programları üzerinde bazı değişiklikler yapılarak, bu programlar Sokrates bünyesine alınmıştır. Comenius programı ise hazırlanarak faaliyete geçmiştir. Bu uygulamalar ile Avrupa'da genel eğitim programlarının tek çatı altında toplanması hedeflenmiştir. Bütçenin en az %55' i yüksek öğretime, en az %10'u okul eğitime, en az %25'i ise dil öğretimi, uzaktan eğitim veya değişim gibi alanlara ayrılmıştır (Jones, 2001).

4.1. Sokrates I

Sokrates programının birinci uygulama dönemi Ocak 1995 ve Aralık 1999 tarihleri arasında uygulanmıştır (www.ua.gov.tr). Sokrates I program kapsamında yer alan eylemler, Yükseköğretim (Erasmus), Okul Eğitimi (Comenius) ve Yatay Ölçütler bölümleri altında yapılandırılmıştır (Duman, 2003).

1995 ve 1997 yılları arasında bu programa Belçika, Fransa, Almanya, Lüksemburg, Hollanda, İtalya, İngiltere, Danimarka, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Portekiz, Avusturya, Finlandiya, İsveç, Norveç, İzlanda ve Liechtenstein katılmıştır. 1997 ve 1998 yıllarında Kıbrıs Rum Kesimi, Romanya, Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya, 1999 yılında Bulgaristan, Slovenya, Litvanya, Estonya ve Letonya'nın katılımıyla katılımcı ülke sayısı 29'a yükselmiştir (http://www.europa.eu.int/comm/education/Sokrates.html, Şubat 2006) Program 933 milyon Avro bütçeyle hazırlanmıştır (Gordon, 2001).

4.2. Sokrates II

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 253/2000/EC sayılı ve 24 Ocak 2000 tarihli kararı gereğince kurulan ve Topluluk eylem programının ikinci aşaması olan Sokrates II' nin, 1 Ocak 2000 ile 31 Aralık 2006 arasındaki dönemi kapsamı ve planlanmıştır. Programın bütçesi 1 850 milyar Avro' dur. Sokrates II bünyesinde yürütölen programlar; Comenius (Okul eğitimi), Erasmus (Yüksek Öğretim), Grundtvig (Yetişkin eğitimi ve hayat boyu eğitim), Lingua (Avrupa dilleri eğitimi), Minerva (Eğitimi destekleyen yeni teknolojiler), Observations and Innovations (Gözlem ve Yenilik), Joint Actions (Ortak

faaliyetler) ve Accompanying Measures (Destek faaliyetleri) olarak sıralanabilir (Socrates Programme Guidelines For Applicants, Haziran, 2000).

Sokrates II programına 31 ülke katılmıştır, bu ülkeler; Belçika, Fransa, Almanya, Lüksemburg, Hollanda, İtalya, İngiltere, Danimarka, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Portekiz, Avusturya, Finlandiya, İsveç, Norveç, İzlanda, Liechtenstein, Kıbrıs Rum Kesimi, Romanya, Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Bulgaristan, Slovenya, Litvanya, Estonya, Letonya, Malta ve Türkiye Cumhuriyeti'dir. Sokrates II programı, hibe finansmanı ile 2 milyon kişiyi programlardan yararlandırmayı öngörmektedir (UA, 2005). Programın yürütülmesi için 680 tam zamanlı personel görev yapmaktadır. 63 personel Komisyon bünyesinde, 39 personel Teknik Destek Ofisinde ve 579 personel ise Ulusal Ajanslarda çalışmaktadır. (Interim Evaluation Report, 2004)

Sokrates II programı eğitim alanında kişilerin ülkeler arası değişimi, eğitimi bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı, eğitim politikalarının izlenmesi ve karşılaştırılması, dil becerilerinin kazanılması ve farklı kültürlerin anlaşılmasının teşvik edilmesi gibi etkinlikleri desteklemektedir

Bu genel amaçlar daha sonra konsey kararının 3. maddesinde dokuz özel hedefle açıklanmıştır (Gordon, Maiworm ve Teichler, 2000). Bu dokuz özel hedef aşağıda sıralanmıştır (Avrupa Parlamentosunun ve Konseyinin 253/2000/EC sayılı Kararı).

- Üye ülkelerin kültürel miraslarından faydalanarak, Avrupa vatandaşlığı bilincini arttırmak için eğitimde Avrupalılık boyutunu geliştirmek.
- Avrupa Birliği ülkelerinde sınırlı konuşulup öğretilen dillerin bilgisini, nitelik ve nicelik boyutlarını arttırmak
- Kurumlar ve üye ülkeler arasında bütün seviyelerde eğitimde yakınlaşma ve iş birliğini sağlamak, öğretim potansiyellerini arttırmak.
- Öğretmenler arasında bilgi alış verişin arttırmak için değişim programlarını desteklemek.
- Üniversite öğrencilerin eğitimlerinin bir bölümünü başka bir ülkede tamamlamalarını teşvik etmek

- İlköğretim çağlarındaki öğrenciler arası diyalogları teşvik etmek.
- Diplomaların ve sertifikaların uluslar arası geçerliğini sağlamak.
- Uzaktan eğitimi teşvik etmek.
- Kurumlar ve bireyler arasında bilgi ve tecrübe aktarımını teşvik etmek.

4.3. Sokrates Programı Yönetim Yapısı

Sokrates Programının yürütülmesini Avrupa Komisyonu üstlenmiştir. Komisyon, program kapsamındaki eylemlerin yürütülmesini sağlamak ve eylemlerin değerlendirilmesini yapmaktan sorumludur. Komisyon'un görev süresi beş yıldır. Komisyon Başkanı Üye Devletler tarafından Avrupa Parlamentosu'nun görüşü alındıktan sonra atanır. Komisyon üyelerinin göreve başlaması için Parlamentosun onayı gereklidir. Komisyon üyeleri ulusal hükümetlerinden bağımsız davranmakla yükümlüdürler. Komisyon'u görevden alabilecek tek organ Avrupa Parlamentosu'dur (Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği, 2006).

AB Komisyonu bünyesinde kurulan çeşitli birimler komisyon faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumludur. Bu birimler programların teknik hazırlıkları ve uygulama süreçlerinin takibi gibi görevleri üstlenmiştir (Ertl, 2003). Bu birimlerin kendilerine özgü çalışma stilleri ve bürokratik sistemleri vardır (Wallace ve Wallace, 1996) .

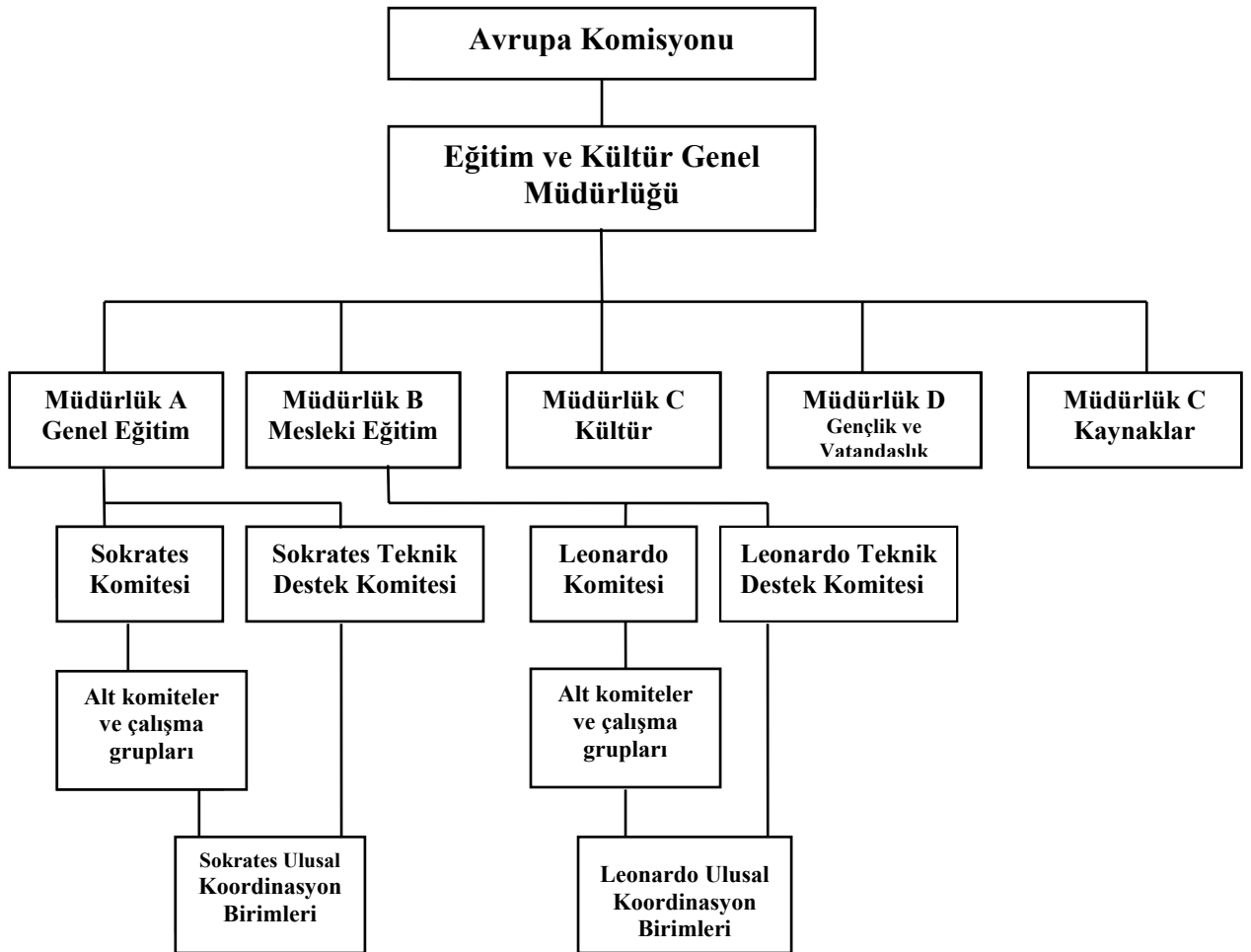
1999 yılında AB Komisyonu tekrar yapılandırılmış, komisyon bünyesinde 36 farklı birim oluşturulmuştur (Jones,2001). Eğitim ve Kültürden sorumlu en üst birim (Directorate General, Education and Culture); eğitim, insan kaynakları ve gençlikle ilgili programların uygulanmasından sorumludur. Bu birim Şekil 1 de görüldüğü gibi beş alt birimden oluşmaktadır (Ertl, 2003).

Üye ülkeleri temsilen, her ülkeden iki üyenin (sadece topluluk üyelerinin oy hakkı vardır) yer aldığı Sokrates Komitesi, Komisyon'a faaliyetlerinde destek olur. Sokrates Komitesinin ana görevi programların uygulama sürecini takip etmektir. Sokrates Komitesi, AB Komisyonunun Sokrates ile ilgili aldığı kararları veto etme yetkisine sahiptir. Sokrates Komitesi, AB Komisyonu ile ulusal yetkililer arasında karşılıklı güvenin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Komitenin çalışmaları hakkında Avrupa Parlamentosu da bilgilendirilmektedir.

Sokrates Komitesine ek olarak Erasmus ve Comenius ile ilgili iki alt-komitee oluşturulmuştur ve bu programlar hakkındaki pratik kararları bu alt komiteler almaktadır (<http://atlas.cc.itu.edu.tr/~aegee>, Ocak 2006).

Aşağıda yer alan Şekil 1' de bu yapılanmanın özetlendiği bir organizasyon şeması yer almaktadır.

Şekil 1. AB Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü Organizasyon Şeması

Program katılımcılarına program hazırlama ve uygulama sırasında ihtiyaç duydukları teknik desteğin verilmesi Sokrates Teknik Destek Ofisinin sorumluluğu altındadır. Bu ofisin yarı özerk statüsü vardır. Bu birim ayrıca yıllık proje çağrılarını düzenlemektedir (AB Komisyonu, 2000).

Schink'e göre (1993) AB bünyesindeki kurumlarda birbirine eşdeğer birçok kurum bulunması programların işleyişini ve karar alma mekanizmasını

olumsuz etkilemektedir. Birçok kurumun bulunması politikaların uygulanmasında yeterli işbirliği yapılmasını engellemiştir. Aynı şekilde Hake (1999), AB eylemlerinin uygulanmasındaki ve bu eylemlerin karar alma sürecindeki karmaşık yapının, eğitim alanında gözlenen uyum eksikliğinin sebebi olduğunu belirtmiştir.

Katılımcı ülkeler; program faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamak için ulusal ajansların oluşturulmasından ve program faaliyetlerinin ülke sınırları içinde duyurulması, yaygınlaştırılması için gereken düzenlemelerin yapılmasından sorumludurlar. Katılımcı ülkelerde oluşturulan Ulusal Ajansların ise projelerin finansal yönetimi, eylem projelerinin seçilmesi ve denetlenmesi, programlara ilişkin belgelerin ulusal dillere çevrilmesi, proje hazırlayan kişi ve kurumlara danışma hizmeti verilmesi gibi yükümlülükleri vardır (Socrates Programme Guidelines For Applicants, Haziran 2000).

4.4. Sokrates Programı İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları

Sokrates programının birinci aşamasını başlatan Avrupa Konseyinin 819/95/EC numaralı Mart 1995 tarihli kararının 8 numaralı maddesi Avrupa Komisyonu'na Sokrates programının izleme ve değerlendirme çalışmalarını yapma sorumluluğu verilmiştir. 1999 yılında AB Komisyonu Sokrates I' in genel ve özel alanlarda değerlendirilmesi amacıyla gereken çağrışı yapmıştır (DGXXII/05/99 ve DGXXII/06/99). Avrupa Komisyonu 1999 yılında Sokrates I programını genel ve bazı özel alanlarda değerlendirilmesini yapmak üzere çalışmalara başlamıştır. Yapılan çağrı sonucu, Kassel Üniversitesi Yüksek Eğitim ve İş Araştırma Merkezi (Centre for Research on Higher Education and Work at the University of Kassel) Sokrates programının değerlendirme çalışmalarını üstlenmiştir. Bu çalışma Sokrates 2000 olarak adlandırılmıştır.

Ayrıca komisyon üç özel çalışmanın başlatılmasına ve raporlaştırılmasına da onay vermiştir. Bunlar; Özel eğitim ihtiyacı olan kişilerin Sokrates programlarına katılımı, Erasmus programının mühendislik alanına etkileri, Comenius 1 ve Lingua programlarının sonuçları isimli raporlardır (Gordon, 2001).

Sokrates programının kuruluş aşamalarında daha önce yürütülmekte olan Lingua ve Erasmus programlarını tamamlayıcı bir program düşünülmüş ve Comenius programının oluşturulmasına karar verilmiştir (Jones, 2001). Eğitimci, öğrenci ve velilerden oluşan büyük bir kitleye ulaşabilmesi Comenius' u en başarılı programlardan biri yapmıştır.

5. Comenius

Comenius programı adını din bilimci, düşünür ve pedagog Amos Comenius' dan almıştır (1592–1680). Bir düşünür olarak Comenius okulun amacının insanların evrensel ufku açmak olduğunu belirtmiştir. Comenius tüm çocukların, sosyoekonomik durum ve cinsiyet gözetmeksizin, okula gitmelerini ve yaşadıkları medeniyeti anlamaları ve kabul etmeleri için aynı eğitimi görmeleri gerektiğine inanmıştır.

Comenius, her seviyedeki (okul öncesi, ilk ve orta öğretim) okul eğitiminde Avrupa boyutunu ve işbirliğini desteklemek amacıyla Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin Şubat 1995' de aldığı kararla Sokrates I' in bir alt programı olarak kurulmuştur (Socrates Evaluation Study, 2000).

Comenius programının hedef grubu oldukça geniştir. Comenius eğitimin ilk aşaması olan okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim alanlarına odaklanır. Eğitim ilgili tüm kurumları, öğrencileri, öğretmenleri, eğitim personelinin, okul-aile derneklerini, sivil toplum kuruluşlarını, yerel idareleri, sosyal ortaklar ve özel sektörü kapsar.

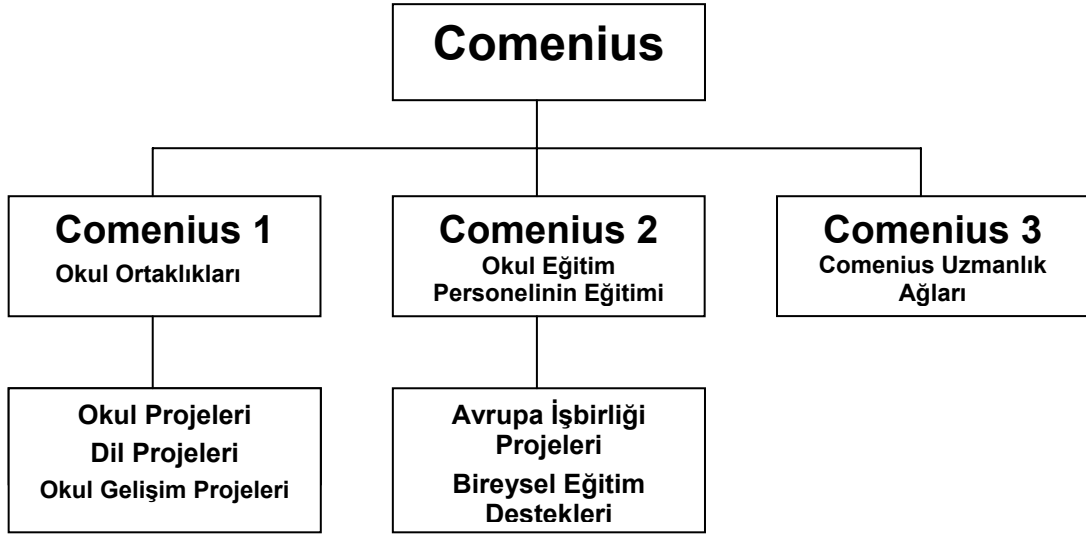
Comenius programı eğitim dünyasına ve okullara yeni fırsatlar sunmaktadır. Okullar arası ortaklıklar oluşturulmakta, yeni fikirlerin hayata geçirilmesi sağlanmaktadır. Deloitte ve Touche (2000) tarafından hazırlanan rapora göre programa 1995–1999 yılları arasında ortalama 15.000 okul katılmıştır. Comenius faaliyetlerinde yer alan öğretmen sayısı 150.000, öğrenci sayısı ise 2 milyon dolaylarındadır.

Comenius' un genel hedefleri, özellikle okullar arasında ülkeler arası işbirliğini özendirerek ve okul eğitimi alanında doğrudan yer alan personelin profesyonel eğitimine katkı sağlayarak, okul eğitiminde kalitenin artırılması, Avrupa boyutunun güçlendirilmesi ve dil öğrenimiyle kültürler arası diyalogun

teşvik edilmesi olarak belirtilmektedir. Avrupa vatandaşlığının çok kültürlülük bağlamında öğrenme, engelli grupların desteklenmesi, okullarda başarısızlık ve toplumdan dışlanma ile mücadele ve eğitimde fırsat eşitliği gibi konularda vurgulanmaktadır.

2000 – 2006 döneminde Comenius projelerinin üç ana alt faaliyet içerdiği belirtilmektedir (Socrates Application Guide; 2000). Comenius' un yapılanma biçimi Şekil 2' de gösterilmiş ve ilerleyen sayılarda açıklanmıştır.

Şekil 2. Comenius Yapılanma Şeması

5.1. Comenius 1 Okul Ortaklıkları

Comenius, okullar arasında ülkeler arası ortaklıkları destekleyerek programın genel hedeflerine erişilmesine katkıda bulunur. Okullar proje koordinatörü veya proje ortağı olarak destek başvurusunda bulunabilirler. Başvuru yapan okullar okul yönetimi, öğretim elemanları, öğrenciler, veliler, yerel yetkililer ve diğer yetkililer okul için; okulun ve Avrupa etkinliklerinin kısa tanıtımını, Avrupa işbirliği etkinliklerinin okulun gelecekteki gelişiminde oynamasını bekledikleri rolü belirleyen bir içeren bir Comenius planı hazırlarlar. Bir okul birden fazla Comenius projesi ya da etkinliğine katılabilir. Okullar proje öncesi hazırlık ziyaretleri içinde mali destek alabilirler.

Kültürler arası eğitime, ırkçılık, yabancı düşmanlığı ile mücadeleye, kadın ve erkek için fırsat eşitliğine, engelli kişilere fırsat eşitliğine, sosyoekonomik ve bölgesel olarak dezavantajlı okullara ve öğrencilere, özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara, Avrupa ile işbirliği tecrübesi olmayan okullara öncelik verilmesi öngörülür.

Okul ortaklıklarında üç tür proje yer almaktadır:

Comenius 1.1.Okul Projeleri: Okulların ilgi alanlarına giren ortak bir konuda birlikte çalışmalarını sağlar. Okullar arası işbirliği sağlanarak bu projeye katılanların deneyimlerini paylaşmalarını, Avrupa'nın kültürel ve sosyal çeşitliğinin farkına varmalarını ve genel bilgilerini arttırmalarını sağlamak amaçlanır (<http://europa.eu.int/comm>, Kasım 2005).

Okullar proje hazırlarken kendilerine ilginç gelen herhangi bir konuyu seçebilirler. Projeler; okulun düzenli etkinlikleriyle uyumlu, ders programına uygun, öğrenci katılımını teşvik edici ve okul üzerinde etkili olmalıdır.

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Sokrates başvuru rehberinde (2003) belirttiğine göre, bu projeler en az üç ülkeden, üç ya da daha fazla okulun katılımıyla en fazla üç yıl süreli projelerdir. Proje koordinatörü olan okul için 2000 Euro, her ortak olan okul için 1500 Euro mali destek sağlanmaktadır. Proje kapsamında yapılacak ziyaretler için ayrıca destek verilebilmektedir. .

Comenius 1.2 Dil Projeleri: Bu kısımda yer alan projelerle öğrencilerin yabancı dil öğrenme motivasyonunu ve kapasitesini arttırmak, AB'nin tüm resmi dillerinin kullanımını özendirerek, Avrupa'da dil çeşitliliğini zenginleştirilmesi hedeflenmektedir. Ana hedef karşılıklı ilgi duyulan bir konuda çalışarak dilin öğrenilmesidir (www.ua.gov.tr, Ocak 2006).

Ortaklardan biri daha az kullanılan ve daha az öğretilen bir dili temsil etmelidir. Böylece öğrenciler okulda kendilerine öğretilmeyen bir dili öğrenmiş olacaktır. Projeler, ortaklık yapılan kurumla en az 14 gün süreyle yapılan karşılıklı değişim programlarını kapsar. Bu değişimler sırasında öğrencilerin yabancı dilleri kullanarak hazırladıkları proje üzerinde çalışmaları sağlanır. Bu çalışmalar ortak olarak üretilmiş bir "ürün" ile sonlanır (Sokrates Tanıtım Kitapçığı, 2003).

Comenius 1.3 Okul Gelişim Projeleri: Bu proje ile okul yönetimi ve pedagojik yaklaşımların geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Okulların tecrübelerini birbirleriyle paylaşmalarını ve öğretim yöntemleri, organizasyon sistemleri, yönetim ve ilgilendikleri ortak alanlarla ilgili konuları birbirleriyle karşılaştırmalarını sağlamayı hedeflemektedir. Bu projelere okulun bulunduğu sosyal çevreden ilgili kurum ve kuruluşların, yerel yönetimin ve sivil toplum örgütlerinin katılımı beklenmektedir (<http://europa.eu.int/comm>).

Okul Gelişim Projelerinde değerlendirme faaliyetleri oldukça önemlidir. Bu projelerde geliştirilen yöntemler ve teknikler değerlendirme sonuçlarına göre yaygınlaştırılacaktır (Sokrates Başvuru Rehberi, 2003). Okullar hedeflerini net bir şekilde belirlemeli ve gerçekleştirilen ilerlemeyi düzenli olarak değerlendirmelidir. Bu projeler en az üç ülkeden, üç okulun katılımıyla hazırlanan, en fazla üç yıl süreli projelerdir. Projeye katılan ülkelere en az birinin AB üyesi olması gerekmektedir.

5.2. Comenius 2 Okul Eğitim Kadrosunun Eğitimi

Bu faaliyet okul eğitim personelinin, profesyonel gelişmelerinin farklı yönleri ve aşamaları ile ilgili kaynaştırıcı bir rol üstlenmekte ve mesleki eğitimin tüm aşamaları ve yönlerinin kapsamaktadır.

Okullarda eğitim kalitesinin artırılmasını, yeni fikirlerin teşvik edilmesini, fırsat eşitliğinin ve farklı ülkelere eğitimciler arasındaki iş birliğinin artırılmasını, eğitimcilere eğitim sürecinde gereken bilgi ve davranışların kazandırılmasını, eğitimde Avrupalılık boyutunun gelişmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Sokrates Başvuru Rehberi, 2003). Comenius 2 projeleri “Komisyon Merkezli” faaliyetlerdir. Desteklenen projeler bağımsız uzmanların yardımıyla Avrupa Komisyon'u tarafından seçilir

Comenius 2 kapsamında iki tür faaliyete destek sağlanmaktadır. Bu faaliyetler ilerleyen paragraflarda açıklanmıştır.

Comenius 2.1 Avrupa İşbirliği Projeleri: Avrupa İşbirliği Projelerinin amacı eğitim ve öğretimde görev yapan personel için programlar, kurslar, eğitim-öğretim stratejileri veya eğitim materyalleri hazırlanmasıdır. Bu projeler meslektaşlar arasında işbirliğinin sağlanmasına yardımcı olur. Bu başlık altında

yer alan projeler eğitim personelinin eğitimi ve sınıfta kullanmak için programlar, kurslar, stratejiler ve öğretim materyalleri hazırlayan farklı türdeki kurumlar arasındaki işbirliğini içermektedir (General Call For Proposals 2004 (EAC/41/03)).

Projeler, en az bir tanesi AB üyesi olmak koşuluyla, en az üç katılımcı ülkeden uygun kuruluşların yardımı ile yürütülür. Proje başvuruları doğrudan komisyona yapılır. Avrupa İşbirliği Projelerine yıllık 20.000 – 100.000 Euro arası ödenek sağlanmaktadır (<http://europa.eu.int/comm/education/programmes>). Projelerde, tanımlı bir eğitim elemanları grubunun eğitim gereksinimlerini karşılayan ve tüm katılımcı ülkelerin konuyla ilgili özelliklerini dikkate alan ve sonuçta somut bir ürünün elde edilmesi beklenmektedir. Maddi destek sona erdikten sonra etkinliklerin devam etmesi özendirilmektedir (Sokrates Başvuru Rehberi, 2003).

Projelerin yerel, bölgesel ya da ulusal makamların desteğini içermesi beklenmektedir. Projeye katılımcılarından biri koordinatör olarak çalışmaktadır. Koordinatör kurum projenin yönetiminden sorumludur. Bu kurum ödeneklerin kullanımıyla ilgili maddi hesapları tutar ve proje sonuçları hakkında rapor hazırlar.

Comenius 2.2 Bireysel Eğitim Ödenekleri; Bireysel eğitim ödenekleri kapsamında, okul eğitiminde görev alan personele diğer katılımcı ülkelerdeki temel ve hizmet içi eğitimleriyle ilgili çeşitli değişim etkinlikleri yürütülmesi için destek sağlanmaktadır. Bireysel eğitim destekleri farklı etkinlik türlerine ayrılmıştır (General Call For Proposals 2004 (EAC/41/03)). Bu etkinlik türleri ilerleyen paragraflarda Sokrates Başvuru Rehberi (2003) kaynak alınarak kısaca açıklanmıştır.

---*Temel Öğretmenlik Eğitimi* öğretmen adayları için, uluslararası çok yönlü işbirliği projesi yürüten bir üniversitenin projesi çerçevesinde yapılan 1–10 haftalık uygulama ve çalışma dönemi sağlar. Başvurular adayın kayıtlı olduğu kuruluş aracılığıyla yapılır. Verilecek ödenek, eğitim döneminin başında ve sonunda ev-sahibi ülkeye gidiş ve dönüş yolculuğunu ve bunun yanı sıra ev-

sahibi ülkede barınma masraflarını karşılayacak biçimde hesaplanır. Kesin miktar eğitimin alınacağı ülkeye ve eğitim süresine bağlıdır.

---*Hizmet-İçi Eğitim Kursları* öğretmenler, okul yönetiminde görevli personeller, danışmanlar gibi fiilen okul eğitim personeli olarak görev yapan kişilere yönelik kurslardır. Bu programın amaçları, katılanların bilgi ve becerilerini iyileştirmeye, Avrupa'daki okul eğitimini daha geniş kavramalarını sağlamaya ve yaptıkları işin Avrupa boyutuna yönelik anlayışı kazanmalarına yardımcı olmak ve teşvik etmektir. Kursların süresi genellikle 1–4 hafta arası değişmektedir. Kurslarda yararlanmak isteyenler, kurs katalogunda belirledikleri kurs için kayıt yaptırdıktan sonra Ulusal Ajans' a başvurmalıdır.

---*Dil Asistanlığı Programı* gelecekte yabancı dil öğretmeni olarak görev yapacak öğrencilerin öğretme becerilerini, diğer Avrupa ülkelerinin eğitim sistemleri hakkında bilgilerini arttırmak amacıyla hazırlanmıştır. Dil asistanları, diğer bir Sokrates katılımcısı ülkede üç ile sekiz ay arası bir süre geçirirler. İkinci sınıftan itibaren yabancı dil eğitimi bölümlerinde eğitim gören üniversite öğrencileri başvuruda bulunabilir. Başvurular Ulusal Ajans tarafından değerlendirilmektedir.

5.3. Comenius 3 Comenius Uzmanlık Ağları

Comenius 3 işbirlikleri kurmak ve yaygınlaştırmak, kullanmaya uygun fikirlerin yayılmasını temin etmek, projelere süreklilik etkisi kazandırmak ve ortak ilgi alanlarında Comenius projeleri ağı oluşturulmasını teşvik etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu ağlar; Comenius programına katılan kişi ve kuruluşların işbirliğini güçlendirmelerine ve Avrupa işbirliğini belirli projelerdeki Topluluk desteği döneminin ötesine taşımalarına yardımcı bir platform ve ilgili konu alanında yenilikleri ve en iyi uygulamaları tanımlama ve teşvik etmede ortak düşünme ve işbirliği için bir forumdan oluşur (Sokrates Tanıtım Kitapçığı, 2003).

Bir Comenius ağının koordinasyonu güçlü bir kurumsal tabanı olan bir kuruluş tarafından üstlenilmelidir. Bu nedenle, Komisyon bu rolün normalde bir okul tarafından değil, bir kamu otoritesi, bir yüksek öğrenim kurumu, bir

öğretmen yetiştirme kurumu, bir araştırma merkezi vs tarafından yapılmasını tercih etmektedir.

6. Comenius Değerlendirme Raporları

Comenius AB Eğitim Programları içinde en fazla katılımcıya sahip programlardan biri olduğu için, değerlendirilmesine özel önem verilmiştir. 1995 -1999 döneminin program sonu değerlendirmeleri yapılmış. 2000 – 2005 döneminde ise ara dönem değerlendirme raporları hazırlanmıştır. Bu bölümde bu raporların bulgularından tarihsel sıralama izlenerek kısaca bahsedilmiştir.

6.1. 1995 – 1999 Dönemi Comenius Değerlendirme Raporları

1995 – 1999 döneminde Comenius programı 3 ana eylem programından oluşmaktaydı:

Comenius 1: Okul Ortaklığı projeleri

Comenius 2: Göçmen işçilerin, mesleki gezginlerin, göçebelerin ve çingenelerin kültürler arası eğitimi

Comenius 3: Eğitim görevlilerinin hizmet içi eğitimi (Guide to Programs; EC, 97)

Comenius programının 1995 – 1999 yılları arasındaki birinci döneminin değerlendirilmesi AB Komisyon'u tarafından çeşitli kurumlara yaptırılmıştır. Örneğin 2000 Sokrates Genel Değerlendirme Raporu "Sokrates 2000 Evaluation Study", Almanya Kassel Üniversitesi tarafından yapılmıştır (<http://www.europa.eu.int>). Bu rapor içerisinde tüm Comenius faaliyetlerinin değerlendirilmesi bulunmaktadır. Bu rapora ek olarak Deloitte ve Touche tarafından "Evaluation of European School Partnerships under Comenius Action 1 ve Lingua Action E" , Ernst ve Young tarafından "Ex-post evaluation of the action Comenius 2 action under the Sokrates I programme" isimli raporlar hazırlanmıştır. Araştırmacı bu raporlara ulaşmış ve bu bölümün hazırlanmasında adı geçen raporlardan yararlanmıştır.

İlerleyen bölümde Comenius alt programlarının değerlendirme raporları alt başlıklara göre incelenmiştir.

6.1.1. Comenius 1 Değerlendirme

Deloitte ve Touche (2000) tarafından hazırlanan değerlendirme raporuna göre 1995 – 1999 yılları arasında 3700' ün üzerinde Comenius Okul Ortaklığı

Projesi uygulanmıştır. Projelerin hazırlık süreçlerinde yapılan hazırlık ziyaretlerinin sayısı 16.031'dir. Programa katılan okul sayısında sürekli artış gözlenmiştir. 1995 yılında 1500 olan katılımcı okul sayısı, 1998 yılında 9000'e yükselmiştir. 1995 -1999 yılları arasında AB Komisyonu'nun desteğiyle 11.758 çalışma ziyareti yapılmıştır. Program bünyesinde 3213 öğretmen değişim faaliyeti desteklenmiştir. Comenius 1 programına 100 milyon € bütçe ayrılmıştır. 1997 yılında katılımcı ülke sayısının artmasıyla 6,5 milyon € tutarında ek fon sağlanmıştır.

Deloitte ve Touche (2000) tarafından hazırlanan rapordaki verilere göre Comenius Okul Ortaklığı Projesi katılımcılarının ortalama yarısı daha önce Lingua, Petra veya Youth gibi çeşitli işbirliği projelerinde yer almıştır. Ortakların büyük çoğunluğu ortaklarını kişisel bağlantılar yoluyla bulmuştur. Comenius Okul Ortaklığı Projelerine katılan okulların %60'ı orta öğretim, %4'ü okul öncesi eğitim, %36'sı ise ilköğretim kurumlarıdır. Bu okulları %50'si şehir merkezlerinde, %20'si gecekondu semtlerinde, %30'u ise kırsal alanda bulunan okullardır. Raporda ayrıca okul projelerinin konuları da incelenmiştir. İlköğretim okullarının projelerde en fazla tercih ettiği konular öğrencilerin günlük yaşamıyla ilgili konulardır. Liseler ise çevre, kültürel miras ve vatandaşlık gibi konuları tercih etmiştir. Comenius Okul Ortaklığı Projelerinde ortalama olarak 3 ya da 4 ortak bulunmaktadır. 1995 yılı verilerine göre her projede ortalama 1 koordinatör 2 ortak olan proje ortağı sayısı, 1999 verilerine göre 1 koordinatör 3 ortağa yükselmiştir. Böylece projelerden faydalanan okul sayısı ortalama olarak 3'ten 4'e yükselmiştir.

Yine aynı rapora göre Comenius 1 programı 1995 – 1999 yılları arasında hedeflerinin birçoğuna ulaşmış ve binlerce okul arasında çeşitli düzeylerde iş birliği sağlanmıştır. Raporun bulgularına göre bazı alanlarda program üzerinde düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Proje kazanımlarının eğitim programlarında yeterli miktarda yer almaması da raporda belirtilenler arasındadır. Bulguların ve kazanımların yaygınlaştırılması için katılımcıların genel olarak çaba sarf etmediği de raporun diğer bir önemli bulgusudur. Bunun sonucu olarak programın okullar üzerinde beklenen olumlu katkısı, az sayıda

okulda gözlenmiştir. Programlar hakkında kırsal alanlardaki okullara daha fazla bilgi verilmesi gerektiği raporda belirtilmektedir. Ayrıca özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar hakkında ise hedeflere tam olarak ulaşılamamıştır.

6.1.2. Comenius 2 değerlendirme

Kassel Üniversitesi tarafından hazırlanan “Sokrates 2000 Evaluation” raporunda, Comenius 2 programı hakkında çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır.

1995 – 1999 döneminde Comenius 2 projesi çerçevesinde 350 proje kabul edilmiştir. Bu projelerin 174’ ü en az bir sene daha desteklenmiştir. 1996 ve 1998 yılları arasında proje başına ortalama yıllık destek 46.000 € olmuştur. 1995 yılında Comenius 2’ ye ayrılan bütçe toplam Comenius bütçesinin %38’ i iken bu oran ilerleyen yıllarda ortalama % 15’ e düşmüştür. Bütçenin düşmesi sonucu kabul edilen proje sayısında da azalma gözlenmiştir. 1995 yılında 160 proje kabul edilmiştir, 1999 yılında ise bu sayı 99’ a düşmüştür. Raporun bulgularına göre projelerin %60’ ı Almanya, Fransa, İspanya, İtalya, İngiltere ve Hollanda enstitüleri tarafından koordine edilmiştir. Katılımcıların % 50’ si ise bu ülkelerin kurumlarıdır. Projeler ortalama 10 ortakla hazırlanmıştır. Comenius 2 katılımcıları onay için ortalama 7 ay beklediklerini belirtmişlerdir. Teknik Destek Ofisi verilerine göre projelere ayrılan bütçe talep edilenin ortalama %40’ ına denk gelmektedir.

1995 – 1999 yılları arasında Comenius 2 fonlarından faydalanan projelerin %44’ ü kültürler arası eğitim, %22’ si ise göçmen çocuklarının eğitimi konularında hazırlanmıştır. Projelerin %63’ ü öğretim metotları, %60’ ı ise pedagojik yaklaşımlar geliştirmeyi hedeflemiştir. Projelerin % 67’inde ise bilgi ve tecrübe değişimini sağlamanın hedefleri arasında olduğunu belirtmiştir.

6.1.3. Comenius 3 Değerlendirme

Comenius 3.1. eğitim personelinin mesleki gelişimine katkıda bulunmak amacıyla uygulanmaktadır. Eğitim personelinin eğitimi amacıyla hazırlanan projeler üç yıllık destek alabilmektedir. Proje başına yıllık katkı 25.000 € civarındadır. 1995 – 1999 yılları arasında 355 proje desteklenmeye değer bulunmuş, bunların 180 tanesi ikinci yılında da mali desteklerden faydalanmıştır. 1995 yılında kabul edilen proje sayısı 47 iken, bu sayı 1996

yılında 81 ve 1997 yılında 87' e kadar çıkmıştır. Proje katılımcıları onay için ortalama altı ay beklediklerini bildirmişlerdir. 1996, 1997 ve 1998 yıllarında Comenius 3.1 proje koordinatörleri talep ettikleri bütçenin %35 ve %43 arasında tutarını alabilmişlerdir. Bütçenin kısıtlanması sonucu proje ortakları aktiviteleri azaltmak zorunda kalmışlardır.

Teknik Destek Ofisi verilerine göre Comenius 3.1 bünyesinde hazırlanan 355 projenin % 60 'ı Almanya, İspanya, Fransa, İtalya ve İngiltere enstitüleri tarafından koordine edilmiştir. İngiltere bütün projelerin % 20 sini, 1995 yılında kabul edilen projelerin % 45 ini koordine etmiştir. Projelerde ortalama ortak sayısı altıdır. Eğitim Enstitüleri katılımcıların % 40'ını oluşturmaktadır.

Comenius 3.2 bünyesinde açılan hizmet içi eğitim kursları, Comenius 3.1 projelerinde hazırlanan eğitim modülerini; içerik, uygulanabilirlik ve kalite açısından değerlendirme şansı vermiştir. Comenius 3.2 bünyesinde öğretmen, danışman, müfettiş, eğitim destek personeli gibi eğitim personeline, hizmet içi eğitim kursları için destekte bulunulmuştur. 1995 – 1999 döneminde 5250 eğitim personeli program fonlarından yararlanarak yurt dışı eğitim faaliyetlerine katılmıştır. Destekte bulunan eğitim personelinin % 75' i bayan öğretmenlerdir. Katılımcı ülkeler arasında yalnızca Hollanda ve İngiltere' de destek verilen erkek katılımcı sayısı bayan sayısından fazladır.

Başvuru formuna göre katılımcılara en fazla 1500 € destekte bulunulabilmektedir. Katılımcılara yapılan destek ortalama 1315 €'dur. Ödemelerin %80'i proje öncesi, % 20 ' si ise proje sonrası yapılmıştır. Başvuruların çoğunda katılımcılara talep ettikleri miktar ödenmiştir. Kursların ortalama süresi 6 gündür. Kursların büyük kısmı İngiltere'de açılmıştır. Genel olarak kurslarda en fazla kullanılan dil İngilizcedir. İngilizceyi Fransızca takip etmiştir.

6.2. 2000 – 2005 Dönemi Comenius Ara Değerlendirme Raporları

AB Konseyi 2000 yılında başlayan Comenius programının ikinci dönemi için ara değerlendirme çalışmaları yaptırmıştır. Comenius 1, Comenius 2 ve Comenius 3 alt programları için üç ayrı rapor hazırlanmıştır.

İlerleyen bölümde ara değerlendirme raporları Comenius yapılanma şemasında yer alan eylem başlıklarına göre incelenmiştir.

6.2.1. Comenius 1 Değerlendirme

Comenius1 programının ara değerlendirme raporu CSES (Centre for Strategy Evaluation Service) tarafından hazırlanmıştır. Rapor Şubat 2004' de Okul işbirliğinin Etkisi (Impact of School Partnerships Sokrates II/Comenius 1 2000–2006) adıyla AB Komisyonuna sunulmuştur.

Comenius1 programının yürütülmesinden AB Komisyonu Eğitim ve kültür Genel Müdürlüğü sorumludur. Programın ulusal düzeyde yürütülmesi ise Ulusal Ajansların sorumluluğu altındadır. Genel olarak AB Komisyonu ve Ulusal Ajanslar arasında işbirliğinin Sokrates 1 dönemine göre ilerleme gösterdiği belirlenmiştir. Projelere ait anlaşmalarının imzalanmasında gecikmeler 2001 yılında gözlenen en ciddi problemlerden biri olarak belirtilmiştir. 2002 yılında bu gecikmeler oldukça azalmıştır.

Genel olarak başvurusu yapılan projelerin % 68 i kabul edilmiştir. Bu oran dil projelerinde % 54 e kadar düşmektedir. Araştırmaya katılan ve proje başvurusu kabul edilen okulların %35,6' sı projelere katılmak için başka bir ülkeden teklif geldiğinin belirtmiştir. Ortak bulma seminerleri aracılığıyla ortak bulanların oranı %23,6'dır. Katılımcıların sadece %10,7' si ortak bulmada veri tabanını kullandıklarını belirtilmiştir. Projelerin %79,6' sında hazırlık ziyareti yapılmıştır. Katılımcıların %33 ü başvuru formlarını doldurmayı, %25'i projelere destek bulmayı, %22,9' u ortak bulmayı ve 18,8' i proje konusunda uzlaşmaya varmayı projenin en zor aşaması olarak görmüştür.

2002 – 2003 döneminde Comenius 1 için ayrılan bütçe 56.707.966 €' dur. 8164 okul projesi için 37.573.000 €, 907 dil projesi için 10.945.000 €, 1026 okul gelişim projesi için 5.642.000 € bütçe yapılmıştır (EU Data, 2002- 2003).

“Impact of School Partnerships” isimli raporun hazırlandığı 2002 /2003 döneminde AB komisyonu tarafından katılımcı ülkelere ayrılan bütçe incelendiğinde, bütçenin ülkelerin nüfuslarına göre dağıtıldığı gözlenebilir. Rapora göre AB üyesi ülkeler içerisinde nüfusu en kalabalık ülke olan Almanya

8 milyon € ile bu konuda ilk sıradadır. Almanya'yı Fransa, İtalya ve İngiltere takip etmektedir.

Raporda elde edilen verilere göre Comenius 1 programının genel olarak başarılı olduğu söylenebilir. Program genel olarak öğretmenler ve öğrenciler üzerinde olumlu gelişim sağlamıştır ve yeniliklerin hayata geçirilmesine yardımcı olmuştur. Ayrıca program eğitimde Avrupalılık kavramının gelişmesini sağlayarak katkıda bulunmuştur. Katılımcıların diğer Avrupa dillerini öğrenme konusunda istekleri artmıştır. Genel olarak programların öğrencilerin hayatına doğrudan olumlu etki yaptıkları söylenebilir.

6.2.2. Comenius 2 Değerlendirme

Comenius 2 programının değerlendirilmesi Avrupa Komisyonunun Aralık 2002 tarihinde aldığı kararla Ernst ve Young, France tarafından yapılmıştır. Değerlendirme çalışması Ocak 2003 – Temmuz 2003 tarihleri arasında yapılmıştır. Rapor “ Interim Evaluation of the Comenius 2 action under the Sokrates II” adıyla yayınlanmıştır.

Raporun hazırlanma sürecinde yapılan görüşmelerde katılımcılar, AB Komisyonu yetkilileri ve UA çalışanları genel olarak Comenius 2 programının başarılı olduğunu ve beklentileri karşıladığını belirtmiştir.

Raporda 2000 – 2006 döneminin ilk yıllarında etkinlik ve projeler için ayrılan yıllık bütçenin 1995 – 1999 dönemine göre azaldığı belirtilmiştir. Bütçedeki azalma oranı 2000 -2001 döneminde %29' dur. Katılımcılara AB fonlarından yapılan desteğin yeterlilik düzeyi aktivite türüne göre değişmektedir. Araştırma sonuçlarına göre 11 günlük bir hizmet içi eğitim kursu için yapılan ödeme ortalama olarak 1703 €' dur. Günlük tutar 155 €'dur. Dil asistanlığı programı katılımcılarına 175 günlük etkinlik için ödenen tutar 4926 €' dur. Günlük tutar 28 €'dur. Yapılan destek günlük olarak hesaplandığında aradaki farkın oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir. Hizmet içi kursları katılımcıları genel olarak yapılan maddi desteği yeterli bulduğunu belirtmiştir. Sadece fiyatların daha yüksek olduğu İngiltere gibi ülkelerde faaliyetlere katılan katılımcılar destek tutarını yetersiz bulmuştur.

Hizmet içi eğitim kursları katılımcıları proje başvuruları ve ödenek başvurularını farklı zamanlarda değerlendirilmesinin birçok soruna sebep olduğunu belirtmişlerdir. Kurslara kabul edilen birçok kişi, bağlı oldukları Ulusal Ajansların ödenek vermemesi üzerine kurslara ön kayıtlarını iptal etmek zorunda kaldığını belirtmiştir.

Ulusal Ajanslar ve AB Komisyonu arasında proje seçim ve değerlendirme kriterleri arasında bir uyum olmadığının gözlemlendiği belirtilen raporlar arasındadır. Raporda projelerin Ulusal Ajanslar ve AB Komisyonu üyelerinin yer alacağı toplantılarda seçilmesi ve değerlendirilmesi önerilmiştir. Raporda ayrıca Comenius 2 programının, yönetim ve izleme mekanizmasının geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

6.2.3. Comenius 3 Değerlendirme

Comenius 3 ara değerlendirme raporu Ecosfera S.p.A tarafından 2004 yılında "Interim Evaluation of the Comenius Networks" adıyla 2004 yılında yayınlanmıştır. Comenius 3 ün amacı ortak ilgi alanlarında projeler arasında bilgi değişimini sağlayacak ağları kurmaktır. Sunulacak projelerde; her sene Comenius proje ortaklarının katılacağı seminer düzenlenmesi, bilgi alışverişini destekleyecek bir web sayfası tasarlanması ve uygun araçlar bulunması, yenilikleri duyurulacağı yıllık rapor basılması, aktiviteler ve etkinlikler hakkında Comenius la ilgili kurum ve bireylere bilgi verilmesi gerekmektedir.

Raporun bulgularına göre 2001 yılında seçilen 10 ağ için 3.003.266 € bütçe sağlanmıştır. Bu miktar ağların öngörülen bütçesinin % 69.22 sine denk gelmekteydi. 2002 yılında seçilen 4 ağ için 1.456.594 € bütçe temin edilmiştir. Bu miktar, ağların bütçesinin %63.41 ine denk gelmiştir. 2002 yılında ağ başına sağlanan ödenek 2001 yılından fazla olmasına rağmen, ağ bütçesinin karşılanma oranı düşmüştür.

Hazırlanan anket ve yapılan görüşmeler sonunda programın devam ettirilmesi, bürokratik işlemlerin hızlandırılması, seçim sürecinde yönetim konusuna dikkat edilmesi, finansal destekle ilgili proje koşullarına göre düzenlemeler yapılması, topluluğa yeni üye olan ülkelerdeki enstitülerin katılımının teşvik edilmesi gerektiği raporda belirtilmiştir.

7. Türkiye Cumhuriyeti' nin AB Eğitim Programların Katılım Süreci

7.1. Türkiye Cumhuriyeti - AB eğitim Alanında İşbirliğinin Geçmişi

Avrupa Birliği Antlaşması sonucu AB'nin ortak eğitim programlarının sayısını arttırması ve Gümrük Birliği sonrası AB – Türkiye Cumhuriyeti ilişkilerinde gözlenen ilerleme; Türkiye Cumhuriyeti'nin AB Eğitim programlarına olan ilgisini arttırmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti 30 Ekim 1995 tarihinde AB Eğitim Programlarına katılmak için başvuruda bulunmuştur. AB Komisyonu 13 Mayıs 1996 tarihli ve COM(96)199 Final (96/0130(COD), 96/0131(COD) ve 96/0132(SYN)) numaralı öneriyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin Sokrates, Leonardo ve Gençlik programlarına; bu programların kuruluşuna dair temel kararların ilgili maddelerine Türkiye Cumhuriyeti'nin adının eklenmesi suretiyle dâhil edilmesi öngörülüyordu. Fakat bu öneri Avrupa Parlamentosu Eğitim, Kültür, Gençlik ve Medya Komitesi tarafından 3 Şubat 1997 tarihinde bloke edildi (www.ua.gov.tr, Kasım 2005). Bu engelleme sonrasında AB Ekonomik ve Sosyal Konseyi 20 Mart 1997 tarihli toplantısında ve Türkiye Cumhuriyeti-AB Karma İstişare Komitesi 12 Haziran 1997 tarihli toplantısında Türkiye Cumhuriyeti'nin programlara katılımını destekleyen kararlar almışlardır (www.ua.gov.tr, Kasım 2005). Aralık 1997 Lüksemburg zirvesinin ardından ilişkilerin Türkiye Cumhuriyeti tarafından dondurulması programlara Türkiye Cumhuriyeti'nin katılımı ile ilgili süreci yavaşlatmıştır (<http://atlas.cc.itu.edu.tr/~aegee>).

Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunun 0251/98 sayılı kararında Türkiye Cumhuriyeti'nin programlara dâhil edilmesi olumlu karşılanmıştır. 25 Şubat 1999 tarihinde Avrupa Parlamentosu Eğitim, Kültür, Gençlik ve Medya Komitesinin Türkiye Cumhuriyeti'nin programlara katılımını destekleyen önerisi Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunun 253/2000/EC sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Bu karar 03.02.2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Official Journal of the European Communities, 2000).

26 Şubat 2002 tarihinde ise AB ve Türkiye Cumhuriyeti arasında Çerçeve Antlaşması imzalanmıştır. Çerçeve Anlaşmasını onaylayan 4763 sayılı Kanun da TBMM tarafından görüşülerek uygun bulunmuş ve 28 Haziran 2002 tarihli

Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir ve Bakanlar Kurulu Kararı ise imzaların tamamlanmasından sonra 1 Eylül 2002 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

2002 yılında yayınlanan “Proposal for Preparatory Measures, Turkey” raporunda AB, Ulusal Ajansın Haziran 2003 tarihinde faaliyete geçmesiyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin 1 Ocak 2004 tarihinde Sokrates II programına katılabileceği belirlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, eğitim programlarına katılım için öngörülen hazırlık süreci kapsamında yürütülecek çalışmalar ve finansmana ilişkin dört anlaşmayı 27 Aralık 2002 tarihinde AB Komisyonu ile imzalamıştır. Bu anlaşmalar; Leonardo Hazırlık Tedbirleri Anlaşması, Sokrates Hazırlık Tedbirleri Anlaşması, Gençlik Hazırlık Tedbirleri Anlaşması ve Sokrates Programı Pilot Uygulamaları Anlaşmalarıdır (www.ikv.org.tr, Aralık 2004). Ulusal Ajans (2005) verilerine göre hazırlık bütçesine AB 3.780.872 €, Türkiye Cumhuriyeti 1.071.041 € katkıda bulunmuştur. Sokrates pilot uygulamalar bütçesine ise AB 970,000 Euro, Türkiye Cumhuriyeti ise 240,000 Euro katkı yapmıştır. Hazırlık dönemi süresince uygulanacak hazırlık tedbirlerinin finansmanı % 80 civarında AB Komisyonu hibesinden, % 20 civarında ulusal bütçe kaynaklarından sağlanmıştır.

7.2. AB Eğitim Programlarına Türkiye Cumhuriyeti'nin Katkısı

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanan 15 Nisan 2004 tarihinde mutabakat zaptına göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin 2004 tarihi itibariyle programlara katılımı kabul edilmiştir. Mutabakat zaptına göre Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliği bütçesine aşağıda belirtilen oranlarda mali katkı yapacaktır (www.eu.int, Şubat 2006) .

Türkiye Cumhuriyeti yapması gereken katkı payının bir kısmını devlet bütçesinden karşılayacaktır. Aşağıda belirtilen tutarlar ise 17 Aralık 2001 tarih (EC)2500/2001 sayılı Konsey Tüzüğü çerçevesinde AB yönetmeliklerine bağlı olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin katılım öncesi fonlarından ödenecektir.

Talep edilen katılım öncesi fonlar her sene bir mali antlaşmaya göre Türkiye Cumhuriyeti'ne aktarılır. Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet bütçesinden

gelen kısım ile birlikte bu fonlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal katkısını oluşturacak ve Komisyon tarafından fonlar için yapılacak yıllık çağrılara cevaben Türkiye Cumhuriyeti ödemeleri bu fonlardan yapacaktır (Mutabakat Zaptı, 2004).

Aşağıda bulunan tablolardaki veriler 15 Nisan 2004 tarihli mutabakat zaptından alınmıştır.

Tablo 1. Programlara Türkiye Cumhuriyeti'nin Yapacağı Katkı Tutarının Yıllara Göre Dağılımı

	2004 (€)	2005 (€)	2006 (€)
Leonardo	6.024.000	13.024.000	13.024.000
Sokrates	9.050.000	13.550.000	20.300.000
Gençlik	3.279.000	4.369.000	5.819.000

Tablo 1 ve 2' de yer alan rakamlara göre; Türkiye Cumhuriyeti'nin bütçesinden yapması gereken katkı, yapması gereken toplam katkının 2004 yılında %22' si, 2005 yılında % 35'i, 2006 yılında ise %36'sı olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Programlara Türkiye Cumhuriyeti'nin Katılım Öncesi Fonlarından Ödenecek Katkı Tutarının Yıllara Göre Dağılımı

	2004 Yılı (€) (2003 yılı katılım öncesi fonlarından)	2005 Yılı (€) (2004 yılı katılım öncesi fonlarından)	2006 Yılı (€) (2005 yılı katılım öncesi fonlarından)
Leonardo	4.726.508	8.418.059	8.318.218
Sokrates	7.100.746	8.758.039	12.965.281
Gençlik	2.572.746	2.823.902	3.716.501

7.3 Ulusal Ajans

Sokrates, Leonardo ve Gençlik programları üye ülkelerdeki eğitim politikalarını desteklemek amacıyla kurulmuştur. Bunun sonucu olarak Avrupa Komisyonu, programların yürütülmesi için üye ülkelerle daha fazla işbirliğine ihtiyaç duymaya başlamıştır (Council, 1994, Art 4). Bu nedenle programlara katılan bütün ülkelerde programların uygulanması için Ulusal Ajanslar kurulmuştur (Ertl, 2003).

Ulusal Ajanslar AB Eğitim programlarına katılacak ülkelerin ulusal yetkililerince ulusal düzeyde programların etkinliklerinin koordineli bir şekilde yönetimini kolaylaştırmak için oluşturdukları yasal, mali ve idari özerkliğe sahip bağımsız kurumlardır (Sokrates Programme Guidelines for Applicants; 2000).

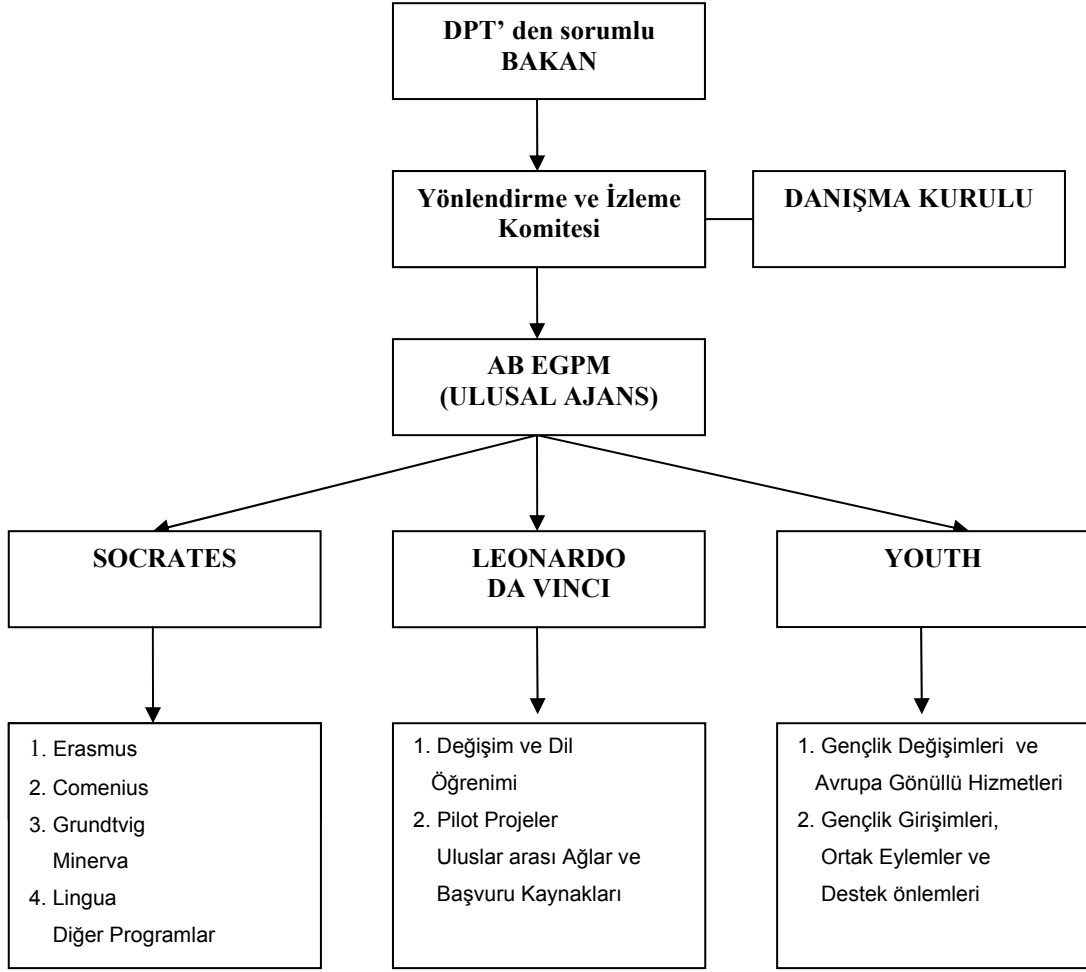
Ulusal Ajanslar yerel otorite tarafından kurulmasına rağmen, AB Komisyonu ve Ulusal ajanslar arasında doğrudan iletişim vardır. Ulusal Ajansların bütçesi AB Komisyonu ve üye ülkeler arasında karşılanmaktadır

Hazırlık çalışmaları sonucu projelerin işleyişinden sorumlu olacak Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Ajansın DPT bünyesinde kurulması ve özerk yapıda olması benimsenmiştir. Ocak 2002 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) bünyesinde Ulusal Ajans görevini yerine getirmek üzere bir daire başkanlığı kurulmuştur (AB Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi - ABEGPDB). Ulusal Ajans 6 Ağustos 2003 Tarih ve 25191 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4968 No.'lu Kanun ile Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde ilgili kuruluş olarak kurulmuştur. Kuruluş aşamasında Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Ajans bütçesinin % 20'si Türkiye Cumhuriyeti,% 80'i AB komisyonu tarafından karşılanmaktadır (Yayan, 2003).

Ulusal Ajans, DPT Müsteşarına bağlı olarak çalışan üç genel koordinatörlük (Sokrates, Leonardo ve Gençlik) ile sekiz program koordinatörlüğü şeklinde örgütlenmiş bulunmaktadır. Ayrıca İnsan Kaynakları, Finans, Satın alma, Bilgi İşlem ve Halkla İlişkiler Birimleri de destek birimleri olarak yer almaktadır (www.ua.gov.tr, Kasım 2005).

Ulusal Ajans, DPT 'den sorumlu Devlet Bakanına, Yönlendirme ve İzleme Komitesine ve Avrupa Komisyonuna karşı sorumluluğu olan kuruluştur. Ulusal Ajansın idari yapısı Şekil 3' te gösterilmiştir.

Şekil 3. Ulusal Ajans İdari Yapı Şeması

Yönlendirme ve İzleme Komitesi; Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, İŞKUR Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü temsilcileri ve DPT Müsteşarlığından en az Genel Müdür düzeyinde 9 üyeden oluşur. Programların Türkiye Cumhuriyeti içerisinde yaygınlaştırılması için gerekli politikaların hazırlanmasından, Ulusal Ajansın işleyişiyle ilgili kararların alınması, UA ve AB Komisyonu arasındaki idari, mali ve yasal konularda gerekli ilişkilerin yürütülmesinden sorumludur (www.dpt.gov.tr, Ocak 2006).

Danışma Kurulu ilgili kamu kurum ve kuruluşları, eğitim ve öğretim kurumları, sivil toplum örgütleri ve gönüllü kuruluşlar, gençlik organizasyonları, meslek kuruluşları ve özel sektör kuruluşlarının temsil edildiği 50 üyeden

oluşmaktadır. Danışma Kurulu ise programların etkinliğini arttırmak için tavsiyelerde bulunur.

2005 yılı Kasım ayında Ulusal Ajans Halkla İlişkiler Biriminden alınan rakamlara göre Sokrates programı için 2004 yılı sözleşme dönemi sonuna kadar 6,3 milyon Avro hibe finansmanı sağlamış ve 2.900 kişi bu programdan yararlanmıştır. 2005 yılında 10 Milyon Avro karşılığında 5.100 kişinin, 2006 yılında ise 13,7 Milyon Avro karşılığında yaklaşık 7.000 kişinin Sokrates programından yararlanması beklenmektedir. İzleyen paragraflarda Türkiye'deki durum UA istatistikleri ile özetlenmiştir.

Yine aynı kaynağa göre 2003 ve 2004 döneminde 205 Gençlik projesine 2,4 milyon Avro destek verilmiş bunlardan 4.260 kişi yararlanmıştır. 2005 yılında, 3,1 Milyon Avro karşılığında 6.400 gencin projelerden yararlandırılması beklenmektedir. İkinci safhanın sonuna kadar yani 3 yıl içinde yaklaşık 42.435 kişi programlardan yararlanma ve Avrupa ülkelerini tanıma, yabancı dil öğrenme, farklı kültürleri tanıma, kendi kültürlerini tanıtmaya, diğer program ülkelerinden gelenlerle tanışma imkânına sahip olacaklardır.

Leonardo programı bünyesinde 2004 yılı A tipine yönelik 293 proje başvurusu olmuş bunlardan 227 proje uygulanmaya değer bulunmuştur. 2005 yılında başvuru sayısı 2.571'e yükselmiştir. 2004 yılında bu programdan 1.830 kişi yararlanmıştır. 2005 yılı için yapılan 2.571 başvurudan 347 si kabul edilmiş ve 7,048 milyon Avro tutarında bir hibe sağlanması öngörülmüştür. 2004 yılında 89 adet B Tipi Ön Teklifi alınmış 29 adedi tam teklif vermeye layık görülmüştür. Bunlardan 27'si tam teklifte bulunmuş 5 adedi Komisyon tarafından kabul edilerek 1,4 Milyon Avro tutarında hibe almıştır.

Basın yayın organlarındanda izlenebileceği gibi 1963 yılından bu yana devam eden Türkiye Cumhuriyeti – Avrupa Birliği ilişkileri, Türkiye'nin AB aday üyeliğinin kabulü ile yeni bir boyut kazanmıştır. Avrupa'nın genç nüfusun genel nüfusa oranının en fazla olduğu ülkesi Türkiye'nin adaylık sürecinde AB eğitim programlarına katılması, eğitim kurumlarının Avrupa ile bütünleşmesi açısından çok önemlidir.

Sokrates programına katılan ülkelerin eğitim kurumlarıyla yapılan ortak projelerin sayısı her sene artmaktadır. Sokrates alt programları içerisinde ilköğretim ve lise düzeyinde eğitim kurumları öğrenci ve öğretmenlerine yönelik fonlara yer veren Comenius programı ise eğitim sisteminin AB ile uyumlu hale getirilebilmesi açısından ayrı bir öneme sahiptir. Comenius fonlarından faydalanan eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin sayısı her sene artmaktadır. Bu nedenle konunun üniversiteler özellikle de öğretmen yetiştiren kurumlar olan Eğitim Fakültelerinde incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Amaç:

Bu araştırmada; 2004 yılında kabul edilen Comenius okul ortaklıkları projelerinin hazırlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde karşılaşılan güçlüklerin tespit edilmesi, toplanan verilerin AB Comenius okul ortaklıkları proje verileri ile karşılaştırılması ve okullarda görev yapan proje koordinatörlerinin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Avrupa ve Türkiyede proje hazırlayan okullar ve hazırlanan projelere ait veriler birbiri ile benzerlik göstermekte midir?
2. Proje Hazırlık Süreci ile ilgili;
 - 2.1. Proje hedefleri ve uygulama planı okulda yapılan toplantılarda tartışıldı mı?
 - 2.2. Okul yönetimi proje hazırlık sürecine desteği var mıdır?
 - 2.3. Öğrenciler projeye hazırlık sürecine aktif olarak katıldı mı? .
 - 2.4. Öğrenci velileri proje hakkında bilgilendirildi mi?
 - 2.5. Okullara evrakların hazırlanması için yeterli süre verildi mi?
 - 2.6. Okullar hazırlık sürecinde çeşitli kurumlardan destek aldı mı?
 - 2.7. Ulusal Ajansın proje hazırlık sürecine katkıları yeterli midir?
 - 2.8. Proje koordinatörlerine göre hazırlık sürecinin en zor aşaması hangisidir?
3. Proje Uygulama Süreci ile ilgili;
 - 3.1. Proje uygulama süreci okul yönetimi tarafından desteklenmekte midir?

- 3.2. Öğretmenler mesleki kazanımlar edinmektedirler mi?
 - 3.3. Proje öğretmen ve öğrencileri grup halinde çalışmaya teşvik etti mi?
 - 3.4. Katılımcıların diğer kültürlere bakış açıları nedir?
 - 3.5. Proje kullanılan öğretim metotlarının gelişmesine katkıda bulundu mu?
 - 3.6. Proje, uygulama sürecinde bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımına katkıda bulundu mu?
 - 3.7. Proje uygulanmaya başlandıktan sonra, öğretmen ve öğrencilerde yabancı dile duyulan ilgiye katkısı oldu mu?
 - 3.8. Proje süreci kayıt altına alınmakta ve kazanımlar diğer eğitim kurumlarıyla paylaşılmakta mıdır?
 - 3.9. Projeden en fazla yararlanan grup hangisidir?
4. Proje Sonuçları ile ilgili;
 - 4.1. Proje koordinatörlerinin okullarının projeden kazanımları ile ilgili görüşleri nelerdir?
 - 4.2. Proje koordinatörlerinin projeden mesleki kazanımları nelerdir?
 - 4.3. Proje katılımcı okulların kurumsal çekiciliğine katkı sağlamakta mıdır?

Önem

Türkiye' nin Avrupa Birliği eğitim programlarına katılması ve Avrupa Birliği aday üyeliğine kabul edilmesiyle birlikte Türk vatandaşları, AB fonlarıyla desteklenen projelere katılma ve Avrupalı meslektaşları ile ortak projeler üretme şansını yakalamıştır.

Şüphesiz bu fırsattan en fazla yararlanacak grupların başında öğrenciler ve öğretmenler gelmektedir. Sokrates ve Leonardo programları sayesinde birçok öğrenci ve öğretmen, AB üyesi ülkeleri ziyaret ederek eğitim sistemini inceleme ve mesleki bilgilerini geliştirme fırsatı yakalamıştır.

Türkiye’de her geçen yıl bu projelere olan katılım talepleri artmaktadır. Bu konuda projelerin tanıtımını başarılı bir şekilde yapan Ulusal Ajansın büyük rolü vardır. 2004 yılından günümüze Türkiyede bu projelere katılım olduğu düşünüldüğünde katılımcıların yeni başlayacak olan bu projelerin yönetim ve süreçleri hakkında fazla bilgi sahibi olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, çeşitli sıkıntılar ile karşılaşacakları tahmin edilebilir. İleriye yönelik bu sıkıntıların akademik çevrelerce belirlenip, araştırılmasının olumlu gelişmeler sağlaması söz konusudur.

Bu araştırmada 2004 yılında yapılan projelerle ilgili istatistikî veriler incelenerek, bunlar AB raporlarında yer alan benzer verilerle karşılaştırılmıştır. Bu şekilde; proje yapan okul türlerinin veya yapılan proje türlerinin dağılımı gibi çeşitli değişkenlerin AB ve Türkiye’de benzerlik gösterip göstermediği belirlenmiştir.

2004 yılında Comenius Okul Ortaklığı projelerine katılımları kabul edilen okulların proje koordinatörlerinin proje hazırlık ve uygulama süreçleriyle ilgili görüşlerinin alınması, bu süreçte karşılaşılan güçlüklerin aşılması ve gerekli düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Bu araştırmada elde edilen sayısal veriler, proje hazırlığı yapan kurumların projelerinin gelişimine ışık tutabilir, onların proje uygulamakta olan koordinatörlerin deneyimlerinden faydalanmasını sağlayabilir. Ulusal Ajans bu verileri proje koordinatörleriyle iletişimini geliştirmede veya proje kabul sürecinde kullanabilir.

Araştırma sonucu elde edilen bulguların ve bu bulgulara dayalı önerilerin, araştırmacılara ve ilerleyen günlerde yapılacak benzer araştırmalara katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Bu çalışma bu alanda yapılan ilk çalışmalardan biri olması sebebiyle de önemlidir.

Sayıtlar

Sayıtlar aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

1. Anket formunun hazırlık aşamalarında uzman görüşü yeterli görülmüştür.
2. Proje koordinatörleri anketi içtenlikle yanıtlamıştır.

Sınırlılıklar

1. Araştırma 2004 yılında proje hazırlık ve uygulama süreçlerinde yer alan 46 proje koordinatörünün verdiği yanıtlar ile sınırlıdır.
2. Projelerin değerlendirilmesi anket soruları ile gerçekleşmiştir ve elde edilen veriler bu sorulara verilen cevaplar ile sınırlıdır.
3. Projeler hakkında istatistikî bilgiler, başka kaynak olmaması sebebiyle Ulusal Ajans verileri ile sınırlıdır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) : 1951 Paris Antlaşması ile kurulan ve taraf olan altı ülkenin kömür ve çelikle ilgili egemenlik haklarını devrettikleri topluluk.

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET): 1957 yılında Roma Antlaşması ile kurulmuş, taraf ülkeler arasında ekonomik bütünleşmeyi hedefleyen topluluk.

Avrupa Toplulukları (AT): Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT), Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET) ve Avrupa Ekonomik Topluluğunun (AET) ortak adı.

Avrupa Birliği (AB): 1992 yılında Avrupa Birliği Antlaşması ile kurulmuş, Avrupa Toplulukları (AKÇT, AAET, AT) üye ülkeleri arasında var olan işbirliğini arttırmayı hedefleyen kurum.

Avrupa Komisyonu: Avrupa Birliği bünyesinde, üye ülkelerin temsilcilerinden oluşan, AB' yi oluşturan antlaşmaların ve ortak politikaların uygulanmasından sorumlu yürütme organıdır.

Sokrates: Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 14 Mart 1995 tarihli 819 / 95 / EC numaralı kararına istinaden, Avrupa Birliğinin Kuruluş

Anlaşması'nın 126 ve 127. maddelerini temel alarak 1 Ocak 1995 ve 31 Aralık 1999 yılları arasında uygulanmak üzere hazırlanan genel eğitim programı.

Comenius : Her seviyedeki (okul öncesi, ilk ve orta öğretim) okul eğitiminde Avrupa boyutunu ve işbirliğini desteklemek amacıyla Sokrates bünyesinde kurulan program.

Ulusal Ajans (UA) : Sokrates, Leonardo ve Gençlik programlarının üye ülkelerde düzenli bir şekilde yürütülmeleri amacıyla kurulmuş birimler.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması ile ilgili bilgi verilmiştir. Tarama modelinde betimsel bir çalışma yapılmıştır.

1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmada 2004 yılında Comenius projelerine katılmış ilk ve orta öğretim kurumları evren olarak kabul edilmiştir. Ulusal Ajans verilerine göre 2004 yılında 99 okulun yaptığı Comenius 1 proje başvuruları kabul edilmiştir. Bu okulların listesi ve illere göre dağılımları EK 1' de verilmiştir. Örneklem alınmamış, proje başvurusu kabul edilmiş bütün okullara proje koordinatörlerine ulaşılması hedeflenmiştir. 99 okuldan 46 'sının proje koordinatörlerine ulaşılmıştır.

2. Veri Toplama Araçları

Problemi tanımlamak için geniş bir literatür çalışması yapılmıştır. AB tarihi, AB eğitim politikalarının gelişim süreci, Türkiye'nin adaylık ve eğitim programların katılım süreci, Sokrates ve Comenius programları ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Bilgi toplama aracı geliştirmek amacıyla, Sokrates I programını değerlendirmek için yapılan çalışmalar ve AB komisyonuna sunulan raporlarda kullanılan anketlerden yararlanılmıştır. Fakat bu anketler Türkiye'deki mevcut duruma tam olarak uymadıkları için ölçme aracının alt boyutlarının oluşturulmasında katkı sağlamıştır

Ölçme aracının hazırlanmasında Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Öğretim Üyeleri Doç Dr. Zahit Dirik' in, Doç Dr. Gülten Güler' in, Yrd. Doç. Dr.Rüçhan Özkılıç' in ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa Sarıtaş' in görüşleri alınmış ve önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Hazırlanan anket

2004 yılında Comenius projelerine başlayan eğitim kurumlarının proje sorumlularının tümüne gönderilmiştir.

Hazırlanan anket dört farklı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde proje koordinatörü ya da ortak olan okulla ilgili genel bilgilerin temin edilmesi hedeflenmiştir. Bu bölümde okul hakkında istatistikî bilgilerin ve proje hakkındaki genel bilgilerin saptanması için sorular sorulmuştur.

Anketin proje hazırlama süreci ile ilgili bölümünde ise okulların proje öncesi hazırlık sürecinin genel bir değerlendirilmesinin yapılması hedeflenmiştir. Bu bölümde okul, öğrenci ve velilerin hazırlık sürecine katılım düzeyinin belirlenmesi ve kamu kurumları ve özel sektörün bu sürece katkılarının tespit edilmesi için katılımcıların görüşlerini belirtmeleri gereken ifadeler yer almaktadır.

Ölçme aracında yer alan diğer bir kısım ise, proje uygulama sürecini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölümde okul yönetiminin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin uygulama sürecine katkılarının, projenin okul eğitim faaliyetlerine etkisinin, katılımcıları isteklendirme düzeyinin ve projenin olumlu getirilerinin çevreyle paylaşım düzeyinin belirlenmesi amacıyla sorular sorulmuştur. Bir önceki bölümde olduğu gibi katılımcıların görüşlerini belirtmeleri gereken ifadelere bu bölümde de yer verilmektedir.

Son bölümde ise proje koordinatörlerinin kişisel görüşlerinin alınması amacıyla hem çoktan seçmeli hem de cevaplayıcıların düşüncelerini yazmalarını gerektirecek açık uçlu sorular sorulmuştur. Bu yolla proje koordinatörlerinin projelerin işleyişi hakkında düşüncelerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

3. Süre ve Olanaklar

Araştırma konusunun kaynak taraması ve AB değerlendirme raporların incelenmesi 2003 – 2004 Öğretim yılında yapılmıştır. Araştırmacının yurt dışı görevi nedeniyle araştırma 2004 – 2005 Öğretim yılında dondurulmuştur. Araştırmacının yurda dönmesinden sonra anketin hazırlanması 2005 yılı

Ağustos ayında tamamlanmıştır. İlgili okullardan veri toplama işlemleri, 2005 yılı Kasım ve Aralık, 2006 yılı Ocak - Mart ayları arasında yapılmıştır.

4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Veri toplama aracının uygulanacağı okul isimlerine Ulusal Ajans kaynaklarından yararlanılarak ulaşılmıştır. 2004 yılında proje başvurusu kabul edilen 99 okul belirlenmiştir. Anketin uygulanabilmesi amacıyla MEB' e gerekli izin yazısı yazıldıktan sonra okullara anket formları elektronik posta yoluyla gönderilmiştir. Anket formları elektronik posta iletilerine eklenmiş ve proje koordinatörlerinden bu formları doldurup yine elektronik posta yoluyla araştırmacıya göndermeleri istenmiştir. Fakat anket formlarının geri dönme oranının düşük olmasından dolayı, Ocak ayı içerisinde okullara telefon açılarak, anket formlarının doldurularak gönderilmeleri için ricada bulunulmuştur. Birden fazla projede yer alan okullar belirlenerek, özellikle bu okullara telefon yoluyla ulaşılmıştır. Bazı okullara ise anket formu faks kullanılarak tekrar gönderilmiştir.

Verilerin toplanması sürecinde internet kullanılmış, Ulusal Ajansın web sayfasında yayınlanan bilgilerden yararlanılarak ilgili kurumlara hazırlanan anket elektronik posta aracılığıyla gönderilmiştir. İlk etapta 20 anket formu eksiksiz biçimde doldurulmuştur. Araştırmacı tarafından okullara telefon açılması ile ilk beş aylık süre sonunda bu sayı kırk beşe çıkarılmıştır. Veri toplama aracının geri dönüş oranı % 46' dır.

5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde anket formlarının tümü kullanılmıştır. Comenius projeleri hazırlık süreci ve uygulama dönemi ile ilgili sorulara verilen cevapların, yüzdeleri alınmış ve bu yüzdeler tablolar ile özetlenerek gösterilmiştir. Tabloların hazırlanmasında MS Excel programı kullanılmıştır.

Türkiye verileriyle, AB verilerinin toplama ait yüzdeleri alınmış ve bu yüzdeler karşılaştırılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde Sokrates ve Comenius projeleri hakkında literatür çalışması sonucu elde edilen genel bulgulara yer verilmiş, Türkiye’de 2004 ve 2005 yıllarında kabul edilen Comenius projeleri ile ilgili istatistiki bilgiler yorumlanmış ve 2004 yılında Comenius Okul Ortaklıkları Proje başvurusu kabul edilen okulların proje koordinatörleri için hazırlanan anket formu sonuçlarına yer verilmiştir.

Ayrıca araştırmada AB ve Türkiye de Comenius projeleri açısından süregelen durumu karşılaştırmak için, yapılan araştırma sonuçları ile AB komisyonu tarafından daha önce yapılan değerlendirme raporları sonuçları karşılaştırılmıştır.

1. Sokrates ve Comenius Hakkında Genel Bulgular

Sokrates II programı 1 Ocak 2000 ile 31 Aralık 2006 arasındaki dönemi kapsamaktadır ve 1.850 milyar Avro bütçeyle kurulmuştur. Avrupa Birliği tarafından Sokrates II programına ayrılan ödenek, programa verilen önem doğrultusunda sürekli olarak artmaktadır. Bu veriler Tablo 3’ de gösterilmiştir. Tablolarda 2004 yılı öncesi AB’ye üye olan 15 ülke EUR 15, Sokrates II programına katılan bütün ülkeler ise EUR 30 olarak belirtilmiştir.

Tablo 3. incelendiği zaman programlara ayrılan ödenekten Erasmus ve Comenius programlarının en fazla payı aldığı gözlenmektedir. Bu programlar aynı zamanda en fazla katılımcı sayısına sahip programlardır. Erasmus programına Sokrates bütçesinin ortalama % 50’ si, Comenius programına ise bütçenin % 28’ i ayrılmaktadır. Bu programları, Destek faaliyetleri, Grundtvig, Minerva ile Gözlem ve Yenilikler takip etmektedir. Comenius’ a ayrılan bütçe ile yukarıda adı geçen dört programa ayrılan bütçe arasında büyük farklılık vardır. Comenius programının genel bütçesi, Destek faaliyetleri, Grundtvig, Minerva ile Gözlem ve Yenilikler için ayrılan toplam bütçeden daha fazladır.

Tablo 3. EUR 15 Bölgesinde 2000 – 2003 Döneminde Programlara Ayrılan Yıllık Bütçeler Ve Sokrates Genel Bütçesine Oranları

Proje Adları	2000 (€)	%	2001 (€)	%	2002 (€)	%	2003 (€)	%
Erasmus	122.029.010	51	124.756.288	51	128.491.935	51	131.283.125	50
Comenius	67.516.000	28	68.811.398	28	68.154.655	27	69.842.129	27
Destek Faaliyetleri	15.007.556	6	16.191.729	7	18.001.484	7	22.607.410	9
Grundtvig	9.146.727	4	15.755.163	6	18.200.262	7	19.171.576	7
Minerva	10.727.183	4	8.004.348	3	7.224.596	3	7.346.595	3
Gözlem ve Yenilikler	6.796.877	3	6.289.818	3	6.291.081	2	7.153.827	3
Lingua	4.482.570	2	4.640.486	2	4.419.716	2	4.526.170	2
Merkezi projeler için hazırlık ziyaretleri	1.210.000	0,5	800.000	0,3	1.600.000	0,6	-	-
Ortak Faaliyetler	-	-	492.907	0,3	712.950	0,3	1.000.000	0,4
Diğer	1.584.077	0,7	77.862	0,0	903.321	0,4	69.168	0,0
TOPLAM	238.500.000	100	245.820.000	100	254.000.000	100	263.000.000	100

Kaynak: Commission Staff Working Paper, Statistics on the implementation of the second phase of the Community action programme in the field of education 'Sokrates' COM (2004)

2000 – 2003 dönemi Sokrates bütçe verileri incelendiği zaman Sokrates programına ayrılan bütçede EUR 15 bölgesinde %10.27, EUR 30 bölgesinde ise % 11.73 lük bir artış gözlenmektedir. Sayısal veriler Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4. EUR 15 Ve EUR 30 Bölgelerinde Bölgesinde 2000 – 2003 Dönemi Sokrates Genel Bütçesi ve Yıllık Bütçede Artış Oranı

	2000 (€)	2001 (€)	2002 (€)	2003 (€)	Artış oranı
EUR 15	238.500.000	245.820.000	254.000.000	263.000.000	% 10.27
EUR 30	282.563.550	287.417.953	305.363.120	315.712.799	% 11.73

Kaynak: Commission Staff Working Paper, Statistics on the implementation of the second phase of the Community action programme in the field of education 'Sokrates' {COM (2004)153 final}

Comenius bütçesindeki artışın, Comenius alt programlarına yansımaları ile ilgili verilere, Tablo 5' de yer verilmiştir.

Tablo 5. 2000 – 2003 Döneminde Comenius Bütçesinin EURO 15 Bölgesinde Program Alt Başlıklarına Göre Dağılımı

	2000 (€)	%	2001 (€)	%	2002 (€)	%	2003 (€)	%
Comenius 1 Okul Ortaklıkları	40.500.000	60	43.236.962	63	47.108.615	69	47.200.000	68
Comenius 2 Okul Eğitim Kadrosunun Eğitimi	27.016.000	40	22.841.658	33	19.465.778	29	20.360.461	29
Comenius 3 Uzmanlık Ağları	0	-	2.732.788	4	1.580.262	2	2.281.668	3
Toplam	67.516.000	100	68.811.398	100	68.154.655	100	69.842.129	100

Kaynak: Commission Staff Working Paper, Statistics on the implementation of the second phase of the Community action programme in the field of education 'Sokrates' {COM (2004)153 final}

Comenius bütçesinin dağılımı incelendiği zaman ise en fazla payın okul ortaklığı projelerine verildiği söylenebilir. Comenius 1 Okul Ortaklıkları programının bütçesi, 2000 yılında Comenius bütçesinin % 60'ına denk gelirken bu oran 2003 yılında % 68 e kadar yükselmiştir. Buna karşılık 2000 yılında Comenius 2 bütçesi, Comenius bütçesinin % 40'ına denk gelirken bu oran 2003 yılında %28 e gerilemiştir.

2. Türkiye'de 2004 – 2005 Yılları Comenius Projeleri ile İlgili Genel Bulgular

Türkiye AB Eğitim programlarına katıldıktan sonra Ulusal Ajansın kurulması ve yapılan çalışmaların sonucu olarak Comenius programlarına başvuran kişi ve eğitim kurumlarının sayısında yıllara göre ciddi bir artış olmuştur. Bu artışı aşağıdaki Tablo 6' da gözlemek mümkündür.

Tablo 6 verilerine göre Comenius Programının bütün alt programlarında yararlanıcı sayılarında artış gözlenmiştir. Oranlardaki bu değişim de projelerin tanıtımının ve çeşitli illerde yapılan çalıştayların ve tanıtım faaliyetlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. Comenius Programı 2004 Ve 2005 Yılları Yararlanıcı Sayılarının Karşılaştırılması

Program Türleri	2004	2005
Com 1 Projeleri	99	347
Com 2.1 Avrupa İşbirliği Projeleri	6	12
Com 2.2 Kurumsal Dil asistanlığı	4	15
Com 2.2 Bireysel Dil Asistanlığı	1	34
Com 2.2c Hizmet İçi Eğitim	90	135
İrtibat Seminerleri	22	59

Vveriler DPT Eğitimde Diyalog Dergisi Ekim 2005 sayısından alınmıştır.

Comenius 2,1 kapsamında 2004 yılında Türkiye'den ortakların bulunduğu 6 proje, 2005 yılında ise 6 proje daha Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilmiştir. 2004 yılında kabul edilen projelerin bütçesi 1.602.032 €, 2005 yılında kabul edilen projelerin bütçesi ise 915,756 €' dur (Eğitimde Diyalog Dergisi, 2005).

Tabloya göre Comenius 2.2 Bireysel Eğitim destekleri faaliyetleri kapsamında 2004 yılında 1 Dil Asistanı gönderilmiş iken, 2005 yılında bu sayı 34'e yükselmiştir. 2004 yılında misafir edilen Dil Asistanı sayısı 6 iken, 2005 yılında 15 Dil Asistanı misafir edilmiştir. Hizmet İçi Eğitim faaliyetine 2004 yılında 411 başvuru yapılmış ve bu başvuruların 90'ına maddi destek sağlanmıştır. 2005 yılında yapılan 344 başvurunun 135 ine maddi destek verilmesi kararlaştırılmıştır (DPT, 2005).

Tablo 7' de ise 2004 ve 2005 yıllarında başvurusu yapılan ve kabul edilen proje sayılarına ulaşılabilir. Ulusal Ajanstan sağlanan verilere göre Türkiye genelinde 2004 yılında 99, 2005 yılında ise 83 tanesi yenileme olmak üzere 347 Comenius1 Okul Ortaklığı proje başvurusu kabul edilmiştir. 2004 yılında projelerden 350 öğrenci ve 450 öğretmen yararlanmıştır. 2005 yılında kabul edilen ve ikinci yılına giren projelerle birlikte bu sayılar 800 öğrenciye ve 1100 öğretmene çıkmıştır. Tablo 7 verilerine göre, proje başvuru sayıları ise 2005 yılında 765 olarak gerçekleşmiştir. 2004 yılında yapılan başvurusu projelerin %79,3 ü, 2005 yılında ise başvurusu yapılan projelerin % 45,4' ü

kabul edilmiştir. Proje başvuru sayıları ve desteklenen proje sayıları Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7. Başvuru Yapılan ve Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

	2004	2005	Artış oranı
Proje başvuru sayısı	126	765	%607
Desteklenen edilen proje sayısı	99	347	%351
Proje kabul yüzdeleri	%79	%45	- %57

Veriler www.ua.gov.tr web sitesinden alınmıştır

Görüldüğü gibi 2005 yılında, proje başvuru sayısında ve desteklenen proje sayısında kayda değer artış gözlenmektedir. Artış oranları Türk okullarının Comenius programını benimsediğinin ve UA tanıtım faaliyetlerinin başarılı olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

2001 ve 2002 yıllarında kabul edilen Comenius 1 projeleri ile ilgili istatistiki veriler, Tablo 8’ de yer almaktadır. 2004 ve 2005 yılı verilerine ulaşamadığı için 2001 ve 2002 yılı verileri araştırmada kullanılmıştır.

Tablo 8. 2001 ve 2002 Yıllarında Avrupa’da Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayılarının Başvurusu Yapılan Proje Sayılarına Oranları

	2001	2002	Toplam
Yapılan Başvuru Sayısı	14.786	13526	28312
Kabul edilen proje sayısı	9917	9863	19780
Reddedilen proje sayısı	4869	3663	8532
Projelerin kabul edilme oranı	% 67	%73	%70

Veriler CSES Impact of School Partnerships, 2004 raporundan alınmıştır

AB Komisyonu için hazırlanan “CSES Impact of School Partnerships” raporuna göre 2001 ve 2002 yıllarında Avrupa’ da başvurusu yapılan projelerin kabul oranı ortalama % 70’ dir. Tablo 7 ve Tablo 8 verileri karşılaştırıldığı

zaman 2004 yılında Türkiye' nin %79'luk bir proje kabul oranıyla Avrupa ortalamasının üzerinde olduğu fakat 2005 yılında bu oranın % 45' e düşmesiyle AB ortalamasının oldukça gerisinde kaldığı görülmektedir.

Proje sayısında gözlenen artışın bölgelere aynı oranda yansiyıp yansımadığını tespit etmek için toplanan verilere Tablo 9 ' da yer verilmiştir.

Tablo 9. 2004 ve 2005 Yıllarında Bölgelere Göre Kabul Edilen Comenius 1 Proje Sayıları ve Türkiye Geneline Oranları

Bölgeler	2004 yılı proje sayısı	2004 yılı proje sayısının toplam proje sayısına oranı	2005 yılı proje sayısı	2005 yılı proje sayısının toplam proje sayısına oran
Akdeniz Bölgesi	11	%11	49	%14
Doğu Anadolu Bölgesi	3	%3	8	%2
Ege Bölgesi	9	%9	59	%17
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	3	%3	21	%6
İç Anadolu Bölgesi	22	%22	100	%29
Karadeniz Bölgesi	2	%2	21	%6
Marmara Bölgesi	49	%50	89	%26
Toplam	99	%100	347	%100

Veriler www.ua.gov.tr web sitesinden alınmıştır

Tablo 9 verilerine göre 2004 yılı başvurularında kabul edilen projelerin %51'i Marmara Bölgesi, %21'i ise İç Anadolu Bölgesi okulları tarafından yapılmıştır. Bu oran Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri için %3, Karadeniz Bölgesi içinse %2'e kadar düşmektedir. 2005 yılında ise bölgesel oranların birbirine yaklaştığı gözlenmektedir. Projelerin %29'u İç Anadolu, % 26'sı Marmara ve %17'si Ege Bölgelerinden yapılmıştır. 2004 yılı sonuçlarına en az proje yüzdesine sahip üç bölge 2005 yılında da değişmemiştir. 2005 yılında desteklenen projelerin toplam proje sayısına oranı Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde %6, Doğu Anadolu Bölgesinde ise %2'dir.

Tablo 10 bölgeler itibariyle Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Oranları ile proje sayılarının karşılaştırılmasına ilişkin bir özet sunmaktadır. Tablo 10 incelendiği zaman Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Oranı yüksek olan bölgelerde hazırlanan proje sayısının diğer bölgelere göre yüksek olduğu gözlenmektedir. Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Oranı en yüksek bölge olan Marmara Bölgesi proje sayısında da en

yüksek orana sahiptir. Bölgelerin Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Oranları düştükçe toplam proje sayısından aldıkları payda azalmaktadır.

Tablo 10. Bölgelerin 2004 Yılı Kabul Edilen Comenius Proje Sayısının Toplam Proje Sayısına Oranlarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Oranlarıyla Karşılaştırılması.

Bölgeler	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Oranı	2004 yılı Comenius 1 proje sayılarının toplam proje sayısına oranı
Akdeniz Bölgesi	%12	%11
Doğu Anadolu Bölgesi	%4.1	%3
Ege Bölgesi	%15.3	%9
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	%5.1	%3
İç Anadolu Bölgesi	%17	%22
Karadeniz Bölgesi	%9.5	%2
Marmara Bölgesi	%37	%50
Toplam	%100	%100

Veriler www.ua.gov.tr ve www.die.gov.tr web sitelerinden alınmıştır

Proje uygulamakta olan iller incelendiği zaman, Ankara, İstanbul ve İzmir'in proje sayısı açısından diğer illerin oldukça önünde olduğu görülmektedir. Bu üç ilin ardından Isparta gelmektedir. Isparta ili eğitim kurumları tarafından hazırlanan 4 proje 2004 yılında kabul edilmiştir, 2005 yılında ise bu sayı 32'ye çıkmıştır. Isparta 2005 yılı verilerine göre desteklenen proje sayısına göre İstanbul ve Ankara'nın ardında üçüncü il konumundadır. Adıyaman, Kayseri ve Kırıkkale ise 2005 yılında proje sayısını 10'un üzerine çıkartmayı başaran diğer illerdir. 2004 yılında 28 farklı ilin eğitim kurumlarından yapılan başvurular kabul edilmiştir. Bu sayı 2005 yılında 53 ile kadar yükselmiştir. 2004 ve 2005 yılları içerisinde 27 ilden yapılan bütün proje başvuruları reddedilmiş veya bu illerden hiç başvuru yapılmamıştır. Mersin Türkiye genelinde nüfusu 1 milyon üzeri bulunan iller arasında desteklenen projesi olmayan tek ildir.

2004 ve 2005 yıllarında proje yürütmeyen illerin bölgelere göre dağılımı incelenmiş ve bulgular, Tablo 11 'de gösterilmiştir.

Tablo 11. 2004 – 2005 Dönemlerinde Comenius1 Projesi Yürütmeyen İl Sayısının Bölgelere Göre Dağılımı

Bölgeler	Proje yürütmeyen illerin sayısı
Marmara Bölgesi	2
Karadeniz Bölgesi	9
Doğu Anadolu Bölgesi	9
İç Anadolu Bölgesi	2
Akdeniz Bölgesi	2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	3
Toplam	27

Veriler www.ua.gov.tr web sitesinden alınmıştır

Tablo 11 verilerine göre proje 2004 ve 2005 yılında desteklenen Comenius1 projesi bulunmayan illerin Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. 27 ilin 18 tanesi bu iki bölgede bulunmaktadır. Ege bölgesindeki illerin tamamında 2004 veya 2005 döneminde çeşitli projeler başlamıştır.

2004 yılında Comenius projesi yapılmayan illerin kişi başına gayri safi yurtiçi Hâsılları, yürütülen proje sayısı ile karşılaştırıldığı zaman ilginç sonuçlara ulaşılmıştır. DİE Enstitüsü verilerine göre (www.die.gov.tr) Kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hâsılları en düşük 10 il Van, Iğdır, Yozgat, Ardahan, Hakkâri, Bingöl, Bitlis, Şırnak, Muş ve Ağrı' tır. Adı geçen illerden sadece Van ve Hakkâri illerinde Comenius projesi yürütülmektedir. Van' da yürütülen proje sayısı 2, Hakkâri'de ise sadece 1'dir. Benzer bir ilişki İstanbul, Ankara ve İzmir haricinde Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hâsılları en yüksek olan illerde tespit edilmemiştir.

İllerde ve bölgelerde hazırlanan proje sayısı üzerinde okul düzeyinde ve kişisel düzeyde çalışmaların oldukça etkili olduğu gözlenmektedir. Fakat valilik ve İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin çalışmaları motive edici etkisi göz ardı edilmemelidir. Nitekim araştırma sırasında iki proje koordinatörü ile yapılan telefon görüşmesinde, koordinatörler kurumların başında bulunan yöneticilerin başarılarındaki en önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 12 de ise proje başvurusu kabul edilen okulların kamu kurumu veya özel okul olmalarına ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 12. 2004 – 2005 Yıllarında Kabul Edilen Projelerin, Kamu Kurumları ve Özel Kurumlara Ait Olma Yüzdeleri

Kurum türü	2004 yılı okul sayısı	2004 yılı proje yüzdeleri	2005 yılı okul sayısı	2005 yılı proje yüzdeleri
Kamu kurumları	31	%31	209	%60
Özel Kurumlar	68	%69	138	%40
Toplam	99	%100	347	%100

www.ua.gov.tr web sitesindeki verilerden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Tablo 12' e göre ilk başvuruların alındığı 2004 yılında özel kurumlar tarafından hazırlanan projeler, tüm projelerin % 69 'unu oluşturmaktadır. Kamu kurumlarının proje oranı sadece % 31'dir. 2005 yılında ise özel eğitim kurumlarının oranı %40'a gerilerken, kamu kurumlarının oranı ise %60'a yükselmiştir. Özel okulların ve devlet okullarının oranlarının tamamen değişmesi Ulusal Ajans tanıtım faaliyetlerinin okul personeli üzerinde olumlu etkisini göstermektedir.

Tablo 13' de ise kabul edilen Comenius projelerinin türlerine göre dağılımı yapılmıştır.

Tablo 13. Türkiye' de 2004 ve 2005 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerini Türlerine Göre Dağılımı

Proje türü	2004 yılı proje sayısı	2004 yılı projelere yüzdeleri	2005 yılı proje sayısı	2005 yılı proje yüzdeleri
Okul Projeleri	72	%73	261	%75
Dil Projeleri	9	%9	22	%6
Okul Gelişim Projeleri	18	%18	64	%19
Toplam	99	%100	347	%100

Veriler www.ua.gov.tr web sitesinden alınmıştır

Tablo 13 ' e göre 2004 ve 2005 yıllarında kabul edilen projeler türlerine göre incelendiği zaman oranlarda önemli bir değişiklik gözlenmemektedir. Okul projelerin sayısı Okul gelişim projeleri ve dil projelerine göre oldukça fazladır. 2004 yılında kabul edilen projeler arasında okul projelerinin oranı %73, 2005 yılında ise %75'dir. Dil projeleri oranında ise 2005 yılında düşüş gözlenmektedir. 2004 yılında %9 olan oran, 2005 yılında %6'ya düşmüştür.

Tablo 14' de ise Avrupa' da 2002 – 2003 yıllarında kabul edilen Comenius projelerinin türlerine göre dağılımı yapılmıştır

Tablo 14. Avrupa' da 2002 – 2003 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerinin Türlerine Göre Dağılımı

Proje türü	Proje sayısı	Proje yüzdeleri
Okul Projeleri	8164	%80
Dil Projeleri	907	%9
Okul Gelişim Projeleri	1026	%11
Toplam	10097	%100

Kaynak: Analysis of European Commission data for grants for the academic year 2002/2003

Tablo 14 'de 2002 – 2003 dönemi Avrupa proje istatistikleri incelendiği zaman Okul projeleri genel projelerin % 80 ini, Dil projeleri % 9 unu ve Okul gelişim projeleri ise % 11 ini oluşturdukları gözlenmektedir. Tablo 14' de verilen proje türlerine göre yüzdelerin, Tablo 13' de gösterilen Türkiye yüzdeleriyle benzerlik gösterdiği gözlenmektedir.

Tablo 15'de ise 2004 – 2005 yıllarında kabul edilen projelerin okul türlerine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 15. Türkiye' De 2004 ve 2005 Yıllarında Kabul Edilen Comenius1 Projelerini Okul Türlerine Göre Dağılımı

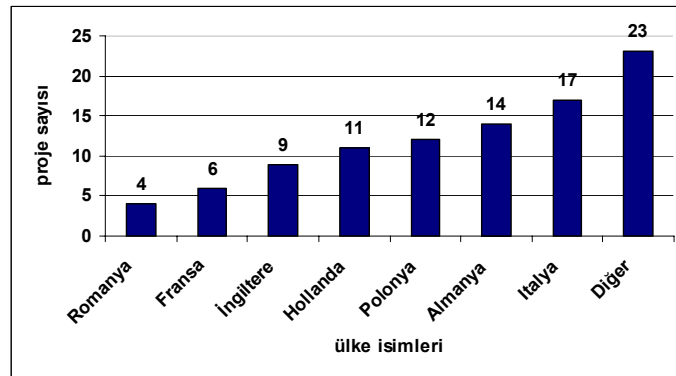
Proje türü	2004 yılı proje sayısı	2004 yılı projelere yüzdeleri	2005 yılı proje sayısı	2005 yılı proje yüzdeleri
Okul öncesi eğitim kurumları	2	%2	4	%1
İlköğretim kurumları	38	%38	168	%48
Ortaöğretim kurumlar	59	%60	175	%51
Toplam	99	%100	347	%100

Kaynak: www.ua.gov.tr

Tablo 15 verilerine göre 2004 yılında desteklenen, 59 proje ortaöğretim, 38 proje ilköğretim, 2 proje ise okul öncesi eğitim kurumları tarafından yapılmıştır. 2005 yılı başvuru döneminde kabul edilen projelerin 168 tanesi ortaöğretim, 175 tanesi ilköğretim ve 4 tanesi ise okul öncesi eğitim kurumlarına aittir.

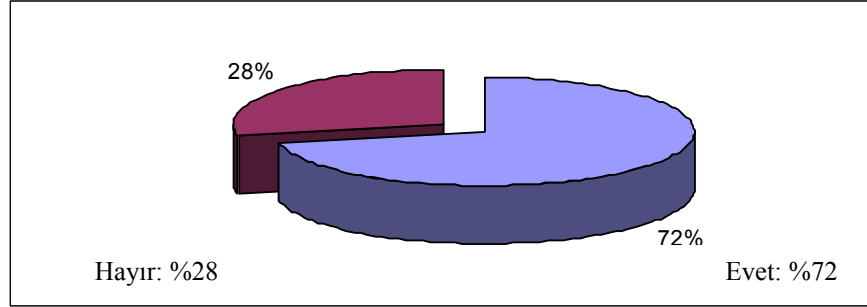
Comenius 1 okul ortaklığı projelerinde ortaklardan biri projenin koordinatörlüğünü yürütmektedir. Grafik incelendiğinde Türk okullarının en fazla İtalya, Almanya, Hollanda ve Polonya okullarının koordine ettiği projelere ortak oldukları gözlenmektedir. 2004 yılında desteklenen 99 projenin 3 tanesi Türk okulları tarafından koordine edilmektedir. 96 proje ise Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden okulların koordinatörlüğünde gerçekleşmiştir.

Grafik 1. 2004 Yılında Desteklenen Projelerinin Koordinatör Okullarının Ükelere Göre Dağılımı

Araştırmada web sayfalarının projelerin ve okulun tanıtımdaki açısından önemi düşünülerek 2004 yılında projeleri kabul edilen okulların web sayfalarının bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Bu gruptaki 99 okulun 71' inin web sayfası olduğu tespit edilmiştir. Özel okulların web sayfalarının kamuya ait okulların web sayfalarına göre daha kapsamlı olduğu ve web sayfalarının büyük bir kısmında yürütülen projeler hakkında bilgi yer almadığı gözlenmiştir. Projelerin tanıtılması ve bulgularının paylaşılması açısından web sayfalarının yeteri kadar kullanılmadığı sonucuna varılabilir.

Grafik 2. 2004 Yılında Comenius Projesi Hazırlayan Okulların Web Sayfasına Sahip Olma Yüzdeleri

3. Türkiye’de 2004 yılı Comenius Projeleri İle ilgili Bulgular

Bu bölümde UA tarafından 2004 yılında kabul edilen Comenius projelerinin koordinatörlerine uygulanan anketin sonuçları değerlendirilmiştir. Sonuçlar hazırlık sürecine ait bulgular, uygulama sürecine ait bulgular ve genel bulgular olarak üç grupta incelenmiştir.

3.1 Comenius Projeleri Hazırlık Süreci İle ilgili Bulgular

Ankete katılan proje koordinatörlerinin hazırlık dönemi ile ilgili maddelere verdikleri cevapların yüzdeleri incelendiği zaman, koordinatörlerin genel olarak katılıyorum seçeneğini işaretledikleri göze çarpmaktadır. Anketin verileri Tablo 16’ da özetlenmiştir.

Tablo 16 Comenius Okul Ortaklığı Projeleri Hazırlık Dönemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

SORULAR (n= 45)	Katılıyorum		Kısmen katılıyorum		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%
1. Proje hedefleri ve uygulama planı okulda yapılan toplantılarda tartışılmıştır	40	89	3	7	2	4
2. Okul yönetimi proje hazırlık sürecine aktif olarak katkıda bulunmuştur.	35	78	7	15	3	7
3. Öğrenciler projeye hazırlık sürecine aktif olarak katılmışlardır.	27	60	9	20	9	20
4. Öğrenci velileri proje hakkında bilgilendirilmiştir	20	67	11	23	4	10
5. Proje hazırlık sürecinde gereken evrakların hazırlanması için yeterli süre verilmiştir.	30	67	12	27	3	6
6. Okulumuz proje hazırlık sürecinde Ulusal Ajans ve MEB gibi kurumlardan aktif olarak destek almıştır.	31	69	8	18	6	13
7. Okul proje hazırlık sürecinde yerel kurumlardan destek almıştır.	17	38	6	13	22	49
8. Koordinatör okul hazırlık sürecinde okulumuza destek oldu	28	62	14	31	3	7

Katılımcıların % 89' u proje hedeflerinin okulda tartışıldığı görüşüne katılmaktadır. Bu oran katılıyorum seçeneğinin işaretlendiği en yüksek orandır. Katılımcıların % 78' i ise okul yönetiminin hazırlık sürecine aktif olarak katkıda bulunduğu görüşüne katılmaktadır. “Okul proje hazırlık sürecinde Ulusal Ajans ve MEB gibi kurumlardan aktif olarak destek almıştır” görüşüne ise katılımcıların % 69 u katıldıklarını belirtmiştir.

Yerel kurumlardan destek alındığı görüşüne ise katılımcıların %49' u katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşe katılanların oranı ise %38 ile sınırlı kalmıştır. Bu soru ankette katılmıyorum seçeneğinin yüzdesinin, katılıyorum seçeneğinden fazla olduğu tek sorudur. Katılımcıların % 20' si ise öğrencilerin proje hazırlık sürecine aktif olarak katıldığını düşünmemektedir. Katılımcıların %31' i, koordinatör okulun hazırlık sürecinde okullarına destek olduğu görüşüne kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

3.2 Comenius Projeleri Uygulama Süreci İle İlgili Bulgular

Bu bölümde katılımcılara 12 soru sorulmuştur. Katılımcıların “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum” veya “katılmıyorum” seçeneklerinden birini işaretlemelerini istenmiş ve elde edilen veriler Tablo 17 de özetlenmiştir. Bu bölümde katılımcıların, ankette yer alan maddeleri genel olarak katılıyorum seçeneğini işaretleyerek cevaplandıkları gözlenmektedir.

Tablo 17' de sıralanmış olan 6 soruya verilen cevaplarda “katılıyorum seçeneğinin işaretleyenlerin oranı % 80 ' den fazladır. Katılımcıların % 93'ü proje sorucu katılımcıların diğer kültürler hakkında yargılarının değiştiğini düşünmektedir. Katılımcıların %89'u ise projelerin, farklı ilgi ve yetenekleri olan öğrencilerin birlikte çalışmasına olanak sağladığını ve katılımcıların yabancı dil öğrenimine ilgilerini arttırdığını düşünmektedir.

“Proje hazırlık sürecinde aktif olarak yer almayan öğretmenlerde, projeye katkıda bulunmaktadır”, görüşüne ise kısmen katılan katılımcıların oranı % 45, katılan katılımcıların oranı ise % 33'dür. Bu görüş katılıyorum seçeneğinin en az ve “katılmıyorum” seçeneğinin en fazla işaretlendiği sorudur. Katılımcıların % 42' si ise “proje yeni öğretim metotlarının geliştirilmesine katkıda

bulunmaktadır” maddesinde “kısmen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. “Proje, okulun kurumsal çekiciliğini artırmaktadır” ve “Proje farklı alan öğretmenlerinin bir arada çalışmasına olanak sağlamaktadır” görüşlerine kısmen katılan proje koordinatörlerinin oranı ise % 36’ dır.

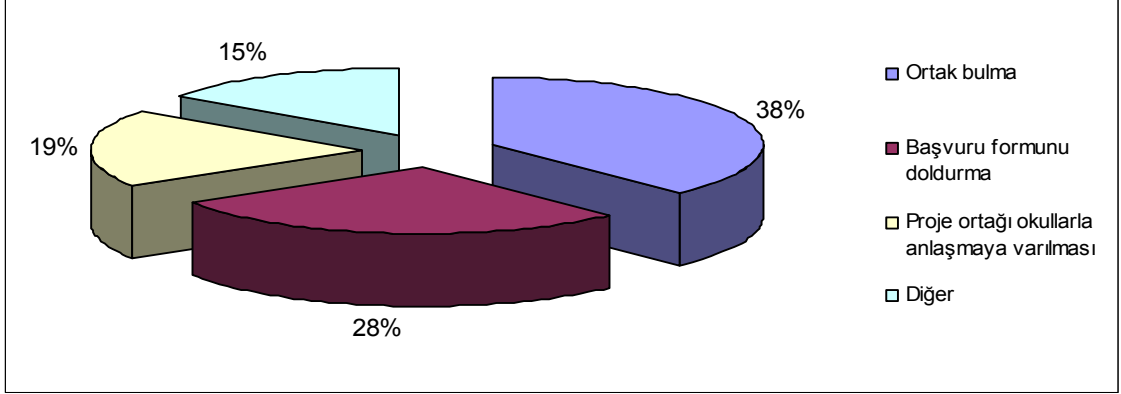
Tablo 17. Comenius Okul Ortaklığı Projeleri Uygulama Dönemlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

SORULAR (n= 45)	Katılıyorum		Kısmen katılıyorum		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%
1. Okul yönetimi projeyi uygulama sürecinde sürekli olarak desteklemektedir.	36	80	9	20	-	-
2. Projeye katılan öğretmenlerin mesleki kazanımları olmaktadır	36	80	9	20	-	-
3. Projeye katılımcılarının diğer ülke kültürleri hakkındaki yargıları değişmektedir.	42	93	3	7	-	-
4. Proje hazırlık sürecinde aktif olarak yer almayan öğretmenlerde, projeye katkıda bulunmaktadır.	15	33	20	45	10	22
5. Proje farklı alan öğretmenlerinin bir arada çalışmasına olanak sağlamaktadır	28	62	16	36	1	2
6. Proje farklı ilgi ve yetenekleri olan öğrencilerin birlikte çalışmasına olanak sağlamaktadır	40	89	2	4	3	7
7. Proje yeni öğretim metotlarının geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.	26	58	19	42	-	-
8. Proje bilgi ve iletişim teknolojilerinin okulumuzda Kullanımını artırmaktadır.	32	71	10	22	3	7
9. Proje, katılımcıların yabancı dil öğrenimine olan ilgileri artırmaktadır.	40	89	5	11	-	-
10. Proje süreci düzenli olarak değerlendirilmekte ve kayıt altına alınmaktadır.	38	84	7	16	-	-
11. Proje sonuçları internet aracılığıyla diğer kurumlarla paylaşılmaktadır	32	71	10	22	3	7
12. Proje, okulun kurumsal çekiciliğini artırmaktadır.	28	62	16	36	1	2

3.3 Comenius 2004 projeleri ile ilgili genel bulgular

Anket formunda katılımcılara hazırlık sürecinin, en çok zorluk çektikleri aşamasını belirtmeleri gereken bir soru sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlar, Grafik 3 de gösterilmiştir.

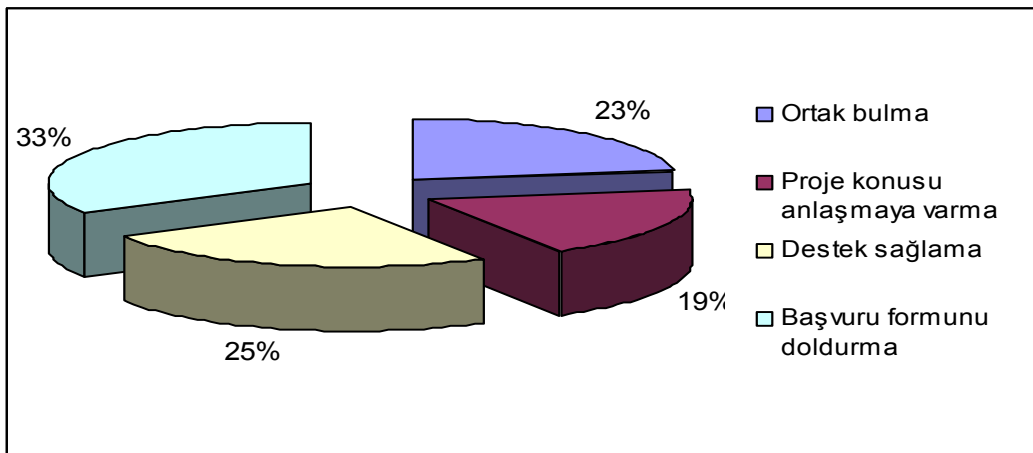
Grafik 3. Hazırlık Sürecinin En Fazla Zorluk Çekilen Aşamasına İlişkin Proje Koordinatörlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Anket formlarında ortak bulma seçeneği 20, başvuru formunu doldurma seçeneği 15, proje ortağı okullarla anlaşmaya varılması seçeneği 10 ve diğer seçeneği 8 defa işaretlenmiştir. Hazırlık sürecinde okulların en fazla zorlandıkları aşamanın ortak bulma aşaması olduğu gözlenmektedir. Bu süreçte yaşanan diğer zorluklar olarak başvuru formlarının doldurulması ve proje ortaklarıyla anlaşmaya varılması olarak belirtilmiştir.

Ayrıca bazı katılımcılar diğer seçeneğini işaretleyerek “öğrenciler arası iletişim sağlamada zorluk çektiklerini” belirtmişlerdir. Daha önce uluslar arası projelere katıldıklarını, bu sebeple projelerinde zorluk yaşamadıklarını ve UA kurulmadan projelere katıldıklarını belirten katılımcılarda vardır.

Grafik 4. Avrupa’ Da Comenius Okul Ortaklığı Projelerinin, Hazırlık Sürecinin En Zor Aşamasına İlişkin Proje Koordinatörlerinin Görüşlerinin Dağılımı

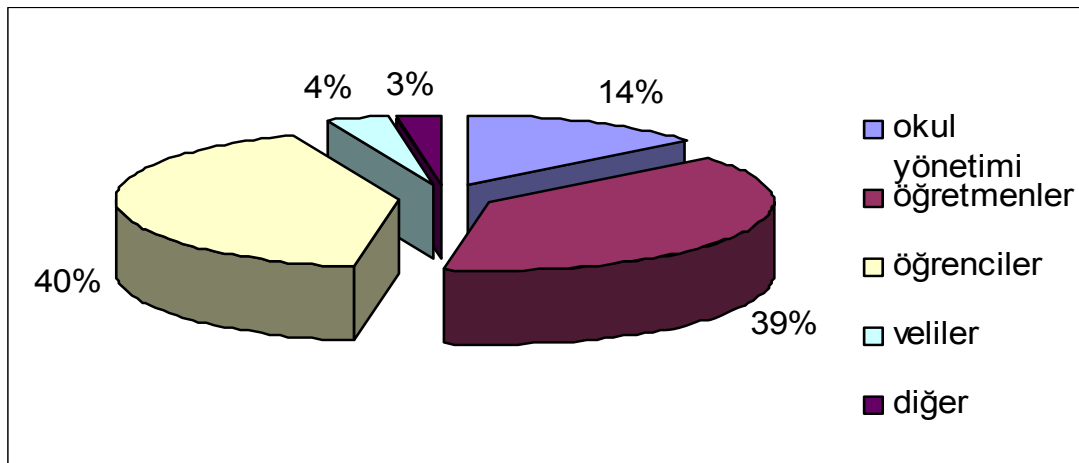
Veriler CSES 2004 Impact of School Partnerships raporundan alınmıştır

Benzer bir soruya, Centre for Strategy & Evaluation Services tarafından AB Komisyonu için hazırlanan 2004 Impact of School Partnerships raporunda katılımcıların verdiği cevaplar Grafik 4' de gösterilmiştir.

CSES tarafından yapılan 2004 yılında yapılan araştırmada Comenius projesi yürüten 1317 okula ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi bizim dışımızdaki ülkelerde de proje hazırlık sürecinde benzer zorluklar yaşanmaktadır. Başvuru formunu doldurma 439 katılımcı tarafından hazırlık sürecinin en zor aşaması olarak belirtilmiştir. Projeye destek bulma 329, ortak bulma 301 ve proje konusunda anlaşmaya varma 248 katılımcı tarafından işaretlenmiştir. CSES 2004 Impact of School Partnerships raporunda katılımcıların hazırlık sürecinin biraz zor geçtiğini düşündükleri belirtilmektedir. Oranlar değişmekle birlikte genel olarak Türk ve Avrupa okullarının karşılaştıkları zorlukların benzer olduğu söylenebilir.

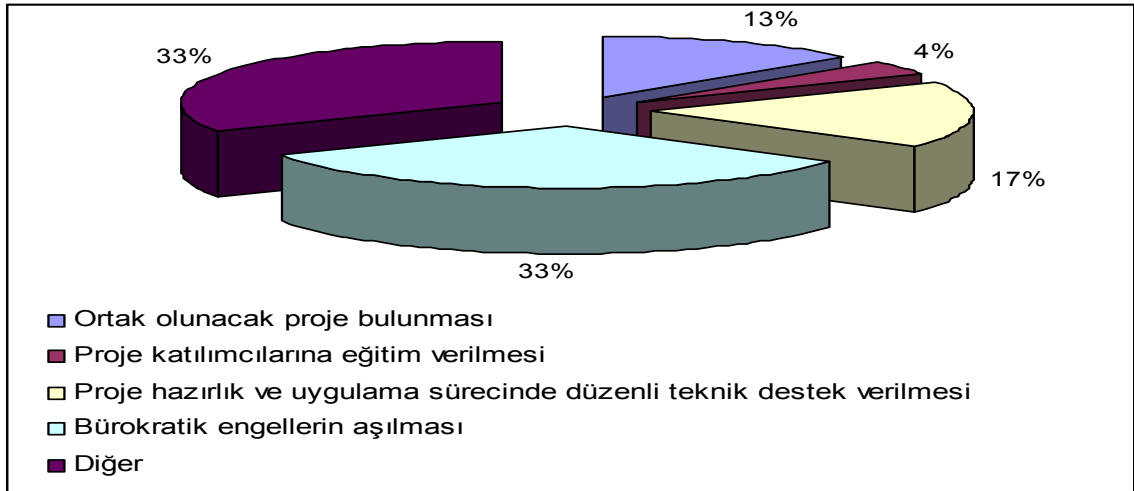
Bu araştırmada katılımcılara sorulan bir başka soruda projelerden en fazla kimlerin yararlandığı ile ilgilidir. Katılımcılar büyük oranda projeden öğrenci ve öğretmenlerin yararlandığını düşünmektedirler. Birden fazla seçeneğin işaretlenebildiği soruya verilen cevaplara göre; katılımcıların 33'ü öğrencileri, 31'i öğretmenleri, 11'i okul yönetimini, 3' ü ise velileri projelerden en fazla yararlanan gruplar olarak görmektedir. Sonuçlar Grafik 5'de gösterilmiştir.

Grafik 5. Projelerden En Fazla Yararlanan Gruplara İlişkin Proje Koordinatörlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Ankette yer alan “Ulusal Ajans proje hazırlık ve uygulama sürecinde en fazla hangi konuda katkıda bulundu?” sorusuna verilen cevaplar arasında UA’ın bürokratik engellerin aşılmasında katkıda bulunduğu görüşü çoğunluktadır. 17 katılımcı bu seçeneği işaretlemiştir. Anket sonuçlarına göre proje sürecinde UA’ın teknik destek sağlama konusunda önemli katkıda bulunduğunu görüşü bunu takip etmektedir. Bu seçeneği işaretleyen katılımcı sayısı ise 9’ dur. Bu soruya verilen cevapların dağılımı Grafik 6’ da yer almaktadır.

Grafik 6. “Ulusal Ajans Proje Hazırlık Ve Uygulama Sürecinde En Fazla Hangi Konuda Katkıda Bulundu?” Sorusuna Proje Koordinatörlerinin Verdikleri Cevapların Dağılımı

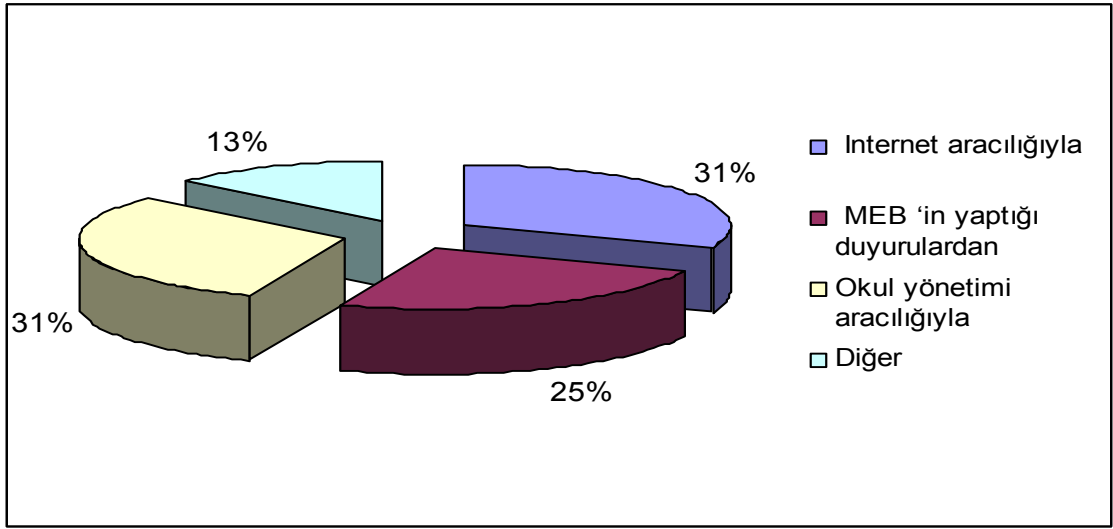
Ankete katılan 7 katılımcı UA’nın ortak bulmada ve 2 katılımcı ise katılımcılara eğitim verilmesi gibi konularda önemli rol üstlendiğini düşünmektedirler. Diğer seçeneğini işaretleyen 17 katılımcının açıklamaları arasında UA’ın hiçbir konuda yardım yapmadığı, geri bildirim sağlamadığı, birbirinin kopyası birçok seminer yaptığı, ihtiyaç anında ve başvuru formu doldurmada destek verdiği gibi görüşlere de rastlanmaktadır.

Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcılar içerisinde özellikle projelerin ikinci yılında UA’ dan yeterli destek alamadığını, belirten katılımcılar olmuştur. Bu katılımcılar 2005 döneminde artan iş yükü nedeniyle UA yetkililerine

ulaşmanın ve ihtiyaç duyulan konularda destek almanın zorlaştığı konusunu vurgulamıştır.

Katılımcılara ayrıca “AB Eğitim Projelerinden nasıl haberdar oldunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruda işaretlenen seçeneklerin dağılımı Grafik 7’ de yer almaktadır.

Grafik 7. “AB Eğitim Projelerinden Nasıl Haberdar Oldunuz?” Sorusuna Proje Koordinatörlerinin Verdikleri Cevapların Dağılımı

Anket katılımcıları projelerden İnternet ve okul yönetimi aracılığıyla haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Devlet okullarında ise MEB tarafından yapılan duyuruların, okulların projelerden haberdar olmasını sağlayan en önemli faktör olarak yer aldığı gözlenmektedir. Görsel ve yazılı medya aracılığıyla maddesinin hiçbir katılımcının işaretlenmemesi, konunun Türkiye’de yeni olduğunu ve medyada yeteri kadar yer almadığını göstermektedir. Diğer maddesine verilen cevaplar, genelde okul yönetimi maddesini destekler niteliktedir. Bu maddeyi işaretleyen katılımcılar açıklamalarında Avrupa okullarıyla çeşitli projelerde daha önce ortaklık yaptıkları için projeler hakkında bilgi sahibi olmada bu bağlantılarını aktif olarak kullandıklarını belirtmişlerdir.

Bu kısımda elde edilen diğer bulgular katılımcıların açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar yolu ile elde edilmiştir. Bu nedenle her bir soruya katılımcıların

verdiği cevaplar incelenmiş ortak özellikler taşıyanlar bir araya getirilerek özetlenmeye çalışılmıştır.

“Okulunuzun bu projeden ne tip kazanımlar elde edeceğini düşünüyorsunuz, kısaca belirtiniz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiği zaman kazanımların, Comenius programının hedefleriyle örtüştüğü görülmektedir. Anketi yanıtlayan proje koordinatörlerine göre öğrencilerin farklı kültürlerle karşı ilgi duyması, projelerin en önemli kazanımlarından biridir. Yine koordinatörlerin birçoğunun görüşüne göre öğrenciler karşılaştıkları farklı kültürlerle karşı saygı duymaya başlamış, farklı kültürler ve o ülkelerin değer yargıları ile tanışmış, küresel bakış açısı kazanmışlardır. Ayrıca öğrencilerin, ülkeleri adına aldıkları sorumluluğun etkisiyle, motivasyonlarında, özgüvenlerinde ve iletişim becerisi yeteneklerinde artış gözlemlendiği de koordinatörler tarafından belirtilenler arasındadır.

Proje koordinatörlerinin öğrencilerde gözlediği en önemli değişim ise yabancı dile karşı ilgi düzeylerinde olmuştur. Proje koordinatörleri öğrencilerin yurt dışı seyahatleri ve okullarına gelen yabancı öğrenciler sayesinde yabancı dil öğrenmenin önemini kavradıklarını belirtmiştir. Koordinatörlere göre, o güne değin yabancı dilin kullanılacağı yeri somut olarak kavrayamayan öğrenciler, projeler sayesinde yurt dışı gezilere katılabilmek ve misafirlerle konuşabilmek için yabancı dil derslerine daha fazla önem vermeye başlamışlardır.

Anket katılımcılarına göre, öğretmenler bu projeler sayesinde, farklı uygulama biçimleriyle tanışma fırsatı bulmuş, eğitime bakış açılarını genişletmiş ve mesleki kazanımlarını arttırmışlardır. Öğretmenler yurt dışı geziler sayesinde eğitim dünyasında yaşanan sorunları farklı ülkelere meslektaşlarıyla tartışma ve çözüm yolları üretebilme fırsatı bulmuşlardır. Ayrıca öğretmenlerin yabancı dil bilgilerinin geliştiği, alanlarında bilgilerinin arttığı, meslektaşları ve öğrencileri ile ilişkilerinin iyileştiği, bilgi işlem teknolojilerini kullanım yeterliklerinin geliştiği de koordinatörler tarafından belirtilmiştir.

Anket katılımcısı proje koordinatörleri, hazırlanan projelerin okulların kurumsal itibarları üzerinde olumlu etki yaptığını belirtmişlerdir. Bunun sonucu okullar Avrupa çapında tanınmaya başlamıştır. Proje koordinatörlerine göre

projeler okulların yabancı dil eğitiminde başarısının ve toplumun ortak değerlerini ne kadar iyi öğrettiğinin veli ve öğrenci nezdinde kabul görmesine katkı sağlamıştır. Okullarda katılımcı, çok ortaklı ve paylaşımcı eğitim anlayışının ilk adımlarının atılmasına yine projeler neden olmuştur. Bazı katılımcılar ise okullarında Avrupa okullarından esinlenerek farklı ve güzel uygulamaların başlatıldığını belirtmişlerdir.

Kamuya ait bir okulda görev yapan bir proje koordinatörüne göre ise; gelir seviyesi düşük öğrencilerinin okuduğu bir okulda böyle bir projenin yapılabilmesi, öğrencilerde özgüven artmasını sağlamış ve projeye Türkiye adına dahil olan öğrenci ve öğretmenler, böyle projelerin sadece özel okulların tekelinde olmadığını görüp eşit fırsatlar sağlandığının farkına varmışlardır.

Diğer bir proje koordinatörüne göre ise, proje öğrencileri ve öğretmenleri motive etmiş; Avrupa Birliğini ve eğitim programlarını tanımalarını ve kafalarındaki Avrupa Birliği kavramını biraz daha sağlam zeminlere oturmasını sağlamıştır. Proje ayrıca 'Avrupa Kültürü'nü tanımasına olanak sağlamış ve ortak okullarla yapılabilecek yaz okulları ve öğretmen değişimi gibi diğer farklı alanlarda da çalışabilme fikirleri de bu proje ile beraber gelişmiştir.

“Bu projeden kendi adınızı ne tip kazanımlar elde edeceğinizi düşünüyorsunuz, kısaca belirtiniz?” sorusunu yanıtlayan katılımcılar, proje hazırlık ve uygulama sürecinde aldıkları sorumluluğun okullarda var olan sorumluluklarının üzerine ek yük olarak görünmesine karşın; genel olarak emeklerinin karşılığını aldıklarını düşünmektedirler.

Katılımcıların en önemli kazanımları; farklı bir kültür ve farklı bir eğitim sistemi tanımak, alanlarında bilgilerini ve mesleki dayanışmayı arttırmak, yabancı dil bilgisini geliştirmek, inisiyatif kullanma ve öz güven artışı sağlanmak, Avrupa ve Avrupa eğitim sürecini anlamak olarak özetlenebilir.

Bu kazanımlar içerisinde koordinatörlerin en fazla üzerinde durdukları kazanımların, mesleki anlamdaki kazanımlar olduğu söylenebilir. Farklı bir eğitim sistemi tanımak bu kazanımların en önemlisi olarak belirtilmektedir. Bunu proje yönetimi hakkında tecrübe kazanmak takip etmektedir. Ayrıca bazı

katılımcılar, hazırlanan projenin konusu ile ilgili alanlarda kazanımlar edindiklerini belirtmişlerdir.

Bir katılımcı dışında, katılımcıların tamamı bir başka projede görev almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu da koordinatörlerin karşılaştıkları zorluklara rağmen projelerden genel anlamda memnun olduklarını göstermektedir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonuçları ele alınmış ve bu sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilere yer verilmiştir.

SONUÇLAR

Dünyada son yıllarda gözlenen gelişmelerin sonucu Avrupa Birliği hedeflerine ulaşmak için eğitim alanında çalışmalarına hız vermiştir. 1992 Maastricht Anlaşması sonucu, birlik mesleki eğitimin yanı sıra genel eğitim alanında da projeler üretmeye başlamıştır. AB' ye aday ülke olan Türkiye'de bu projelere ortak olmak için gereken çalışmaları yapmış ve Sokrates eğitim programlarına katılmıştır.

Avrupa Birliği Genel Eğitim Sokrates 1995 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Komisyon değerlendirme raporlarına göre Sokrates genel olarak başarılı AB Komisyonu yılsonu ve ara değerlendirme raporlarında Sokrates programının genel olarak hedeflerine ulaştığı belirtilmektedir. Programın başarısı sonucu 2000 yılında programın bütçesi artırılarak bazı değişiklikler yapılmış ve Sokrates II hazırlanmıştır.

2000 – 2005 dönemi Sokrates bütçe verileri incelendiği zaman, programa AB bütçesinden ayrılan payın her sene arttığı gözlenmektedir. Bütçeden en fazla payın Comenius ve Erasmus programlarının aldığı gözlenmektedir. AB komisyonu verilerine göre Euro – 15 bölgesinde 2000 – 2003 döneminde Sokrates bütçesinden Erasmus % 50 ve Comenius % 28 pay almıştır. Sokrates programının toplam bütçesinin % 78' inin Erasmus ve Comenius programlarına

ayrılmasının sebebinin, bu programların hedef kitlesinin büyüklüğü olduğu düşünülmektedir.

2000 – 2003 dönemi Comenius bütçesi ve dağılımı incelendiği zaman bütçenin ortalama % 65 inin Comenius 1 Okul Ortaklıkları Programına ayrıldığı gözlenmektedir. 2000 – 2003 döneminde Comenius 1 Okul Ortaklıkları Programına ayrılan bütçe oranı % 60 dan %68 e çıkmıştır. Comenius 2 Okul Eğitim Kadrosunun Eğitimi programına ayrılan bütçe % 40' dan % 29 a gerilemiştir (Commission Staff Working Paper 2004). Okul ortaklığı projelerinden okullarda öğrenim gören öğrenciler, görev yapan öğretmenler, veliler ve aynı bölgede bulunan diğer okullarda yararlanmaktadır. Bu sebeple okul ortaklıkları projelerine ayrılan bütçedeki artış anlamlı bulunmuştur.

2004 yılı ve 2005 yılı verileri incelendiği zaman Türkiye'de AB Eğitim programlarından faydalanan kişi ve kurum sayısında ciddi artış gözlenmektedir. 2001 ve 2002 yılı AB verileri incelendiği zaman yapılan AB üyesi ülkelerde ise Comenius programlarına yapılan başvuru sayısında azalma olduğu gözlenmiştir. Türkiye 'de başvurularda bu ani artışın sebeplerinin, programların tanıtım faaliyetleri ve genç nüfus oranının fazlalığı olduğu düşünülmektedir.

UA verilerine göre, araştırmanın konusu olan Comenius okul ortaklığı projelerine 2004 yılında 126 başvuru yapılmış ve bu 99 proje kabul edilmiştir. 2005 yılında ise 765 başvuru yapılmış ve 347 proje kabul edilmiştir. Veriler incelendiği zaman proje sayısının artmasına karşın, proje kabul yüzdesinde düşüş gözlenmiştir. 2004 yılında %79 olan proje kabul yüzdesi, 2005 yılında % 45 olarak belirlenmiştir. Bu oran, 2001 ve 2002 yıllarında Avrupa' da % 70 olan proje kabul oranının oldukça gerisindedir. Türk okullarının projeye yoğun ilgisi, eksik belgelerle proje başvurusu yapılması veya Ulusal Ajansın yetersiz sayıda personelle çalışması oranlardaki farklılığın sebepleri olabilir.

Türkiye'de 2004 ve 2005 yıllarında kabul edilen projeler; iller ve bölgeler bazında değerlendirildiği zaman, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde yapılan projeler tüm projelerin 2004 yılında % 8' ini, 2005 yılında ise % 14' ünü oluşturduğu gözlenmektedir. Özellikle Doğu Anadolu

Bölgesi okulları tarafından hazırlanan projelerin oranı 2004 yılında %3 iken, 2005 yılında %2 ye düşmüştür.

İllere göre 2004 yılı proje sayıları, DİE Enstitüsü verileri ile karşılaştırıldıkları zaman bölgelerle ilgili elde edilen sonuçlara benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası en düşük 10 il Van, Iğdır, Yozgat, Ardahan, Hakkâri, Bingöl, Bitlis, Şırnak, Muş ve Ağrı illerinde 2004 yılında başvurusu kabul edilen Comenius 1 proje sayısı sadece 3' tür. Benzer bir ilişki Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası en yüksek olan illerde tespit edilmemiştir. 2004 yılında ve 2005 yılı proje başvuru dönemlerinde kabul edilmiş projesi bulunmayan 27 il bulunmaktadır. Bu illerin 18 tanesi Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgesi illeridir. Ege Bölgesinde bulunan tüm illerde projeler yürütülmektedir. Türkiye'de hazırlanan proje sayılarının iller ve bölgeler bazında bu derece farklılık göstermesinin birçok sebebi olabilir. Yerel kurumların projeye ilgisinin, öğretmenlerin motivasyonunun, maddi olanakların, ekonomik, kültürel ve bölgesel faktörlerin bu farklılığın sebepleri olduğu düşünülmektedir. 2004 yılında proje hazırlamayan iller, 2004 yılı itibariyle zorunlu hizmet bölgeleri olarak tespit edilmiş illerdir. Bu illerde daha önce görev yapmış olan öğretmenler, genel olarak eğitim personelinin bu illerde sürekli olarak çalışmayı düşünmediğini, bu sebeple bu tür projelere ilgilerinin fazla olmadığını belirtmişlerdir.

2004 ve 2005 yılı projeleri projelerin, kamu kurumları ve özel kurumlara ait olma yüzdeleri incelendiği zaman 2004 yılında özel okullar lehine olan dağılımın, 2005 yılında tamamen değiştiği belirlenmiştir. 2004 yılında kabul edilen projelerin %69 ' u özel , %31' i devlet okulları tarafından hazırlanmıştır. 2005 yılında devlet okullarının oranı % 60' a çıkmış ve özel okulların oranı ise % 40' a gerilemiştir. 2004 ve 2005 yıllarında projeleri kabul edilen ilköğretim kurumlarının oranı % 38' den % 48' e yükselmiş, ortaöğretim kurumlarının oranı ise % 60' dan % 51' e düşmüştür. Proje başvuruları kabul edilen devlet ve özel okullarının oranlarının değişiminin UA ve MEB tarafından yürütülen çalışmaların sonucu olduğu düşünülmektedir.

2004 yılında desteklenen, 59 proje ortaöğretim, 38 proje ilköğretim, 2 proje ise okul öncesi eğitim kurumları tarafından yapılmıştır. 2005 yılı başvuru döneminde kabul edilen projelerin 168 tanesi ortaöğretim, 175 tanesi ilköğretim ve 4 tanesi ise okul öncesi eğitim kurumlarına aittir. Projesi kabul edilen orta öğretim kurumlarının ise genel olarak meslek liseleri olduğu gözlenmektedir.

Projelerin proje türlerine göre dağılımlarında yıllara göre ciddi bir farklılığa rastlanmamıştır. 2004 yılı verilerine göre okul projeleri tüm projelerin %73' ünü, dil projeleri % 9' unu, okul gelişim projeleri ise %18' ini oluşturmaktadır. AB Komisyonu (2003) verilerine göre 2002 – 2003 yılı verileri Türkiye'deki bulgularla paralellik göstermektedir. Avrupa'da bu yıllar içerisinde okul projeleri tüm projelerin % 80 ini, dil projeleri % 9 unu, okul gelişim projeleri ise %11 ini oluşturmaktadır. Okul ortaklığı projelerin hazırlanmasının kolay olması ve değişik konularda hazırlanabilmesi okullar tarafından tercih edilmesinin sebepleri olabilir.

2004 yılında kabul edilen 99 projeden, sadece 3 tanesi Türk okulları tarafından koordine edilmektedir. Türk okulları genel olarak İtalya, Almanya ve Polonya okullarının koordine ettiği projelere ortak olarak katılmışlardır. 2004 yılında kabul edilen projelere ait web sayfaları araştırılmış ve 99 projenin 71' ini yürüten kurumların web sayfası olduğu tespit edilmiştir. Bu sayfaların sadece birkaç tanesinde projeler hakkında detaylı bilgiye rastlanmıştır. İnternet sayfası bulunmayan okulların büyük kısmı devlet okullarıdır. Bu durum yeterli teknik desteğe sahip olmayan devlet okulların proje sonuçlarını etkin şekilde paylaşamayacaklarını düşündürmektedir.

Projelerin hazırlık süreci ile ilgili anket sonuçlarına göre proje anketi yanıtlayan koordinatörlerinin % 89 u proje hedeflerinin okulda tartışıldığı, % 78' i ise okul yönetiminin hazırlık sürecine aktif olarak katkıda bulunduğu, % 69 u ise okullarının proje hazırlık sürecinde Ulusal Ajans ve MEB gibi kurumlardan aktif olarak destek aldığı görüşlerine katıldıklarını belirtmiştir. Yerel kurumlardan destek alındığı görüşüne ise katılımcıların %49' u katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşe katılanların oranı ise %38 ile sınırlı kalmıştır. Bu soru ankette katılmıyorum seçeneğinin yüzdesinin, katılıyorum seçeneğinden fazla olduğu

tek sorudur. Bu sonuç bize okulların bölgelerinde bulunan kurumların desteğine ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Proje koordinatörlerinin % 93'ü proje sonucu katılımcıların diğer kültürler hakkında yargılarının değiştiğini düşünmektedir. Katılımcıların %89'u ise projelerin, farklı ilgi ve yetenekleri olan öğrencilerin birlikte çalışmasına olanak sağladığını ve katılımcıların yabancı dil öğrenimine ilgilerini arttırdığını düşünmektedir.

“Proje hazırlık sürecinde aktif olarak yer almayan öğretmenlerde, projeye katkıda bulunmaktadır” , görüşüne ise kısmen katılan katılımcıların oranı % 45, katılan katılımcıların oranı ise % 33'dür. Bu soru anketin uygulama süreci ile ilgili bölümünde “katılıyorum” seçeneğinin azınlıkta kaldığı tek sorudur. Okuldaki öğretmenlerin yeterli yabancı dil bilgisine sahip olmamasının bu sonucu ortaya çıkarmış olabileceği düşünülmektedir.

Hazırlık sürecinin en zor seçeneğinin sorulduğu soruya verilen cevaplar incelendiği zaman ortak bulma %38, başvuru formunu doldurma %28, proje ortağı okullarla anlaşmaya varılması %19 ve diğer seçeneği %15 orana sahiptir. Bu sonuçlara göre proje koordinatörlerinin karşılaşılan en büyük zorlukların ortak bulma ve başvuru formunu doldurduğunu göstermektedir. AB Komisyonu için hazırlanan CSES Impact of School Partnerships (2004) raporuna göre proje koordinatörleri sürecin en zor aşaması olarak başvuru formunu doldurmayı görmektedir. Raporun sonuçları ve elde edilken sonuçlar arasında turtallılık gözlenmektedir. Comenius programı öncesi birçok çeşitli uluslar arası programlara katılan okullar ortak bulmada zorluk çekmemektedir.

Anket katılımcılarına göre projeden en fazla yararlanan grup öğrenciler ve öğretmenlerdir. Yanıtların % 39'una göre öğretmenler, %41'ine göre öğrenciler projeden en fazla yararlanan gruptur. Bu sonuç Comenius programının hedef kitlesine ulaştığını göstermektedir.

Katılımcılar, Ulusal Ajansın kendilerine en fazla destek olduğu konunun bürokratik engellerin aşılması olduğunu belirtmişlerdir. Ankette bu soru için en fazla işaretlenen işaretlerden seçeneklerden biride diğer seçeneğidir. Bu maddeyi işaretleyen koordinatörler, açıklamalarında UA' dan destek

almadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle projeye katılan özel okulların, daha önce edindikleri tecrübeler sayesinde UA' dan bağımsız hareket ettikleri gözlenmiştir.

Proje koordinatörleri, projelerden internet duyurularını takip ederek ve okul yönetiminin duyuruları sayesinde haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Kamu okullarında öne çıkan seçenek ise MEB tarafından yapılan duyurulardır. Görsel ve yazılı medya aracılığıyla maddesi ise katılımcılar tarafından işaretlenmemiştir. Bu sonuç Türkiye'de Comenius programının medyada yeteri kadar yer almadığını göstermektedir.

Ankette katılımcılara sorulan "Okulunuzun bu projeden ne tip kazanımlar elde edeceğini düşünüyorsunuz? Kısaca belirtiniz." sorusuna farklı yanıtlar vermişlerdir. Fakat bu cevaplarda öne çıkan kazanımlar; farklı kültürlerle duyulan ve yabancı dillere karşı duyulan ilginin artması, öğrencilerin kişisel özelliklerine gözlenen olumlu değişiklikler, öğretmenlerin mesleki alanda kendilerinin geliştirmeleri ve okullarda hayat geçirilen farklı uygulamalar olarak sıralanabilir.

Katılımcılar projelerin; mesleki alanda bilgilerini, proje yönetimi alanında tecrübelerini arttırdığını, yabancı dil bilgilerinin gelişmesine yardımcı olduğunu ve Avrupa eğitim sürecinin anlamalarını sağladığını düşünmektedirler. Anketi yanıtlayan 45 proje koordinatörlerinin 44' ü gelecek sene bir başka projede yer almak istediklerini belirtmiştir.

Anket sonuçları genel olarak incelendiğinde 2004 yılında başlayan Comenius okul ortaklığı projelerin genel anlamda başarılı olduğu söylenebilir. Anketi yanıtlayan proje koordinatörlerinin büyük bir kısmı görüşlere olumlu anlamda katılmış ve projeler hakkında olumlu yorumlar yapmışlardır. Proje kazanımlarının Comenius programı hedefleriyle örtüştüğü gözlenmiştir.

ÖNERİLER

1. Comenius projelerinden Türkiye'deki bütün okulların eşit bir şekilde faydalanması sağlanmalıdır. Türkiye' de 2004 yılında kabul edilen Comenius projelerinin büyük kısmı özel okullar tarafından yapılmıştır, 2005 yılında bu durum kamu kurumları lehine değişmiş olsa bile, projeden faydalanan devlet okullarının oranı istenen düzeyde değildir.

Özel okulların yabancı okullarla yürüttüğü birçok proje bulunmaktadır. Yapılacak maddi desteğin özel okullar yerine, devlet okullarında yoğunlaştırılması anlamlı olacaktır. Devlet okullarının projelerden yararlanma düzeyi yapılacak eğitim ve tanıtım faaliyetleri ile artırılabilir ve bu okulların çalışmaları olumlu yönde motive edilebilir.

2. Yapılan araştırma sonucu projeden yararlanan okullarının belirli bölgelerde ve illerde yoğunlaştığı gözlenmiştir. Comenius projelerinin bölgesel anlamda iller bazında dağılımında büyük farklılıklar vardır. Bu farklılığın azaltılması için özellikle Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde projeler teşvik edilmeli ve bu bölgelere daha fazla teknik destek verilmelidir. Bu bölgelerden gelecek proje başvurularına öncelik verilmeside düşünülebilir.

3. Anket katılımcıların yorumlarına göre UA şu andaki yapısı itibariyle, artan iş yükünden dolayı destek taleplerini tam olarak karşılayamamaktadır. UA' nın personel sayısı artırılarak, teknik destek taleplerine daha hızlı cevap verecek bir yapıya kavuşması kurumun etkinliğini artırabilir.

Ayrıca UA eğitim faaliyetlerinde çalıştayların sayısını artırarak öğretmenlerden gelen yoğun isteğe cevap verebilir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı da Ulusal Ajansa destek olabilir. Projelere destek konusunda MEB in daha aktif sorumluluk alması sonucu UA' nın iş yükü azaltılabilir.

4. Okulların hazırlık sürecinde en fazla zorlandığı aşama olan ortak bulma sürecinin aşılması için ortak bulma seminerlerinin sayısı artırılabilir.

5. Öğretmen yetiştiren kurumlarda proje hazırlama ve yönetimi gibi konulara, eğitim programı içerisinde yer verilebilir. Öğretmen yetiştiren kurumlar

programlar hakkında daha fazla bilgilendirilerek, öğretmen adaylarına bu alanda daha etkin bilgi aktarılması sağlanabilir.

6. Projeler için yapılan çalışmalar, özellikle yabancı dil öğretmenlerine ek yük getirmektedir. Bu öğretmenlerin ders yüklerinin azaltılması veya öğretmenleri ek ders ücreti gibi olumlu yönde motive edecek önlemler alınması, projelerin etkinliğini arttırabilir.

7. Proje kazanımlarının diğer okullarla paylaşılmasında problemler yaşandığı araştırmada elde edilen bulgular arasında yer almaktadır. Comenius projesi uygulayan okullar kazanımlarını paylaşmaları için motive edilerek ve internet sitelerinin etkinliği arttırılarak diğer eğitim kurumlarının bu tecrübelerden yararlanması sağlanabilir.

8. Katılımcıların en fazla zorlandığı konulardan biride yerel kurumlardan destek almaktır. Bu konuda gerekli çalışmalar yapılmalı; belediyeler ve Sivil Toplum Kuruluşları projeler hakkında bilgilendirilerek, projelere verdikleri desteğin arttırılması sağlanmalıdır.

9. Bazı katılımcılar seçim sonuçlarının objektif olmadığını düşünmektedir. Bu durum UA 'nın seçim ölçütleri konusunda proje başvuru sahiplerine daha fazla bilgi vermesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- Analysis of European Commission Data For Grants For The Academic Year 2002/03
- Arat, T. & S. Baykal 'AB'yle İlişkiler [Relations with the EU]', Türk Dış Politikası: Kurtuluş, Savaşından bugüne olgular, belgeler, yorumlar, İstanbul: İletişim, pp.326–65. 2001
- Aygül E. ve Güvemli B. AB-Türkiye ilişkisinde Geline Nöktä: Müzakere Tarihinin Verilmesi ve Müzakere Konuları
- Bardong O. Die Bildungspolitik in den Organen der Europäischen Gemeinschaft, Zielsetzung und Umsetzung, Schiechler & Bos, pp 63-77, 1994
- Blitz B. K. From Monnet to Delors: Educational Co-operation in the European Union, Contemporary European History, 12, 2, Cambridge University Press, 2003
- Brine, J. Educational and vocational policy and construction of the European Union, International Studies in the Sociology of Education, 5, pp. 145–163, 1995
- Bozkurt, V., *Avrupa Birliği Ve Türkiye*, Vipaş Yay., İstanbul 2001, s.265
- Brock, C. & Tulasiewicz W., Education in a Single Europe, Routledge, London & NY, 2000
- Canbolat İ., Küreselleşen Dünya ve Türkiye, VİPAŞ Uludağ Üniversitesi. Güçlendirme Vakfı Yayınları, Bursa 2002
- Commision (1993) Green Paper on the European Dimension of Education, Luxemburg
- Commission of the European Communities, Final Commission Report On The Implementation of The Sokrates Programme 1995 – 1999.
- Commission of the European Communities, Statistics On The Implementation Of The Second Phase Of The Community Action Programme In The Field Of Education 'Socrates', Brussels, 2004
- Commision of the European Communities, Interim Evaluation Report on the Field of education 'Socrates' {SEC (2004)230 153 Final Report

Council of The European Union and European Parliament, Decision No 819/95/EC Of The European Parliament And Of The Council 14 march 1995 establishing the Community action programme "Sokrates". Official Journal of the European Communities, L87, 1995

Council of The European Union and European Parliament, Decision No 253/2000/EC Of The European Parliament And Of The Council of 24 January 2000 establishing the second phase of the Community action programme in the field of education "Sokrates". Official Journal of the European Communities, L28 (03/02/00)

Davies P. European Journal of Education Volume 38 Issue 1 Page 99, Mart 2003

Değişim Ve Gelişim Sürecinde Avrupa Birliği Ve Türkiye, Arı Düşünce ve Toplumsal Gelişim Derneği, Ekim 2001

Demirel, Ö., Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı, Pegem A Yayıncılık, 4. baskı Ankara 2002

Duman T., Avrupa Birliği Eğitim Programları "Sokrates Programı",

EC (1992): The Maastricht Treaty, <http://www.europa.eu.int/abc/obj/treaties/en/entoc01.htm>

Economou A., A Comparative Study of the European Dimension in Education in England, Scotland and Wales, in Implementing European Union Education and Training Policy: A

Eralp, A. "Soğuk Savaş'tan Günümüze Türkiye – Avrupa Birliği İlişkileri" [Turkey – EU Relations since the Cold War], in A. Eralp (ed.), Türkiye ve Avrupa [Turkey and Europe], İstanbul: İmge Yayınları. 1997

Ertl H., European Union in Education and Training: Development and Implementation in Germany, Sweden and The UK. in Implementing European Union Education and Training Policy: A Comparative Study of Issues in Four Member States, Kluwer Academic Publishers, Netherlands 2003.

Ertl H., European Union and Education Policies: An Overview of Policies and Initiatives, in implementing European Union Education and Training Policy: A Comparative Study of Issues in Four Member States, Kluwer Academic Publishers, Netherlands 2003.

- Ertürk, S., Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan Yayınları, 8. baskı, Ankara. 1994
- Establishing the second phase of the Community action programme in the field of education "Sokrates", Decision No 253/2000/EC of The European Parliament And Of The Council, 24 January 2000
- European Commission, Sokrates Programme Guidelines for Applicants, June 2000
- Evaluation of European school partnerships under Comenius Action 1 & Lingua Action E, Deloitte & Touche, July 2000
- Field, J. A National Strategy for Lifelong Learning, Department of Education, Newcastle University, Newcastle 1997.
- Field, J. European Dimensions. Education, Training and the European Union, JKP, London, 1998
- Fontaine P, On Derste Avrupa, 1994, www.deltur.cec.eu.int,
- Fritsch, Anke, Europäische Bildungspolitik nach Maastricht, Sokrates und Leonardo Series: Europäische Hochschulschriften, Vol 353, Frankfurt 1998
- Funell P. & Müller D., Vocational Education and the Challenge of Europe: New Developments in Vocational Education, Kogan Page, London 1991.
- General call for Sokrates proposals 2004 (EAC/41/03), 26.7.2003 Official Journal of the European Union C 177/3
- George S. ve Bache I., Politics in the EU, Oxford University Pres, 2001
- Gordon J., The Internalization of Education School in Europe and the Sokrates Programme, European Journal of Education, Vol: 36 No: 4, 2001
- Guide to Programs, European Commission DG XXII-Education, Training and Youth, EC 1997,
- Hake Barry. J. Lifelong Learning Policies in the European Union: Development and Issues, Compare, Vol. 29, No: 1, 1999.

- Hanlı H, "EU-Turkish Relations" *Insight Turkey* V.1, January-March, 1999, s. 46.
- Hoggart R. & Johnson D. *An Idea of Europe* , Chatto and Windus, London 1987
- Impact of School Partnerships (Sokrates II/Comenius 1 2000-2006) Mid-Term Evaluation
February 2004, Centre for Strategy & Evaluation Services
- Interim Evaluation of The Comenius 2 Action under the Sokrates 2 Programme, Barbier Frinault
& Associés 2003.
- Interim Evaluation of The Comenius Networks Final Report, Ecosfera S.p.A, Ağustos 2004
- Interim Evaluation Report on the Field of Education, (2004)
- Jones, R., *The Politics and Economics of European Union*, Edward Elgar Publishing,
Cheltenham, UK 2001
- Judt T. *A Grand Illusion?, An Essay on Europe*, Penguin Books, London 1996
- Karluk, R. *Avrupa Birliği ve Türkiye [The European Union and Turkey]*, İstanbul Menkul
Kıymetler Borsası. İstanbul 1996
- Klauss, S. *European Parliament in the EU External Relations: The Customs Union with
Turkey'*, *European Foreign Affairs Review* 2000 , 5/2, pp.215–37.
- Kreher A. *Forschungsforum seit zwanzig Jahren*, Eumagazin, Vol. 10, 1996
- Laqueur, W., *Europe since Hitler*, Penguin, Harmondsworth 1972
- Lawn Martin and Novoa Antonio, *Fabricating Europe the Formation of an Education Space*,
Kluwer Academic Publishers 2002.
- Leibfried, S. and Pierson P. *Social Policy, Wallace in Wallace* 1996, p. 185-207
- Lenaerts, K., *Education in European Community law after Maastricht*, *Common market law
Review* Vol 31, 1994

- Lewis, B.: The Emergence of Modern Turkey, 3rd edn, New York: Oxford University Press 2002
- Mc. Mohan J. A. Education and Culture in European Community Law, European Community Law Series, Volume 8, Athlone Press London, 1995
- Minshull G. N. & Dawson, M. J. Europe into the 21st century, Holder & Stoughton, London 1996
- Mikl J., The Education Council Report 2001—an Evaluation Based on the ATEE-RDC19 Scenarios, European Journal of Teacher Education, Vol. 26, No. 1, 2003
- Mutabakat Zaptı, Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Topluluk Programları Leonardo da Vinci II, Sokrates II ve Gençlik Programlarına katılımı hakkında Mutabakat Zaptı, Nisan 2004
- Neave G. The EEC and Education, Trentham Books, Trentham 1984
- Neave, G. Policy and Response: Changing Perceptions and priorities in the Vocational Training Policy of the EEC Commision, Vocationlizin Education, Oxford 1988
- Oder, B.E. 'Enhancing the Human Face of Constitutional Reality in Turkey through Accession Partnership with the EU', in B. Duner (ed.), Turkey: The Road Ahead?, S Stockholm: The Swedish Institute of International Affairs. 2002
- Özcan Mehmet, 1990 Sonrası Avrupa Birliği - Türkiye İlişkileri, 2004-10-29 (Maliye dergisi)
- Participation of People with Disabilities Specific Evaluation Lot 6.1 Final Report, European Agency for Development in Special Needs Education, Temmuz 2000.
- Philips D. ve Ertl H., Implementing European Union Education and Training Policy, A Comparative Study of Issues in Four Member States, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, the Netherlands 2003.
- Pinder J., The European Union a very short introduction, Oxford University Press, 2001
- Resmi Gazete, 24799; Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Topluluk Programlarına Katılmasının Genel İlkeleri Hakkında Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 28 Haziran 2002

Resmi Gazete, 25191; 540 Sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 6 Ağustos 2003

Resolution of the Ministers of Education meeting within the Council, Official Journal of European Communities, C 98 (20/08/1974), 1974

Resolution of the Ministers of Education meeting within the Council, Official Journal of European Communities, C 308 (30/12/1976), 1976

Schink G. Kompetenzerweiterung in Hnadlungssystem der Europaischen gemeinschaft: Eigendynamik und „ Policy Entrepreneurs“. Eine Analyse am Beispiel von Bildung und Ausbildung. Series: Nomos Universitatsschriften: Politik Vol: 48, 1993.

Seguiti M. L., The Role of the European Union Budget in View of EU Enlargement, Public Budgeting & Finance / Summer 2003

Sellin B,. Recent Developments in the Youth Policy Field on the European Field on the European Field: Contents and Objectives of the New Programmes, Circle for Youth Research Cooperation in Europe 1995

Sezgin İlhan, Avrupa Birliği'nin Eğitim, Öğretim Ve Gençlik Politikaları, Türkiye -Avrupa Birliği İlişkileri 16-17 Mart 2001 tarihlerinde düzenlenmiş olan sempozyumun bildirileri, soruları ve cevapları Ankara

Sokrates 2000 Evaluation Study, Executive Summary, Study for the European Commission November 2000, Contract No 1999 – 0979/001 – 001 SOC 335BEV

Sözen S. & Shaw I., Turkey and the European Union: Modernizing a Traditional State. Social Policy and Administration Vol 37 No: 2 April 2003, pp.108 - 120

Teichler U., Maiworm F. ve Schotte-Kmoch M. Das Erasmus- Programm Ergebnisse der Begleitforschung, Bundesministerium für Bildung und Forschung 1999

Tekeli İ. ve İlkin S. Türkiye ve Avrupa Birliği Ulus Devletini Aşma Aşamasındaki Avrupa'ya Türkiye'nin Yaklaşımı, Ümit Yayıncılık, Ankara, s.79, 2000

Tekeli, İ & S. İlkın : Avrupa Birliği ve Türkiye [European Union and Turkey], Vol.3, 2000

The impact of Erasmus in the area of engineering, Sociedade Portuguesa de Inovaço,
Porto 2000

Tuzcu G, Avrupa Birliğine Geçiş Sürecinde Türk Eğitiminin Planlanması, Milli Eğitim Dergisi
Sayı 155-156

Urwin, D. W. The Community of Europe: A History of European Integration since 1945,
Longman, London 1995.

Üstel, L., ğretmenler İçin AB Kılavuzu, AB-Türkiye İşbirliği Derneği, 2005

Yetkin, M., Türkiye-AB İlişkilerinin Tarihsel Gelişimi Ve Değerlendirilmesi, Dış Ticaret
Dergisi, Ekim 1998

Young, J. W. Cold War Europe 1945 – 1991, Arnold, London 1996

Wallace H. & Wallace W. Policy- Making in the European Union, Oxford University Press,
Oxford 2001

<http://www.abhaber.com>

<http://atlas.cc.itu.edu.tr/~aegee>

<http://cc.eu.int>

<http://deltur.cc.eu.int>

<http://meh.gov.tr>

<http://www.abgs.gov.tr>

<http://www.dpt.gov.tr>

<http://www.ikv.org.tr>

<http://www.ua.gov.tr>

EKLER

EK 1

T.C.

BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM ve GENÇLİK PROGRAMLARI MERKEZİ
2004 YILI SOKRATES/Comenius PROGRAMI KABUL EDİLEN PROJE BAŞVURULARI

SIRA NO	OKUL ADI	PROJE ADI
1	İstanbul Avusturya Lisesiler Vakfı, Alev Özel İ.Ö.O. Ve Lisesi	Ecological, Economical And Geographical Aspects Of The Forest
2	İstanbul Çapa İ.Ö.O.	When The Sun Rises
3	İstanbul Çapa İlköğretim Okulu	Different But Equal: The Integration Of Different Ethnic And Social Groups
4	İstanbul Dünya Okul Öncesi Eğitim Merkezi	To Evaluate In Order To Improve School
5	İstanbul FMV Özel Ayazağa Isık Lisesi	Testimonies Of The Past
6	İstanbul FMV Özel Ayazağa Işık İöo	Individual Adapted Learning European Approaches To Quality
7	İstanbul FMV Özel Ayazağa Işık Lisesi	Comparison Of Biodiversity
8	İstanbul FMV Özel Işık Lisesi	Creative Teaching For The Intercultural Education
9	İstanbul FMV Özel Işık Lisesi	Diamond Important Values And Aims In Schools On Europe In The Future
10	İstanbul FMV Özel Işık Lisesi	Stepping-Stones To European Citizenship
11	İstanbul Haydarpaşa Anadolu Teknik Lisesi Ve End. Meslek L.	Bridges To Life
12	İstanbul Haydarpaşa Lisesi	Euro Mathlab
13	İstanbul Koç Özel İ.Ö.O. Ve Lisesi	Bridging Baltic Sea To Mediterranean Sea
14	İstanbul Küçük Eller Çocuk Evi	S.T.I.N.G One Year In Europe
15	İstanbul Mef Okulları	H2o- Not Only Waters
16	İstanbul Mef Okulları	Tolerance As The Basis Of The Communication In The New Europe
17	İstanbul Özel Batı Fen Lisesi	Life Is An Ever Changing World
18	İstanbul Özel Batı İ.Ö.O.	The Art As A Means For Acquiring The School Language And A Foreign Language
19	İstanbul Özel Batı Lisesi	Avrupa'da Kelt Dünyasının İzleri
20	İstanbul Özel Bilfen İöo	Various Culture And One Environment
21	İstanbul Özel Kalamış Lisesi	The System And The Individual
22	İstanbul Özel Darüşşafaka Lisesi	Europe: Commercial Trade Routes And Cultural Exchanges
23	İstanbul Özel Kültür Koleji	Improvement Of Pupils' Habit Of Spending Time At Home To Promote Effective Learning
24	İstanbul Özel Marmara İ.Ö.O	How Local Is Local?
25	İstanbul Özel Marmara Lisesi	Resmi Ve Geleneksel Bayramlar Ve Kutlamalar - Film Projesi
26	İstanbul Özel Marmara Lisesi	The System And The Individual
27	İstanbul Özel Mef İ.Ö.O.	Are We Alike Or Do We Differ More?
28	İstanbul Özel Ted Koleji	Planning The Ideal City/Town
29	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	Fit For Europe Health Consciousness In Sport And Diet
30	İstanbul Özel Ufuk İlköğretim Okulu	Alteration Is Learning
31	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	The Sea Separates, The Sea Unites

32	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	Tice Et Productions D'ecrits
33	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	Testimonies Of The Past
34	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	Health Habits In European Youngsters
35	İstanbul Özel Yeni Dünya Koleji	Sharing The Cultures
36	İstanbul Sarıyer Özel Enka İ.Ö.O.	From Diversity In Europe To Common Identity
37	İstanbul Seyrantepe Dr. Sadık Ahmet Lisesi	Galata: A Bridge Without Boundaries
38	İstanbul Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İ.Ö.O.	Understanding Otherness- Effective Communication
39	İstanbul Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki Lisesi	Lyfstyles
40	İstanbul Vehbi Koç Vakfı Özel Koç İ.Ö.O. Ve Lisesi	Saf(V)E Water, Sweet Life
41	Ankara Erkunt Mesleki Eğitim Merkezi	Improvement Of Vocational Education In Woodworking By Exchanging Know How
42	Ankara ODTU Geliştirme Vakfı Okulları	The Way I See It!
43	Ankara ODTU Geliştirme Vakfı Okulları	The Sea And The Internet: Communication Through Surfing
44	Ankara Özel Altın Eğitim İlköğretim Okulu Ve Lisesi	Jewish, Christian And Moslem Roots Of Modern European
45	Ankara Özel Bilkent İlköğretim Okulu	Traces Of Today For Tomorrow
46	Ankara Özel Ceceli Lisesi	Sustainable Development Across Europe
47	Ankara Özel Ceceli Okulları	Traditional Children's Games In Europe
48	Ankara Özel Hafsa Sultan İöo	Place Of My Small Country Home In The Uniting Europe
49	Ankara Özel Maya İ.Ö.O.	Festivals And Cultural Heritage
50	Ankara Özel Maya İöo	In Search Of European Cultural Roots: Drama, Image, Festival
51	Ankara Özel Samanyolu Fen Lisesi	Nourishment And Culture
52	Ankara Özel Samanyolu Lisesi	Comenius Or A Will For Equality
53	Ankara Özel Samanyolu Lisesi	Ict And Id: Information And Communication Technology And Intercultural Dialogue
54	Ankara Türkiye Noterlerbirliği İ.Ö.O.	Our Heritage Within A European Community
55	İzmir Konak İnönü Lisesi	Water: Asset In The Sustainable Development Of A Joint Europe
56	İzmir Özel Ege Lisesi	Tourism - The Environmental And Cultural Impact
57	İzmir Özel Ege Lisesi	Movement In Europe - Are Our Identities Changing
58	İzmir Özel Ege Lisesi	My Fair Lady :Re-Naturalization Of Human Living Space And Utilization Of Renewable Energies: European Approach
59	İzmir Özel Tevfik Fikret Okulları	Eski Roma Antik Kentleri Ve Şehircilik
60	İzmir Özel Türk Koleji	Culture Trails
61	Antalya Karatay Lisesi	Ogites: Olympic Games In The European School
62	Antalya Karatay Lisesi	Know, Touch, See, Taste - We Make First Steps Towards Friendship
63	Antalya Karatay Lisesi	Who Are We? You And I - We Building Europe Together
64	Antalya Özel Yağmur Lisesi	Bridging The Gap Between Primary And Secondary Education
65	Özel Antalya Lisesi	On The Path For Peace
66	Isparta Gazi Lisesi	High Tec (Higher Level Teaching By European Colloaboration)
67	Isparta Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	Hands On Europe
68	Isparta Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	The Mediterranean Area: Let's Find Our Origins
69	Isparta Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	From The Idea Of Eu "Magna Carta" : A Modular Cirriculum An The Education To Citizenship

70	Kocaeli Hızır Reis İöo	Different Means Interesting
71	Kocaeli Körfez Oruç Reis Anadolu Lisesi	Towards A Sustainable School
72	Kocaeli Mesleki Eğitim Merkezi	Prospect Professional School Project Of European Community Schools And Turkish Schools
73	Kocaeli TEV İnanç Türkeş Özel Lisesi	New Europe-Let's Make It Better Place For All Cultures And Countries
74	Kayseri Özel Hisarcıkloğlu Fen Lisesi	Legends Across Europe
75	Kayseri Özel TED Koleji	The Meaning Of Water In Our Region
76	Kayseri Özel Yüksel Sarıkaya İlköğretim Okulu	Alteration Is Learning
77	Kütahya Mesleki Eğitim Merkezi	Water- The Treasure Of Europe
78	Kütahya Mesleki Eğitim Merkezi	Improving Vocational Education In Woodworking By Exchanging Know How
79	Bursa İnegöl Vehbi Koç İlköğretim Okulu	Global Citizens
80	Bursa Özel Nilüfer Lisesi	Eating Habits: Enjoy Your Meal
81	Adıyaman Sincik Yatılı İlköğretim Bölge Okulu	Media, The Key Meeting Place For Everyone In Europe
82	Aksaray Merkez Cumhuriyet İlköğretim Okulu	H2o- Not Only Waters
83	Denizli Kazım Kaynak Lisesi	Man And The Environment Knowledge And Respect
84	Edirne Özel Edirne Beykent Lisesi	Strategies For Inclusion And Citizenship Through Sport
85	Eskişehir Barbaros İlköğretim Okulu	Alteration Is Learning
86	Giresun Özel Çağrı İ.Ö.O.	Reading Is Fun
87	Hatay Özel İkem Koleji	Active Bodies, Healthy Minds
88	Hakkâri Anadolu Öğretmen Lisesi	Friendship With No Limits
89	Kars Anadolu Lisesi	Different Means Interesting
90	Kilis Anadolu Öğretmen Lisesi	Friendship With No Limits
91	Konya Özel Ted İöo	Consumer Education 'Use Your Senses And Be Sensible'
92	Mardin Nusaybin Mesleki Ve Teknik Eğitim Merkezi	Friendship With No Limits
93	Nevşehir Avanos Lisesi	Communities One Thousand Years Ago
94	Niğde Özel Sungurbey İ.Ö.O.	Cyber School Of Film
95	Sakarya Sapanca Mesleki Ve Teknik Eğitim M.	The Art In The Painting And Models
96	Samsun Özel Feza Lisesi	Communities One Thousand Years Ago
97	Van Koç İ.Ö.O.	Sports, Culture And English As A Global Language
98	Yalova Lisesi	Growing Up In Europe
99	Zonguldak Ereğli Özel Yıldırım Lisesi	Language, Culture, Identity

EK 2

T.C.

BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM ve GENÇLİK PROGRAMLARI MERKEZİ

SOKRATES/Comenius PROGRAMI 2005 YILI KABUL EDİLEN YENİ PROJE BAŞVURULARI

SIRA NO	OKUL ADI	İL	PROJE ADI
1	19 Mayıs İlköğretim Okulu	Ankara	Hi Europe (Hatch Identity of Europe)
2	75. Yıl Lisesi	Ankara	Incentivare la partecipazione dei giovani agli eventi culturali attraverso la musica e L'arte
3	75.Yıl Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	Yalova	Playing With European Children
4	Adana Fen Lisesi	Adana	Equal Chances In Using Modern Technologies
5	Adana Ticaret Odası Anadolu Lisesi	Adana	Einblick In Europäische Jugendkulturen
6	Adıyaman Anadolu Öğretmen Lisesi	Adıyaman	Comparison of Educational Methodologies For Europe's Sustainable Development
7	Adıyaman Fen Lisesi	Adıyaman	My Town, Its Tradition and Monuments
8	Adıyaman Özel Merkez İlköğretim Okulu	Adıyaman	Living Together in Harmony
9	Aksaray Anadolu Teknik Lisesi , Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi	Aksaray	ESQ-EUR : Enhancing School's Quality in Europe
10	Aksaray Hazım Kulak Anadolu Lisesi	Aksaray	The Bridge Between Two Cultures: Lithuania and Turkey
11	Aksaray Lisesi	Aksaray	OCSDE- Our Cultural and Social Diversity in Europe
12	Ali Çetinkaya İlköğretim Okulu	Afyon	Multicultural Europe, Intercultural School
13	Ali Güral Lisesi	Kütahya	Light!
14	Ali Haydar Albayrak İlköğretim Okulu	Isparta	My Home in the Eyes of My Friend
15	Alman Liseliler Kültür Ve Eğitim Vakfı Alkev Özel İlköğretim Okulu	İstanbul	Tiyatro-Színház-Theater Turkiye und Ungarische Kinder Gemeinsam Auf Der Bühne
16	Altıyüzlük İlköğretim Okulu	Balıkesir	The 21st Century Environment
17	Altınbaşak Çakın İlköğretim Okulu	Isparta	Hand In Hand Getting Along With Differences
18	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Uşak	Pop Stars
19	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Isparta	Culture in Dialogue
20	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Diyarbakır	Hands Across Europe
21	Anıttepe Lisesi	Ankara	New Young European Agency For Radio Station
22	Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Ankara	All Different All Equal
23	Ankara Lions Klubü Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi	Ankara	It's My Decision
24	Ankara Özel Tevfik Fikret Lisesi	Ankara	Ankara Avrupa Fransızca Tiyatro Festivali
25	Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Okulları	Ankara	All Under One Sky
26	Antalya Atatürk İlköğretim Okulu	Antalya	Welfare At School (Physical, Mental and Social Aspects)

27	Arif Molu Anadolu Teknik Lisesi	Kayseri	Ways of Improving Students' Autonomy and Initiative in the Learning Process
28	Atatürk A. Teknik Lisesi, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi	Denizli	E.C.E (European Constitution Environment) Costituzione Europea E Qualita' Dell'Ambiente
29	Atatürk Lisesi	Uşak	The Wonderful World Of Waters
30	Atatürk Lisesi	Antalya	A Day in Your Life
31	Aydın Özel Başak İlköğretim Okulu	Aydın	Care 4 M.E.(Caring for Mother Earth caring for me.)
32	Ayhan Şahenk İlköğretim Okulu	İstanbul	Global Citizens
33	Bahçelievler İlköğretim Okulu	Isparta	From Cliche to Reality: Five European Countries Confronted to Their Image- Stereotypes in Europe
34	Bahçelievler İlköğretim Okulu	Burdur	How to Prevent Violence
35	Bartın Köksal Toptan Lisesi	Bartın	Water, A Sustainable Resource
36	Beşiktaş Atatürk Anadolu Lisesi	İstanbul	Relations Between the Spirit of Entrepreneurs and Patent Issues in Europe. REP
37	Beşiktaş Kabataş Erkek Lisesi	İstanbul	ProAqua
38	Beypazarı Lisesi	Ankara	Trekking Through History
39	Bodrum Anadolu Meslek ve Kız Meslek Lisesi	Muğla	Video-art Project on Colours
40	Bolu Anadolu Öğretmen Lisesi	Bolu	P.E.A.C.E.S
41	Bolu Atatürk Lisesi	Bolu	Territory Tourism and European Union
42	Bolu Fen Lisesi	Bolu	Trades in Europe, of yesterday with today, for tomorrow
43	Bornova Anadolu Lisesi	İzmir	Der EU- Beitritt der Türkei: Hoffnungen und Vorbehalte in den Regionen Aachen und Izmir
44	Bornova Merkez Anaokulu	İzmir	Walk in the European Cultural Inheritance: or let us to leave to discover the cultural inheritance our cities, villages and share the History of our countries.
45	Buca Anadolu Lisesi	İzmir	Universal Friendship and Peace
46	Bursa Özel İlbahar İlköğretim Okulu	Bursa	Our Home, Europe
47	Bünyan Anadolu Lisesi	Kayseri	Discover Your Own Way to Enjoy Science at School
48	Cevdet Güçlüer İlköğretim Okulu	İzmir	İki Kültürün Havada ve Suda Buluşması
49	Çağdaş Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi	Ankara	Unique Countries in a Multi-Cultural Europe
50	Çağrıbey Anadolu Lisesi	Ankara	Pathways to Values Education and Intercultural Dialogue
51	Çanakkale Özel İlköğretim Okulu	Çanakkale	Reading Skills Improvement
52	Çolaknebi İlköğretim Okulu	Aksaray	The Book a Forgotten Invention
53	Dedeman İlköğretim Okulu	Ankara	A European Cartoon
54	Demirkapı Şeref Eğinlioğlu İlköğretim Okulu	Balıkesir	EUROPEO
55	Dentaş İlköğretim Okulu	Denizli	CHAIN-Cultural Heritage and International Network
56	Derici Mustafa Gürbüz Anadolu Lisesi	Aydın	Historical, Cultural, Educational Aspects of Migration
57	Dr. Binnaz-Rıdvan Ege Anadolu Lisesi	Ankara	The Way We Are -The Regions We Live In

58	Düzce A. Teknik Lisesi, Teknik Lises ve Endüstri Meslek Lisesi	Düzce	Energon
59	Emine Mehmet Baysal Eğitim Uyg. Okulu ve İş Eğitim Merkezi	Bolu	Inclusion Through Arts
60	Eskişehir Atatürk A. Meslek, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Eskişehir	Gesunde Umgebung, Sichere Schule und S+E9chopferische Kraft
61	Eyüboğlu Eğitim Kurumları	İstanbul	Speculum "An Online Voice for Transversal Policies"
62	Fatih Fen Lisesi	Eskişehir	Youth Culture
63	Fatih İlköğretim Okulu	Samsun	The Cooperation between School and the Local Community
64	Fatih İlköğretim Okulu	Isparta	Together in The Future
65	Fatma Emin Kutvar Anadolu Lisesi	Balıkesir	TE4BE (Together in Europe for a Better Environment)
66	FMV Özel Erenköy Işık İlköğretim Okulu	İstanbul	EURASIA, Orient and Occident, Mirrors of Meetings
67	FMV Özel Işık İlköğretim Okulu	İstanbul	Culture Capsule
68	Gazi İlköğretim Okulu	Diyarbakır	Kids on the V&L road
69	Gaziantep Şehit Kamil Özel Mutafoğlu İlköğretim Okulu	Gaziantep	Imagine All the People
70	Giresun Anadolu Öğretmen Lisesi	Giresun	EYOLICU: Youth Life and Culture in Europe
71	Giresun Lisesi	Giresun	FACT FILES: My life, Environment, People
72	Gölbaşı 75.Yıl İ.M.K.B.Y.İ.B.O	Adıyaman	ICT Rainbow Between People
73	Gülistan İlköğretim Okulu	Isparta	The Historical Jewels in Our Region
74	Gülistan Lisesi	Isparta	C.E.S.S II
75	Gürkan İlköğretim Okulu	Isparta	The Magic World of Stories
76	Hacı Ahmet Toksöz İlköğretim Okulu	Nevşehir	Nationale Feiertage-Internationale Brücken
77	Hacı Mustafa Tarman İlköğretim Okulu	Ankara	Daily Life of European Pupils
78	Hakkaniye İlköğretim Okulu	Kocaeli	My Land is Our Land
79	Halikent İlköğretim Okulu	Isparta	My World, Your World-European Traditions and Festivals
80	Halide Edip Adıvar İlköğretim Okulu	İzmir	Security in Schools
81	Halil Rifat Paşa Lisesi	Sivas	Music and Culture
82	Hamdi Bozdağ Anadolu Lisesi	Giresun	Interteach (Information and Communication Technologies in the Teaching and Learning of Different Subjects)
83	Hasan Ali Yücel İlköğretim Okulu	Ankara	Parents as Educational Assurance for Their Children
84	Hazar İlköğretim Okulu	Ankara	Learning by Doing - ICT Since Early Years
85	Hendek Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Sakarya	Strangers In The Past, Friends Now And Forever
86	Hendek Ziya Gökalp İlköğretim Okulu	Sakarya	Little Actions But Optimum Result (Labor)
87	Hoca Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu	Karaman	Schools on the Way to Europe
88	Hurşit Bozbağ Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Giresun	A Musical to Bridge Different Cultures

89	Hüseyin Kahya Yatılı İlköğretim Okulu	Kırıkkale	Art Without Limits
90	Irmak Okulları	İstanbul	Children Care for The Future of the Planet Earth
91	Isparta Anadolu Lisesi	Isparta	Let's Discover Each Other
92	Isparta Atatürk İlköğretim Okulu	Isparta	Water, The miracle of Life
93	Isparta Gülcü İlköğretim Okulu	Isparta	Special Needs for Special Students
94	Isparta Milli Piyango Anadolu Lisesi	Isparta	Character Counts: Behaviour at School as a base Framework of European Co-existence
95	Isparta Süleyman Demirel Fen Lisesi	Isparta	Tracks to a Healthy Way of Life
96	İMKB İlköğretim Okulu	Isparta	The Everlasting Hero Winnie-the-Pooh
97	İskenderun Anadolu Teknik Lise, Teknik Lisesi ve Endüstri Meslek Lisesi	Hatay	Get Ready To Work in Europe
98	İskilip Cumhuriyet Pansiyonlu İlköğretim Okulu	Çorum	People And Places In Europe (PAPIE) " Different But The Same " in the Five Lands
99	İsmetpaşa İlköğretim Okulu	Elazığ	Towards a New Intercultural Education
100	İstanbul Anadolu Otelcilik Ve Turizm Meslek Lisesi	İstanbul	An Incentive Trip To İstanbul
101	İstek Özel Semiha Şakir Lisesi	İstanbul	Friends of the Earth
102	İTÜ Geliştirme Vakfı Özel Dr. Natuk Birkan İlköğretim Okulu	İstanbul	Good environment for better health
103	İyaş Selçuklu İlköğretim Okulu	Isparta	CAIRDEAS- Growing up in Europe: Compared Experiences for Cairdeas Projects
104	İzmir Kız Lisesi	İzmir	Building Common Transversal Competences In Europe
105	İzmir Özel Çamlaraltı Koleji	İzmir	INTERSIX Learning
106	İzmir Özel Fatih Fen Lisesi	İzmir	Learning to Learn- New Approaches to Effective Teaching and Learning; Methods for Student-Centred Education
107	Kabalı İlköğretim Okulu	Sinop	ARTIC
108	Kadıköy Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi	İstanbul	Agricultural Technology Tradition
109	Kahta Anadolu Lisesi	Adıyaman	From Diverse Tradition to Shared Vision
110	Karabağlar Cumhuriyet Lisesi	İzmir	We are Europeans- a Specific View of European Citizenship
111	Karşıyaka Kazım Dirik İlköğretim Okulu	İzmir	Doğa
112	Karşıyaka Özel Yamanlar İlköğretim Okulu	İzmir	HEREOS- Holistic Educational Representation of Otherness and European Selfawareness
113	Karşıyaka Özel Yamanlar Lisesi	İzmir	Landscapes and People in my Region
114	Kavaklıdere İlköğretim Okulu	Ankara	Customs, Traditions and Culture of Our Region
115	Kepez Atatürk İlköğretim Okulu	Çanakkale	Equality Between Boys and Girls in Europe
116	Kılıçarslan Lisesi	Ankara	Creative Methods Used to Motivate Students to Learn Foreign Languages
117	Kırıkkale Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Kırıkkale	A European Cartoon
118	Kırıkkale Anadolu Öğretmen Lisesi	Kırıkkale	Do you speak LOVE?
119	Kırıkkale Anadolu Teknik Lisesi A. M. Lisesi, Teknik Lise, ve E.M.L.	Kırıkkale	Eating In Europe :Food , Lifestyle And Tourism

120	Kırıkkale Atatürk İlköğretim Okulu	Kırıkkale	EUROPEO-Waiting the first meeting
121	Kırıkkale Cumhuriyet Lisesi	Kırıkkale	Responsible Diet? It's up to you! Development of the Healthy Eating Habits
122	Kırıkkale Fen Lisesi	Kırıkkale	Let's Study And Compare Our Consuming Habits In Europe
123	Kırşehir Anadolu Öğretmen Lisesi	Kırşehir	Who wants to be a super - European?
124	Kırşehir Anadolu Teknik , Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Kırşehir	European Seaways
125	Kırşehir Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesi	Kırşehir	Clakir (Clarensac - Kırşehir)
126	Kırşehir Lisesi	Kırşehir	Rebel Decibel
127	Kız Teknik Öğretim Ankara Olgunlaşma Enstitüsü	Ankara	I.D.E.C Identity And Diversity In European Culture
128	Kocasinan Merkez Kız Meslek Lisesi	Kayseri	European Innovation in Teaching/ Learning Process
129	Kocatürk Koleji	Manisa	Vestiga
130	Konak 50.Yıl Lisesi	İzmir	Technological waste in Europe
131	Konur İlköğretim Okulu	Kırıkkale	WWW=What a Wonderful Window
132	Köyceğiz Naip Hüseyin Lisesi	Muğla	This Is Our World:TOW
133	Kurtuluş İlköğretim Okulu	Kahramanmaraş	Green Europe
134	Kurtuluş Lisesi	İstanbul	Europe of Regional Traditions
135	Kütahya Fen Lisesi	Kütahya	Radioactivity
136	Manisa Özel Doruk Lisesi	Manisa	From the Idea to the Action: A Cultural Ecology for a Sustainable School
137	Manisa Özel Şehzade Mehmet Lisesi	Manisa	King's Road
138	Masallar Ülkesi Anakolu	Ankara	Children are for the Future of Planet Earth
139	Mehmet Çelikel Lisesi	Zonguldak	Expressing Ourselves through Words, Sounds and Images
140	Mehmet Rifat Evyap Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	İstanbul	The Role of Women in Europe
141	Mehmetçik İlköğretim Okulu	Uşak	Sports as a Means of Integration
142	Merkez Akşemsettin İlköğretim Okulu	Kırıkkale	Our Environment, A Lifetime Treasure
143	Merkez Aydoğdu İlköğretim Okulu	Tekirdağ	Different But Equal
144	Merkez Bağlar İlköğretim Okulu	Isparta	Special Needs for Special Students
145	Merkez Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Tekirdağ	Contemporary Europe- Community in Traditions and Customs
146	Merkez Fevzipaşa İlköğretim Okulu	Isparta	One Europe -A Lot Of Faces
147	Merkez İlköğretim Okulu	Çorum	Europe In The Pictures Of Its Children
148	Milli Piyango Anadolu Lisesi	Bursa	Expectations of the youth from the future
149	Mustafa Kaçikoç Lisesi	Isparta	Teaching Tolerance
150	Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	Giresun	Reading Skills Improvement

151	Mustafa Necib Alayeli Anadolu Lisesi	Kütahya	The Magic of Dance
152	Mustafa Özkan Anadolu Lisesi	Kayseri	Discover Your Own Way to Enjoy Science at School
153	Mustafakemalpaşa Lisesi	Bursa	We Smell of History
154	Müşide Ermumcu Anadolu Öğretmen Lisesi	Isparta	European Integrity versus National Identity
155	Nail Reşit İlköğretim Okulu	İstanbul	Online School Magazine
156	Naşide-Halil Gelendost İlköğretim Okulu	Isparta	Didactic Enterprise
157	Nazmi Toker İlköğretim Okulu	Isparta	Cooperative Growing
158	Nazmiye Demirel İlköğretim Okulu	Isparta	"Breakthrough" Living Together -Accepting Each Other
159	Necdet Seçkinöz İlköğretim Okulu	Ankara	Different As Me
160	Nevşehir Özel Altınyıldız Lisesi ve İlköğretim Okulu	Nevşehir	Let's Open the Door to Forest
161	Ninni Kreş ve Gündüz Bakımevi	İstanbul	Flights of Birds
162	ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel K.Y.O.D. İlköğretim Okulu	Kocaeli	Life in Europe - as our children see it
163	Ordu Atatürk Lisesi	Ordu	A Cultural Bridge Between Denmark and Turkey
164	Özel Ankara Hayat İlköğretim Okulu	Ankara	Hands Across Europe
165	Özel Ankara Öncü İlköğretim Okulu	Ankara	Communication Through Culture
166	Özel Antalya Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Antalya	Preserving Cultural Values of Tourism Education
167	Özel Antalya İlköğretim Okulu	Antalya	Musik und Tanz und Brauchtum als Medium Interkultureller Begegnung
168	Özel Atayurt Lisesi	Eskişehir	Be Creative, Be Successful- Make a Difference
169	Özel Atlas İlköğretim Okulu	Kayseri	My Country Means our Europe
170	Özel Bilgem İlköğretim Okulu ve Lisesi	Elazığ	European Standards for Young People Insertion on the Labor Market
171	Özel Bilim Okulları	Ankara	White Noise - Prevention of Noise Pollution in School
172	Özel Birlik İlköğretim Okulu	Manisa	Nous Sommes Différents, Mais Tous Les Citoyens De Europe
173	Özel Birlik Lisesi	Manisa	Culture Heritage, History Traditions
174	Özel Çakabey Okulları	İzmir	Give Pupils a Voice
175	Özel Çırağan İlköğretim Okulu	Kocaeli	Joint Heritage- the Dialogue of Different Cultures
176	Özel Deniz Çocukeyi	İzmir	Peace Through Games And Art
177	Özel Deniz Lisesi	İzmir	Development of Techniques for Individual Student Support
178	Özel Doğa İlköğretim Okulu	İstanbul	Citizenship Across Europe
179	Özel Doğu Lisesi	İstanbul	Contemporary trends in the educational process in the countries of EU
180	Özel Dost Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	Ankara	Enhancing Employment Opportunities For Pupils With S.E.N
181	Özel Edirne İlköğretim Okulu	Edirne	Building Europe Together

182	Özel Emine Nakiboğlu İlköğretim Okulu	Gaziantep	Food for Roots
183	Özel Erken Başarı İlköğretim Okulu	Ankara	Eureka-Europa: 'Small and Great Inventors'
184	Özel Feza İlköğretim Okulu	Samsun	We are little Europeans
185	Özel Gelişim Koleji	İzmir	Children's Tourist Guide
186	Özel Gökdil İlköğretim Okulu	İstanbul	Health and Quality of Life
187	Özel Gökdil Lisesi	İstanbul	Crisscross
188	Özel Gürçağ İlköğretim Okulu	Ankara	Knowledge Breaks Borders
189	Özel Güven Varlı Okulları	ADANA	The Never Ending Story Through Europe
190	Özel Işık Akkaş İlköğretim Okulu	İzmir	MAH "Medical and Aromatic Herbs"
191	Özel Işıkkent İlköğretim Okulu	İzmir	Learn With Games To Be a European Citizen
192	Özel İstanbul Çevre Okulları	İstanbul	EUTRAMO:European Traffic And Mobility As An Educational Leitmotif
193	Özel İstikbal İlköğretim Okulu	Kayseri	Building a Better Europe, by Sharing Cultural Experiences about our Different Cultures and Environments
194	Özel İzmir SEV İlköğretim Okulu	İzmir	Eurosound
195	Özel Kalamış Lisesi	İstanbul	The System and the Individual
196	Özel Kırşehir Koleji	Kırşehir	Beliefs, Myths, Legends and Religion in Europe
197	Özel Kızılırmak İlköğretim Okulu	Kırıkkale	The Retaining of Native (home) Landscape for Europe Today and Tomorrow
198	Özel Kızılırmak Lisesi	Kırıkkale	School Management in a Learning Environment for Democracy
199	Özel Konuralp Lisesi	Kütahya	Europe of Regional Traditions
200	Özel Küçük Prens İlköğretim Okulu	İstanbul	Our Tales
201	Özel Maltepe Coşkun Lisesi	İstanbul	Unsere Sagen -Eure Sagen
202	Özel Marmara Lisesi	İstanbul	The System and the Individual
203	Özel Melih İlköğretim Okulu	Bolu	ETT: Environment Today And Tomorrow
204	Özel Özyurt Bedri Şaşal İlköğretim Okulu	İzmir	Eco-school, a Basic Pillar for the European Education in XXI Century
205	Özel Rabia Arıkan İlköğretim O.	Kahramanmaraş	Writing and Playing an Intercultural Script
206	Özel Rahime Batu İlköğretim O.	Malatya	JIGSAW-My place in society
207	Özel Rahime Batu Lisesi	Malatya	Sport- Recreation or a Goal in Life
208	Özel Sahil İlköğretim O.	Ordu	Tips and Trick, a Guide to Shared Good Practice, for Teaching and Learning with our European Colleagues
209	Özel Samanyolu İlköğretim O.	Ankara	You and Me Together in Europe
210	Özel Samanyolu Keçiören Lisesi	Ankara	MEP: The Message of the European Peacemakers for Future
211	Özel Servergazi Lisesi	Denizli	HELLO (Humanistic Europe's Localized Latitudinarian Organization)
212	Özel Sevgi Koleji	Ankara	Books Build Bridges

213	Özel Sungurbey İlköğretim Okulu	Niğde	Language Over Legends
214	Özel Tarhan Lisesi	İstanbul	Preserving the Past, Confronting the Present to Create the Future Together
215	Özel Üftade İlköğretim Okulu	Uşak	The Retaining Of Native (Home) Landscape For Europe Today And Tomorrow
216	Özel Yavuz Selim Lisesi	Kütahya	Let's Open the Doors to Technology and Intercultural Knowledge
217	Özel Yılmaz Akansu İlköğretim Okulu	Kayseri	Extending our Classrooms, by Sharing Experiences About our Different Cultures and Environments
218	Rami Atatürk İlköğretim Okulu	İstanbul	PEACES -Pupils for Electronics and Astronomy - Complementary Education in Sciences
219	Rauf Orbay İlköğretim Okulu	Ankara	Rebuild History with New Technologies
220	Rıfat Canayakın Lisesi	İstanbul	Energy in the Consumer's Hands
221	Sakarya İlköğretim Okulu	Bolu	Who are we?- Cultural Diversity and European Citizenship
222	Sakıp Sabancı Anadolu Lisesi	İstanbul	Eurogastronomia- Festival
223	Salih Zeki Lisesi	Eskişehir	European Classroom
224	Salim Pancar İlköğretim Okulu	Afyon	History
225	Sankt Georg Avusturya Lisesi ve Ticaret Okulu	İstanbul	How To Be A Young European A User's Manual For Europe
226	Sincan Fatih Endüstri Meslek Lisesi	Ankara	Parents as Educational Assurance for their Children (PEACH)
227	Sincik Alancık İlköğretim Okulu	Adıyaman	Come and Visit Us
228	Sincik Çamdere İlköğretim Okulu	Adıyaman	Tell Us Where You Live
229	Sincik Çatbahçe İlköğretim Okulu	Adıyaman	The Hidden Treasure 1 Scenario x 5 Countries = 5 Films Much the Same and Very Different
230	Sincik Lisesi	Adıyaman	Highlights
231	Sincik Merkez Atatürk İlköğretim Okulu	Adıyaman	Equal Opportunities Among Girls and Boys
232	Sincik Söğütlü Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Adıyaman	Celebration of Friendship
233	Sincik Yarpuzlu İlköğretim Okulu	Adıyaman	The Children of Gutenberg - From the Hand to the Internet
234	Sinop Bilim ve Sanat Merkezi	Sinop	Healthy Lifestyle and Food- Different Eating Habits and Recipes
235	Süleyman Uyar İlköğretim Okulu	Ankara	A Day in Your Life
236	Şehit Ali İhsan Kalmaz Lisesi	Isparta	Sharing Cultures
237	Şehit Jandarma Üsteğmen Tevfik Pehlivan İlköğretim Okulu	Diyarbakır	Living: Back to the Future
238	Şehit Pilot Bayan Ayfer Gök İlköğretim Okulu	Konya	Food: Biological Cultivation, Natural Nutrition, Anthropological Value
239	Şemsettin Karahisari İlköğretim Okulu	Afyon	Branching Out
240	TAKEV Özel İlköğretim Okulu	İzmir	Eco Brothers
241	Talip Yener İlköğretim Okulu	Ankara	ANC-Active Noiseless Citizen
242	Tarhuncu Ahmet Pasa İlköğretim Okulu	Ankara	Knowing Music In Europe
243	TED Ankara Koleji Vakfı Okulları	Ankara	Let's Meet in the Kitchen: Our Dishes and Traditions

244	TED Kayseri Koleji Vakfı İlköğretim Okulu	Kayseri	AKU (Let's Accept, Know and Understand Each Other)
245	TED Kayseri Koleji Vakfı Lisesi	Kayseri	Nature Conservation : National Parks and Reservoirs (So Close to Diversity, So Close to Life)
246	Tekirdağ Anadolu Lisesi	Tekirdağ	Water, a Sustainable Resource
247	Tekirdağ Bilim Ve Sanat Merkezi	Tekirdağ	Gifted Students: Identification, Measurement and Development of Students High Skills and Talents
248	Ticaret Borsası Lisesi	Tekirdağ	Discovering Paths into the Wider World
249	Turgut Reis Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Eskişehir	All Together Now Let's Open Doors in New Europe
250	Türk Telekom Anadolu Teknik Lisesi	Diyarbakır	Living: Back to the Future
251	Türk Telekom Anadolu Teknik Lisesi	Eskişehir	Berufsorientierung am Ende des Industriezeitalters
252	Uşak Endüstri Meslek Lisesi	Uşak	Equal Chances in Using Modern Technologies
253	Uşak Fen Lisesi	Uşak	European Dimensions of Historic Experience
254	Üçkardeş İlköğretim Okulu	Isparta	My Place In The United Europe
255	Ülkü İlköğretim Okulu	Isparta	Communicating Through Music- Musical Scribbles
256	Vali Behiç Çelik İşitme Engelliler İlköğretim Okulu	Kırıkkale	The Integration of Children with Special Needs in Public Schools
257	Van Milli Piyango Anadolu Lisesi	Van	Single Currency-Euro-A Page of European History
258	Yatağan Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Denizli	Developing Partnerships within the School and in the greater School Community
259	YA-TU Otomotiv Hürriyet İlköğretim Okulu	Denizli	Communication Through Culture
260	Yavuz Yıldırım Ekiz İlköğretim Okulu	Denizli	We Young Europeans
261	Yedişehitler İlköğretim Okulu	Isparta	Different Cultures-Common European Future
262	Yenimahalle-Şehit Öğretmen M.Ali Durak İlköğretim Okulu	Ankara	European Art: An Culture, Source and Inspiration for Extra Value in Early Education
263	Zehra Ulusoy İlköğretim Okulu	Isparta	Together in Sport and Games
264	Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi	Tekirdağ	Beyond Borders

EK 3

T.C.
BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM ve GENÇLİK PROGRAMLARI MERKEZİ
2005 YILI SOKRATES/Comenius PROGRAMI İKİNCİ YILINDA OLAN VE KABUL EDİLEN PROJE BAŞVURULARI
(RENEWAL PROJECTS)

SIRA NO	OKUL ADI	İL	PROJE ADI
1	Alev Özel İlköğretim Okulu	İstanbul	Ecological, Economical And Geographical Aspects Of The Forest
2	Barbaros İlköğretim Okulu	Eskişehir	Alteration Is Learning
3	Çapa İlköğretim Okulu	İstanbul	Different But Equal - The Integration Of Different Ethnic And Social Groups
4	Çapa İlköğretim Okulu	İstanbul	When The Sun Rises
5	Denizli Kazım Kaynak Lisesi	Denizli	Man And The Environment Knowledge And Respect
6	Erkunt Mesleki Eğitim Merkezi	Ankara	Improvement Of Vocational Education In Woodworking By Exchanging Know How Among Germany, Finland, Turkey, Spain
7	FMV Özel Ayazağa Işık İlköğretim Okulu	İstanbul	Indadqual - INDIVIDUAL ADAPTED LEARNING EUROPEAN APPROACHES TO QUALITY
8	FMV Özel Ayazağa Işık Lisesi	İstanbul	Testimonies Of The Past
9	FMV Özel Ayazağa Işık Lisesi	İstanbul	Comparison Of Biodiversity
10	FMV Özel Işık Lisesi	İstanbul	Stepping Stones To European Citizenship
11	FMV Özel Işık Lisesi	İstanbul	Creative Teaching For The Intercultural Education
12	Gazi Lisesi	Isparta	High Tec (Higher Level Teaching By European Colloaboration)
13	Hakkari Anadolu Öğretmen Lisesi	Hakkari	Friendship With No Limits
14	Haydarpaşa Anadolu Teknik Lisesi Ve End. Meslek L.	İstanbul	Bridge To Life
15	Haydarpaşa Lisesi	İstanbul	Euro Mathlab
16	Hızır Reis İlköğretim Okulu	Kocaeli	Different Means Interesting
17	İnegöl Vehbi Koç İlköğretim Okulu	Bursa	Global Citizens
18	İzmir Konak İnönü Lisesi	İzmir	Water: Asset In The Sustainable Development Of A Joint Europe
19	Karatay Lisesi	Antalya	Who Are We? You And I- We Building Europe Together
20	Karatay Lisesi	Antalya	Know, Touch, See, Taste - We Make First Steps Towards Friendship
21	Karatay Lisesi	Antalya	Ogites- Olympic Games In The European School
22	Kars Anadolu Lisesi	Kars	Different Means Interesting
23	Konya Özel TED İlköğretim Okulu	Konya	Consumer Education 'Use Your Senses And Be Sensible'
24	Körfez Oruç Reis Anadolu Lisesi	Kocaeli	Towards A Sustainable School
25	Küçük Eller 2 Çocuk Evi	İstanbul	S.T.I.N.G One Year In Europe
26	Kütahya Mesleki Eğitim Merkezi	Kütahya	Improving Vocational Education In Woodworking By Exchanging Know How
27	Kütahya Mesleki Eğitim Merkezi	Kütahya	Water- The Treasure Of Europe
28	MEF İlköğretim Okulu	İstanbul	Are We Alike Or Do We Differ More?
29	MEF Lisesi	İstanbul	Tolerance As The Basis Of Communication In The New Europe
30	MEF Lisesi	İstanbul	H2O-Not Only Water
31	Merkez Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Aksaray	H2O-Not Only Water
32	Nedim Ökmen Anadolu Öğretmen Lisesi	Kilis	Friendship With No Limits

33	Nusaybin Kemal Gözü Mesleki Ve Teknik Eğitim Merkezi	Mardin	Friendship With No Limits
34	ODTÜ Geliştirme Vakfı İlköğretim Okulu	Ankara	The Way I See It!
35	ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Okulları	Ankara	The Sea And The Internet: Communication Through Surfing
36	Özel Dünya Anaokulu	İstanbul	To Evaluate In Order To Improve School
37	Özel Altın Eğitim İlköğretim Okulu ve Lisesi	Ankara	Jewish, Christian And Moslem Roots Of Modern European Thinking And Living
38	Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	Isparta	Hands On Europe
39	Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	Isparta	The Mediterranean Area: Let's Find Our Origins
40	Özel Altınbaşak Bedri Ayhan Lisesi	Isparta	From The Idea Of Europe To The Eu "Magna Charta": A Modular Curriculum On The Education To Citizenship
41	Özel Ankara Maya İlköğretim Okulu	Ankara	Festivals And Cultural Heritage
42	Özel Ankara Maya İlköğretim Okulu	Ankara	In Search Of European Cultural Roots: Drama, Image, Festival
43	Özel Antalya Lisesi	Antalya	On The Path For Peace
44	Özel Antalya Yağmur Lisesi	Antalya	Bridging The Gap Between Primary And Secondary Education
45	Özel Bilfen İlköğretim Okulu	İstanbul	Various Culture And One Environment
46	Özel Bilkent İlköğretim Okulu	Ankara	Traces Of Today For Tomorrow
47	Özel Ceceli İlköğretim Okulu	Ankara	Traditional Children's Games In Europe
48	Özel Ceceli Lisesi	Ankara	Sustainable Development Across Europe
49	Özel Çağrı İlköğretim Okulu	Giresun	Reading Is Fun
50	Özel Darüşşafaka Lisesi	İstanbul	Europe: Commercial Trade Routes And Cultural Exchanges
51	Özel Edirne Beykent Lisesi	Edirne	Strategies For Inclusion And Citizenship Through Sport
52	Özel Ege İlköğretim Okulu	İzmir	Movement In Europe - Are Our Identities Changing
53	Özel Ege Lisesi	İzmir	My Fair Lady :Re-Naturalization Of Human Living Space And Utilization Of Renewable Energies: A European Approach
54	Özel Hafsa Sultan İlköğretim Okulu	Ankara	Place Of My Small Country Home In The Uniting Europe
55	Özel Hisarcıklıoğlu Fen Lisesi	Kayseri	Legends Across Europe
56	Özel İkem Lisesi	Hatay	Active Bodies, Healthy Minds
57	Özel Kültür İlköğretim Okulu	İstanbul	Improvement Of Pupils' Habit Of Spending Time At Home To Promote Effective Learning
58	Özel Marmara İlköğretim Okulu	İstanbul	How Local Is Local?
59	Özel Nilüfer Liseleri	Bursa	Eating Habits: Enjoy Your Meal
60	Özel Samanyolu Fen Lisesi	Ankara	Comenius Or A Will For Quality
61	Özel Samanyolu Fen Lisesi	Ankara	Nourishment And Culture
62	Özel Samanyolu Lisesi	Ankara	ICT&ID- Information And Communication Technology Intercultural Dialogue
63	Özel Tefik Fikret Lisesi	İzmir	Eski Roma Antik Kentleri Ve Şehircilik
64	Özel Türk Koleji	İzmir	Culture Trails
65	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	Fit For Europe Health Consciousness In Sport And Diet
66	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	The Sea Separates, The Sea Unites
67	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	Tice Et Productions D'écrits
68	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	Testimonies Of The Past
69	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	Sharing The Cultures Of Europe
70	Özel Yeni Dünya Koleji	İstanbul	Health Habits In European Youngsters

71	Özel Yüksel Sarıkaya İlköğretim Okulu	Ankara	Alteration Is Learning
72	Sapanca Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	Sakarya	The Art In The Painting And Models
73	Sarıyer Özel Enka İlköğretim Okulu	İstanbul	From Diversity In Europe To Common Identity
74	Sincik Yatılı Bölge İlköğretim Okulu	Adıyama n	Media- The Key Meeting Place For Everyone In Europe
75	TED İstanbul Koleji Vakfı Özel Lisesi	İstanbul	Planning The Ideal City/Town
76	Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu	İstanbul	Understanding Otherness- Effective Communication
77	Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki Lisesi	İstanbul	Lifestyles
78	TEV İnanç Türkeş Özel Lisesi	Kocaeli	New Europe-Let's Make It Better Place For All Cultures And Countries
79	Türkiye Noterlerbirliği İlköğretim Okulu	Ankara	Our Heritage Within A European Community
80	Van Koç İlköğretim Okulu	Van	Sports, Culture And English As A Global Language
81	VKV Koç Özel İlköğretim Okulu	İstanbul	Bridging Baltic Sea To Mediterranean Sea
82	VKV Koç Özel Lisesi	İstanbul	Saf(V)E Water, Sweet Life
83	Yalova Lisesi	Yalova	Growing Up In Europe

EK 4

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Topluluk Programlarına Katılmasının Genel İlkeleri Hakkında Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair 4763 Sayılı Kanun

Resmi Gazete: 28 Haziran 2002 / 24799

Kabul Tarihi: 28 Haziran 2002

MADDE 1. — 26 Şubat 2002 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Topluluk Programlarına Katılmasının Genel İlkeleri Hakkında Çerçeve Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Kaynak: DPT: Mevzuat Sitesi)

EK 5

ANKET FORMU

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı öğrencisi olarak hazırlamakta olduğum yüksek lisans tezi için Comenius Okul projeleriyle ilgili görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Anket formuna isim yazmanız gerekmemektedir.

Sizlerden ilgili bölümlere (x) koymanız ve soruları içtenlikle yanıtlamanız beklenmektedir.

Ersin Haspolatlı

Genel bilgiler:

Okulun Adı:

Öğrenci sayısı:

Öğretmen sayısı:

Projenin adı:

Projenin türü:

Projenin süresi:

Projenin başlangıç ve bitiş tarihleri:

Projeye katılan okul sayısı:

Okulun projedeki rolü: Koordinatör () Ortak ()

Okulda proje çalışmalarına olarak katılan öğrenci sayısı:

Okulda proje çalışmalarına aktif olarak katılan personel sayısı:

Katılımcı personelden yabancı dil bilen kişi sayısı

A. Proje Hazırlama Süreci

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
a.1 Proje hedefleri ve uygulama planı okulda yapılan toplantılarda tartışılmıştır.	()	()	()
a.2 Okul yönetimi proje hazırlık sürecine aktif olarak katkıda bulunmuştur.	()	()	()
a.3 Öğrenciler projeye hazırlık sürecine aktif olarak katılmışlardır.	()	()	()
a.4 Öğrenci velileri proje hakkında bilgilendirilmiştir	()	()	()
a.5 Proje hazırlık sürecinde gereken evrakların hazırlanması için yeterli süre verilmiştir.	()	()	()
a.6 Okulumuz proje hazırlık sürecinde Ulusal Ajans ve MEB gibi kurumlardan aktif olarak destek almıştır.	()	()	()
a.7 Okul proje hazırlık sürecinde yerel kurumlardan destek almıştır.	()	()	()
a.8 Koordinatör okul hazırlık sürecinde okulumuza destek olmuştur	()	()	()

B. Proje Uygulama Süreci

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
b.1 Okul yönetimi projeyi uygulama sürecinde sürekli olarak desteklemektedir.	()	()	()
b.2 Projeye katılan öğretmenlerin mesleki kazanımları olmaktadır	()	()	()
b.3 Projeye katılımcılarının diğer ülke kültürleri hakkındaki yargıları değişmektedir.	()	()	()
b.4 Proje hazırlık sürecinde aktif olarak yer almayan öğretmenlerde, projeye katkıda bulunmaktadır.	()	()	()
b.5 Proje farklı alan öğretmenlerinin bir arada çalışmasına olanak sağlamaktadır	()	()	()
b.6 Proje farklı ilgi ve yetenekleri olan öğrencilerin birlikte çalışmasına olanak sağlamaktadır	()	()	()
b.7 Projenin yeni öğretim metotlarının geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.	()	()	()
b.8 Proje bilgi ve iletişim teknolojilerinin okulumuzda kullanımını artırmaktadır.	()	()	()
b.9 Proje, katılımcıların yabancı dil öğrenimine olan ilgileri arttırmaktadır.	()	()	()
b.10 Proje süreci düzenli olarak değerlendirilmekte ve kayıt altına alınmaktadır.	()	()	()
b.11 Proje sonuçları internet aracılığıyla diğer kurumlarla paylaşılmaktadır	()	()	()
b.12 Proje, okulun kurumsal çekiciliğini artırmaktadır	()	()	()

C. Bu bölümde birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz

1. Sizce hazırlık sürecinin en zor aşaması hangisidir?

- Ortak bulma
 Başvuru formunu doldurma
 Finansal destek sağlama
 Proje ortağı okullarla anlaşmaya varılması
 Diğer

2. Sizce projeden en çok kimler yararlanmaktadır?

- Okul yönetimi
 Öğretmenler
 Öğrenciler
 Veliler
 Diğer

3. Sizce Ulusal Ajans proje hazırlık ve uygulama sürecinde en fazla hangi konuda katkıda bulundu?

- Ortak olunacak proje bulunması
 Proje katılımcılarına eğitim verilmesi
 Proje hazırlık ve uygulama sürecinde düzenli teknik destek
 Bürokratik engellerin aşılması
 Diğer

4. AB Eğitim Projelerinden nasıl haberdar oldunuz?

- İnternet aracılığıyla
 MEB 'in yaptığı duyurulardan
 Görsel ve yazılı medya aracılığıyla
 Okul yönetimi aracılığıyla
 Diğer

5. Okulunuzun bu projeden ne tip kazanımlar elde edeceğini düşünüyorsunuz, kısaca belirtiniz?

6. Bu projeden kendi adınızı ne tip kazanımlar elde edeceğinizi düşünüyorsunuz, kısaca belirtiniz?

7. Proje tamamlandıktan sonra AB bünyesinde başka bir projeye katılmak ister misiniz?

Evet () Hayır ()

Teşekkür ederim

EK-6

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.01-01/ 7241

14/11/2005

Konu : Araştırma İzni

ANKARA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İlgi : Ankara Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 31.08.2005 tarih ve 9815 sayılı yazısı.

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Ersin HASPOLATLI'nın "Avrupa Birliği Genel Eğitim Programı Sokrates'e Katılan Eğitim Kurumları ve Katılımcıların Program Hakkındaki Görüşleri" konulu araştırma çalışmasını ekteki okullarda uygulama izin talebi incelenmiştir.

Uludağ Üniversitesi tarafından kabul edilen ve ekte gönderilen 3 sayfa 28 sorudan oluşan anketin araştırma tarafından uygulanmasında Bakanlığımızca sakınca görülmemektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cevdet CENGİZ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

EKLER :

EK - 1 Anket (3 Sayfa)

EK - 2 Uygulama Yapılacak Okullar Listesi (1 Sayfa)

16.11.2005
3513
Kaltır

16.11.2005
17.11.2005

EĞİTİM
%100
DESTEK

ÜCRETSİZ
444 0 632
DANIŞMA HATTI

Atatürk Bulvarı No: 98 Kızılay
Telefon: 425 00 86 - 425 33 67
e - posta : apk @ meb.gov.tr

06650 ANKARA
Faks : 418 64 01
Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : Kültür
SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11-070/ 3803
KONU : Araştırma.

21.11.2005

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
BURSA

İLGİ: 10.08. tarih ve 2711 sayılı yazınız.

Enstitünüzün Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ersin HASPOLATLI'nın ilgi yazınız ekinde isimleri belirtilen okullarda anket uygulamasına ilişkin Bakanlığımız Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nın 14.11.2005 tarih ve 7241 sayılı yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Erol ORTAKAYA
V. a.
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

EKLER:
EKİ : 1- Yazı.

ÖZGEÇMİŞ

ERSİN HASPOLATLI

Doğum Yeri ve Yılı:	Diyarbakır 30.04.1977		
Öğr. Gördüğü Kurumlar:	<u>Başlama Yılı</u>	<u>Bitirme Yılı</u>	<u>Kurum Adı</u>
Lise:	1990	1993	Yalova Lisesi
Lisans:	1994	2000	ODTU Eğitim Fakültesi
Medeni Durum:	Bekar		
Yabancı Diller	İngilizce – Çok iyi		
Çalıştığı Kurumlar:	<u>Başlama ve Ayrılma Tarihleri</u>	<u>Çalışılan Kurumun Adı</u>	
	2005	-	Orhangazi Koç İOO
	2004	2005	Austin St. Andrews Episcopal School Albany High School
	2000	2004	Yalova Öğretmen Yusuf Ziya İOO
Yurtdışı Görevleri:	10 ay süresince ABD' de misafir öğretmenlik		
Kullandığı Burslar:	American Turkish Society AFS Öğretmen Değişim Programı Bursu		
Sosyal Faaliyetler:	Yalova TUFAG Folklor Derneği Genel Sekreterliği Yalova Uluslar Arası Folklor Festivali Festival Komitesi Başkanlığı		

10.10.2006
Ersin Haspolatlı

